

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSİTÜSÜ

ZİHİNSEL ENGELLİ ÖĞRENCİLERE OKUMA -YAZMA ÖĞRETİMİNDE
KULLANILAN SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ İLE CÜMLE YÖNTEMİNİN
ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

ZEYNEP AKER

OCAK-2009

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZİHİNSEL ENGELLİ ÖĞRENCİLERE OKUMA -YAZMA ÖĞRETİMİNDE
KULLANILAN SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ İLE CÜMLE YÖNTEMİNİN
ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

HAZIRLAYAN:ZEYNEP AKER

DANIŞMAN:Öğr.Gör.Dr.NURHAN CORA İNCE

OCAK-2009

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Zeynep Aker'e ait Zihinsel Engelli Öğrencilere Okuma-Yazma Becerileri Öğretiminde Uygulanan, Cümle Yöntemi İle Ses Temeli Cümle Yönteminin Etkililiği hakkında öğretmen görüşlerinin belirlenmesi adlı çalışma,jürimiz tarafından Özel Eğitim Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı) Öğr.Gör.Dr.Nurhan CORA İNCE

Üye Yrd.Doç.Dr.Ahmet YIKMIŞ

Üye Yrd.Doç.Dr.Yusuf CERİT

Prof.Dr.Uğur ESER
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ABSTRACT

IDENTIFYING THE OPINIONS OF THE TEACHERS ABOUT THE EFFECT BETWEEN
SOUND-BASED SENTENCES METHOD AND SENTENCES METHOD WHICH IS
USED FOR TEACHING OF READING-WRITING TO THE STUDENTS WITH MENTAL
RETARDATION

MASTER THESIS

ABANT IZZET BAYSAL UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

BY PREPARATION: ZEYNEP AKER
ADVİSOR: Öğr.Gör.Dr. Nurhan CORA İNCE

2009

The purpose of this research is to find out the opinions of teachers about the effect of sound-based sentences method and sentences method which is used for teaching of reading-writing skills to the students with mental retardation.

10 teachers from the schools in Bolu and Düzce who are working in special education at least two years, were choosed for the study group from Western Karadeniz Area, using the method of purposeful sampling. 12 questions were asked to identify the opinions of teachers.

Datas of the research were collected with half-configured meetings which is one of the methods of qualittitative data collection. The questions on the meeting form were prepared by the helps of two specialists.

After the research, the findings showed that the students, have the academic skill and reading-writing skill levels enough to signify themselves in daily life, can read slowly, have difficulty in understanding the readings; teachers find the sound-based sentences method faster, easier and they choose it because it is used in the schools, in the other hand the reasons

of preferring sentences method are to be more concrete, more meaningful and to have so many technics, the teachers said that, they are using different reading-writing instruction methods and the mixed method also. The reasons of choosing different methods are, first the children might have separated individual attributes or the effectiveness of the method might be weak, so they use other methods if necessary. Also we realized that the sound-based sentences method has many benefits, some of them are to be faster, more concrete, easier, also to have activity diversity and to be generalized. The teachers' opinions about sentences method are that, the method is faster, more concrete and can be supported by visual materials, but on the other side sound-based sentences method and sentences method have some limits. These are that, learning the writing skills get so much time with sound-based sentences method, it causes problems on the children with physical disabilities and problems can be seen with learning the hand writing skill, sentences method has different limits, they are, the writing skill is significant and faster but memory based and take so much time otherwise the sound-based sentences method is forgotten easily, it has explanation problems, also has problems with pronunciation and combining the sounds, at last we concluded that the sound-based sentences method is a new method so that, it has got limits, although the sentences method takes so much time, it is memory based and it has limits about analyzing the method.

Key Words: Mental Retardation, Sound-Based Sentences Method and Sentences Method

ÖZET

ZİHİNSEL ENGELLİ ÖĞRENCİLERE OKUMA -YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ İLE CÜMLE YÖNTEMİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

MASTER TEZİ

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HAZIRLAYAN:ZEYNEP AKER
DANIŞMAN :NURHAN CORA İNCE

2009

Bu araştırmada, zihinsel engelli öğrencilere okuma yazma beceri öğretiminde uygulanan, cümle yöntemiyle ses temelli cümle yönteminin etkililiği hakkında öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Batı Karadeniz Bölgesinden amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş Bolu ve Düzce il merkezlerindeki okullarında görev yapan en az iki yıl özel eğitim alanında çalışmış 10 öğretmen çalışma grubuna alınmıştır. Öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla 12 tane soru sorulmuştur.

Araştırmanın verileri niteliksel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Görüşme formundaki sorular alanında iki uzmanın görüşü alınarak oluşturulmuştur.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin akademik beceri ve okuma yazma beceri düzeylerinin öğrencilerin günlük hayatta kendilerini ifade edebilecek düzeyde okuma yazma becerisine sahip oldukları, yavaş okuyabildikleri, okuduğunu anlamada zorluk çektikleri anlaşılmış, öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemini daha hızlı, daha kolay, daha etkili ve okulda uygulanan yöntem olduğu için ses temelli cümle yöntemini tercih ettikleri, yine öğretmenlerin cümle yöntemini tercih etme sebepleri daha somut, daha

anlamli ve teknikler bakımından daha zengin olduğu görüşünde oldukları, cümle yöntemi ve ses temelli cümle yöntemi dışında farklı okuma yazma öğretim yöntemlerini ve karma yöntemi kullandıkları anlaşılmıştır. Farklı yöntemleri tercih etme sebepleri olarak da öğrencilerin bireysel özelliklerinin farklı olması ve kullandıkları yöntemin etkili olmaması durumunda farklı yöntemleri kullandıkları anlaşılmıştır. Ses temelli cümle yönteminin hızlı olması, etkinlik çeşitliliği olması, somut ve kolay olması, genellenebilir olması gibi yararları olduğu sonucuna varılmış, yine öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre cümle yönteminin anlamli olması, hızlı olması, somut ve görsel materyallerle desteklenebilmesi gibi yararları olduğu, ses temelli cümle yöntemiyle yazma becerilerinin uzun zaman aldığı bedensel engelli çocuklarda güçlük yaşandığı ve el yazısında güçlük yaşandığı, cümle yönteminde yazma becerilerinin anlamli olduğu, hızlı olduğu fakat ezbere dayalı olduğu ve daha uzun zaman aldığı, ses temelli cümle yönteminin çabuk unutulması, uzun zaman alması ve anlamlandırma sorunu olması, sesleri çıkartmada ve birleştirmede sorunlar olması ve yeni bir yöntem olduğu için sınırlılıkları olduğu, cümle yönteminde ise uzun zaman aldığı, ezbere yönelik olduğu, yöntemin analizi aşamasında sıkıntılar olduğu gibi sınırlılıkların olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler:Zihinsel Engellik,Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Cümle Yöntemi

TEŞEKKÜR

Araştırmanın gerçekleşme sürecinde beni bilgileri, deneyimleri, görüşleri ve dostluklarıyla destekleyen birçok kişi vardı. Öncelikle çalışmaya katılan tüm öğretmenlere teşekkür ederim.

Çalışmanın başlangıcından itibaren beni destekleyen, bilgi ve deneyimleriyle bana yol gösteren, danışmanım, değerli hocam Öğr. Gör. Dr. Nurhan CORA İNCE'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan Yrd. Doç. Dr. Ahmet YIKMIŞ'a Yrd. Doç. Dr. İlknur ÇİFCİ TEKİNARSLAN'a Yrd. Doç. Dr. EMİNE ERATAY'a ve Özel Eğitim Ana Bilim Dalında görevli bütün hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatımın her döneminde yanımda olan, verdiğim her kararda beni destekleyen, bana duydukları güvenle beni yi çalışmalara girmemde yüreklendiren, bana inanan ve benim için her türlü zorluğa katlanan, benden maddi manevi desteklerini hiç esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Ve çalışmam sırasında benden desteğini, sevgisini, sabrını, yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarım Sultan Murat ATASEVER'e, Aslı ESEN ve Aynur DEMİREL'e sonsuz teşekkür ederim.

Aileme

İÇİNDEKİLER

ONAY	
ABSTRACT	iii
ÖZET	v
TEŞEKKÜR	vii
İTHAF	viii
İÇİNDEKİLER	
1.GİRİŞ	1
1.1.Problem	1
1.2. Amaç	3
1.3.Önem	4
1.4 Sayıtlılar	5
1.5 Sınırlılıklar	5
1.6 Tanımlar	6
 2.KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1- ZİHİNSEL ENGELLİLİK	7
2.2- ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	8
Bilişsel Gelişim Özellikleri	8
Akademik Öğrenmeler	9
Sosyal Gelişim	9
Dil Gelişimi	10
Kişilik Özellikleri	10
Motor Gelişim	10
Özbakım Becerileri Gelişimi	11
2.3-ZİHİNSEL ENGELLİLİĞİN SINIFLANDIRILMASI	11
2.4-ZİHİNSEL ENGELLİLERİN EĞİTİMİ ve EĞİTSEL YERLEŞTİRME	13
2.5-ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER	15
Basamaklandırılmış yöntem:	15
Doğrudan Öğretim Yöntemi	16
2.6-İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI	16
2.7-İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNİN ÖNEMİ	17
2.8-OKUMA	17

Okuma Türleri.....	18
Sesli Okuma	18
Yarı Sesli Okuma	18
Sessiz Okuma	18
2.9.YAZMA	19
Bitişik Eğik Yazı	19
2.10-OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ	20
İLKOKUMA YAZMAYA HAZIRLIK	20
Okumaya Hazırlık	21
Yazmaya Hazırlık.....	21
Harf Yöntemi	23
Hece Yöntemi.....	23
Kelime Yöntemi	24
Öykü Yöntemi.....	24
Bireşim Yöntemi (Sentez)	25
Karma Yöntem.....	25
Çözümleme Yöntemi (Analiz)	26
Cümle Dönemi	26
Kelime Dönemi	26
Hece Dönemi.....	27
Harf Dönemi	28
Serbest Okuma Yazma Dönemi	28
2.11-SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ.....	29
Ses Temelli Cümle Yöntemi İlkeleri.....	30
Ses Temelli Cümle Yönteminin Aşamaları	30
İlkokuma Yazmaya Hazırlık	31
İlkokuma Yazmaya Başlamadan ve İlerleme.....	31
Sesi Hissetme	31
Sesi Okuma ve Yazma.....	31
Heceler Kelimeler ve Cümleler Oluşturma	32
Metin Oluşturma	32
Ölçme ve Değerlendirme	33
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	34
Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	39

3.YÖNTEM.....	42
3.1 Araştırma Modeli.....	42
3.2 Çalışma Grubu.....	43
Tablo- 1..Öğretmenlerin Demografik Özellikleri.....	43
3.3 Verilerin Toplanma Süreci.....	44
3.4 Görüşmelerin Yapılması	44
3.5 Araştırmanın Yapıldığı Yer.....	44
3.6 Veri Toplama Programı	45
Tablo- 2.Görüşme Özellikleri	45
3.7 Görüşmeler	45
3.8 Verilerin Analizi	46
3.8.1 Analiz Öncesi Hazırlıklar.....	46
3.8.2 Verilerin Tümevarım Yoluyla Analiz Edilmesi	47
3.8.2.1 Verilere Sayfa Numaraları Verilmesi	48
3.8.2.2 Verilerin Kodlanması.....	48
Şekil 1	50
3.8.2.3 Kodlanan Verilerin Çoğaltılması.....	51
3.8.2.4 Kod Dosyalarının Düzenlenmesi.....	51
3.8.2.5 Verilerin Kesilmesi ve Kod Dosyalarına Yerleştirilmesi.....	51
3.8.2.6 Tema ve Alt Temaların Oluşturulması ve Tutarlılığın Kontrol Edilmesi.....	51
3.8.2.7 Tema ve Alt Temaları Oluşturan Verilerin Düzenlenmesi	52
3.8.2.8 Tema ve Alt Temaların Yazılması.....	52
3.8.2.9 Tema ve Alt Temaların Okunması ve Gerekli Düzeltmelerin Yapılması.....	52
4.BULGULAR.....	53
4.1.Akademik Beceri Düzeyleri.....	54
Tablo–3	54
4.2.Okuma Yazma Beceri Düzeyleri.....	58
Tablo- 4.....	58
4.3 Farklı Okuma Yazma Öğretim Yöntemlerini Kullanma Nedeni	61
Tablo–5	61
4.4. Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Kullanma Nedeni	63
Tablo–6	63
4.5 Cümle Yöntemi ve Kullanma Nedeni.....	65
Tablo–7	65

4.6Gelişim Özelliğine Göre Okuma Yazma Öğretim Yöntemi.....	67
Tablo -8.....	66
4.7 Ses Temelli Cümle Yönteminin Yaraları.....	69
Tablo -9.....	69
4.8.Cümle Yönteminin Yararları.....	72
Tablo–10	71
4.9 Ses Temelli Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi.....	74
Tablo–11	74
4.10 Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi	77
Tablo–12	76
4.11 Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Sınırlılığı.....	79
Tablo–13	78
4.12 Cümle Yönteminin Sınırlılığı.....	82
Tablo–14	81
4.13 Okuma Yazma Öğretiminde Aile Desteği	84
Tablo- 15.....	84
 5.TARTIŞMA VE ÖNERİLER	88
5.1 Tartışma	88
5.2 Öneriler	90
 İleri Araştırmalar Yönelik Öneriler	90
Uygulamaya Yönelik Öneriler	90
 KAYNAKÇA.....	92
EKLER	101
ÖZGEÇMİŞ	131

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1 Problem

Normal gelişim gösteren öğrencilerde olduğu gibi zihinsel engelli öğrencilerinde bulundukları eğitim ortamlarında uygulanan programlar çerçevesinde birçok temel akademik becerilerin kazanmaları beklenmektedir. Zihinsel engelli öğrencilerin bu beceri kazanmaları öğrenme yaşantılarının zenginleşmesinde ve yaşamlarını bağımsız olarak sürdürmelerinde rol oynamaktadır. Temel akademik becerilerinden biri olan okuma becerisini kazanmak zihinsel engelli öğrenciler açısından önem taşımaktadır (Cora, İnce, 2007).

Zihinsel, duyuşal iletişimle ilgili, duyuşal, sosyal, fiziksel özellikleri nedeniyle normal eğitim süreci içerisinde daha özel hizmetlere gereksinim duyan bireyler için farklı eğitşel çabalara ihtiyaç vardır (Kulaksızoğlu, 2003)

Ülkemizde zihinsel engelli çocuklar zekâ bölümü puanlarına göre farklı eğitim ortamlarına yerleştirilmekte ve bu eğitim ortamlarında uygulanan özel programlarla eğitim ve öğretimlerini sürdürmektedirler (Duman, 2006). Eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilere özel eğitim sınıflarında “İlköğretim Okulu Orta Düzeyde Öğrenme Yetersizliği (Eğitilebilir) Olan Çocuklar Eğitim Program” (MEB, 2001) uygulanmaktadır. Bu programda: Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçölük, Din Kölürü ve Ahlak Bilgisi, Resim-İş, Müzik, Beden Eğitimi, İş Eğitimi, Trafik ve İlk Yardım Eğitimi ve Toplumsal Uyum Becerileri dersleri yer almaktadır. Engelli çocuklara uygun öğretim programlarının ve öğretim ortamlarının hazırlanması, onların eğitim gereksinimlerinin belirlenmesiyle yakından ilişkilidir (Yıkılmış, 2005).

Özel eğitim sınıflarında işlenen Türkçe dersleri, iletişim becerileri, görsel ve işitsel algı, ilk okuma-yazma, dinleme ve izleme, konuşma, okuma yazma ve dilbilgisi konularından oluşturmaktadır (MEB, 2001).

Zihinsel engelli çocukların önemli güçlüklerle sahip oldukları akademik becerilerden biri de okuma-yazmadır. Zihinsel engelli çocukların okuma-yazma problemleri pek çok faktöre bağlı olabilir. İlk olarak, harfleri ayırt etmede ekstra güçlükler yaşarlar, özellikle görsel karışıklığa maruz kalan ve karmaşık uyarıcı sıralarından oluşan elemanlara tepki vermede güçlük yaşarlar. İkinci olarak; harf-ses tutarlılığın kazanımı güçlükler yaratır. Son olarak; bu çocuklardan bazılarının problemlerinin eğitim yönteminde kaynaklanması da olasıdır (Hoogeveen,Smeets ve Lancioni,1989).

Zihinsel engelli çocuklara okuma-yazma öğretiminde kullanılan okuma-yazma öğretim yöntemleri normal gelişim gösteren çocuklara okuma-yazma öğretiminde uygulanan yöntemlerle aynıdır. Bu aynı yöntemlerin uygulanma sebebi zihinsel engelli çocuklarla normal gelişim gösteren çocukların gelişim göstermektedirler. Fakat zihinsel engelli çocuklar bu gelişim dönemlerini daha yavaş geçmektedirler.

Öğrenme-öğretme sürecinde büyük öneme sahip olan okuma-yazma becerisinin öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerde çok önemlidir. Okuma-yazma beceri öğretiminde farklı yöntemler kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden biri cümle yada çözümleme yöntemidir .

Cümle yöntemi bir bütünü oluşturan parçaları amaçlı ve bilinçli olarak birbirinden ayırma işlemidir. Bu yönteme göre ilk okuma yazmaya çocukların anlayabileceği tam anlamlı ve kısa cümlelerle başlanır, kelimeler hecelere, heceler ise harflere bölünür. Böylece çocuklara ilk okuma yazma mekanizması öğretir (Ünal1999-Karagöz, 1973).

Cümle yönteminde öğrencilere önce cümleler verilerek ilk okumaya başlanır. Öğrenciler yeteri kadar cümle öğretildikten sonra cümleler kelimelere, kelimeler hecelere, heceler harflere bölünür. En son harf kavratılır. Bu yöntemin öğrencilerin toptan algılama, anlamlı şeyleri kavrayabilme ve benzeri psikolojik özelliklerine uygun olduğu gibi, seri ve akıcı okuma, okuduğunu anlama becerisi kazanmalarına yardımcı olduğu deneylerle tespit edilmiştir (Altıntaş, 1988).

Diğer bir öğretim yöntemi ise bireşim yöntemidir. Bireşim, birbirine benzeyen, aynı türden olan parçaları bir araya getirip yeni bir bütün oluşturma işlemidir. İlk okuma yazma öğretiminde bireşim, cümlelerin sözcüklerin yeni cümle, sözcüklerin hecelerinden yeni sözcük, heceler seslerinden yeni heceler, yeni seslerden yeni hece, yeni hecelerden yeni sözcük, yeni sözcüklerden yeni ve anlamlı cümleler oluşturma çalışmalarını kapsar (Güler yüz, 2002).

Bireşim yöntemi çözümleme yönteminin tam karşısı bir yöntemdir. İlk okuma yazma öğretiminde en eski yöntem olan bireşim yöntemi denilen “harf” yönteminde, önemli olan önce harflerin öğrenilmesidir. Harfler öğretildikten sonra bunlar bir araya getirilerek heceler, hecelerin bir araya getirilmesiyle sözcükler, sözcüklerin bir araya getirilmesiyle cümleler öğretilerek okuma kavratılmaya çalışılır (Altıntaş,1988, Binbaşoğlu, 1988, Olcay, 1989).

Diğer bir okuma-yazma öğretim yöntemi Karma Yöntemdir. Karma yöntemde önce cümle ve kelimeler verilir. Kelime, hece ve harflerin tanıtımına hemen geçilir. Böylece çocuk cümleyi, kelimeyi, heceyi ve harfı birlikte öğrenmiş olur. Bu yöntemde amaçlanan okumanın kısa bir sürede öğretilmesidir. Ancak okuma kısa sürede öğretilse bile, hızlı ve anlamlı okuma becerisi ve alışkanlığı kazandırılmaz.

Bir diğer okuma-yazma öğretim yöntemi olan ses temelli cümle yöntemi (STCY), ilk okuma yazma öğretimine seslerle başlamaktadır. Anlamlı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden hecelere, hecelerden kelimelere ve cümlelere ulaşılmaktadır. Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilk okuma yazma öğretimi, kısa sürede cümlelere ulaşılacak şekilde düzenlenmektedir. Yazı öğretiminde öğrencilerin gelişimine uygun olan bitişik eğik yazı harfleri kullanılmaktadır (MEB, 2004).

Ülkemizde zihinsel engelli çocuklara okuma-yazma becerilerinin öğretiminde kullanılan yöntemlerin etkililiğini inceleyen çalışmaların yapılmasına rağmen, bu yöntemlerini uygulayan öğretmenlerin görüşlerinin sınındığı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, böyle bir araştırmanın olmayışı bu araştırmanın yapılması gereksinimini ortaya koymuştur. Bu araştırmanın zihinsel engelli öğrencilere okuma-yazma öğretiminde kullanılan Ses temelli cümle yöntemi ile cümle yönteminin etkililiğine ilişkin öğretmenlere katkıda bulunacağı düşünülmüştür. Aynı zamanda zihinsel engellilere yönelik en uygun yöntemin hangisi olduğunun belirlenmesinin zihinsel engelli öğrencilere okuma yazma becerilerini kazanmalarına hizmet edeceği düşünülmektedir. Bu nedenle böyle bir araştırma yapılması zihin engelli öğrencilere okuma yazma beceri düzeylerinin arttırılmasında etkili olacağı düşünülmektedir.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı, zihinsel engelli öğrencilere okuma-yazma becerileri öğretiminde uygulanan, cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin etkililiği hakkında öğretmen görüşlerini belirlemektir.

Alt Problemler

1)Öğretmenlerin kullandıkları yöntemleri kullanma nedenleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

a)Cümle Yöntemini kullanma nedenleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

b)Ses temelli cümle yöntemi kullanma nedenleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

2)Öğretmenlerin kullandıkları yöntemlerin etkililiği ile ilgili görüşleri nelerdir?

a)Cümle yöntemi ile Ses temelli cümle yönteminin uygulama süresi ile ilgili görüşleri nelerdir?

b) Cümle yöntemi ile Ses temelli cümle yönteminin öğretim süreci ile ilgili görüşleri nelerdir?

c) Cümle yöntemi ile Ses temelli cümle yönteminin öğretim sürecinde yapılan etkinlikler ile ilgili görüşleri nelerdir?

d) Cümle yöntemi ile Ses temelli cümle yönteminin öğretim sonunda yapılan değerlendirme biçimleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

3)Öğretmenlerin kullandıkları yöntemlerin sınırlılıkları nelerdir?

a) Cümle yönteminin sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

b) Ses temelli cümle yönteminin sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

4)Öğretmenlerin kullandıkları yöntemlere göre aile desteğinin düzeyine yönelik görüşleri nelerdir?

1.3.Önem

İlkokuma yazma tüm eğitim sisteminin temelini oluşturmaktadır. Öğrencilerin başarıları okuma-yazma öğretiminin başarısına bağlıdır. Sağlıklı bir okuma-yazma eğitimi almadan diğer derslerde başarılı olmak olanaklı değildir. Okuma ve yazma, insan yaşamındaki en önemli becerilerden biri olduğundan bu becerilerin nasıl öğretileceği de son derece önemlidir.

Öğretmenin ilk okuma yazma öğretiminde etkili olabilmesi, uygun yöntem ve teknikleri eğitimsel amaçları gerçekleştirebilecek biçimde kullanabilmesine bağlıdır.

Öğretmen, eğitim programlarının uygulanmasından sorumlu olduğu için uygulamadan doğan sorunları yaşayan ve bunun sonucunda da rahatsızlıkları ve eksiklikleri en iyi gören durumdadır. Bu bağlamda okuma-yazma öğretiminde, bireylere okuma-yazma öğretiminde, bireylere okuma-yazma becerilerinin kazandırılmasında uygulanan cümle yönteminin etkililiği hakkında özel eğitim öğretmenlerinin görüşlerinin alınması nitelikli öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilmesi bakımından üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu nedenle özel eğitim öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretim yöntemlerinin etkililiği hakkındaki görüşleri araştırılması gereken bir konu olarak önem kazanmıştır.

Bu araştırmada elde edilecek bulguların, eğitim fakülteleri zihinsel engelliler öğretmenliği lisans programlarında yer alan okuma-yazma öğretimi derslerinin ve ilköğretimle bağlı alt özel sınıflarında ve özel özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan özel eğitim öğretmenlerinin okuma-yazma alanında kaynaklık etmesi beklenmektedir. Bu araştırmada elde edilecek sonuç ve önerilerin ilk okuma yazma öğretimine katkıda bulunması ve öğretmenlere, ilk okuma yazma öğretiminde yardımcı olarak, okuma-yazma öğretiminin daha nitelikli yapılmasına katkı sağlayacağı unutulmaktadır. Ayrıca bu araştırma konu ile ilgili araştırma birikimine katkıda bulunması açısından da önem taşımaktadır.

1.4 Sayıtlar

1-Görüşme yapılan öğretmenlerin özel eğitim alanında en az 2 yıl çalışmış olması ile ses temelli cümle yöntemi ve cümle yöntemlerini etkili bir şekilde kullandıkları varsayılmıştır.

2-Görüşme formuna verdikleri cevapların doğru ve yansız olduğu varsayılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2007–2008 eğitim-öğretim yılında Bolu ve Düzce İl Merkezi MEB İlköğretim Okullarının özel eğitim sınıflarında ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde görev yapan 10 öğretmenleriyle sınırlıdır.

2. Bu araştırma cümle yöntemi ile ses temelli cümle yöntemi hakkında görüş alınmasıyla sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Eğitim: Bireylerin kendi yaşantıları yoluyla davranış değiştirme meydana getirmek süreci olarak tanımlar (Erdem,2007).

Özel Eğitim: Çoğunluktan farklı ve özel gereksinimli çocuklara sunulan, üstün özellikleri olanları yetenekleri doğrultusunda kapasitelerinin en üst düzeye çıkmasını sağlayan, yetersizliği engelle dönüştürmeyi önleyen, engelli bireyi kendi yeterli hale getirerek topluma kaynaşmasını ve bağımsız üretici bireyler olmasını destekleyen becerilerle donatan eğitimidir (Ataman, 2003).

Zihinsel Engelli Birey: Zihinsel işlevlerde bulunma ve kavramsal, sosyal ve pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren uyumsal becerilerde anlamlı sınırlılıklar olarak karakterize edilen bir yetersizliktir. Bu yetersizlik 18 yaşından önce başlar (Luckasson ve diğerleri,2002:Akt.Eripek,2005).

Okuma: Bir yazıyı sözcükleri, cümleleri, noktama işaretleri ve öteki öğelerle görme, algılama ve kavram sürecidir (Çelenk,2003).

Yazma: Düşünceyi, duyguyu, izlenimleri yazı ile anlatma yoludur (Keskinci,2006).

Cümle (Çözümleme) Yöntemi: İlkokuma yazma öğretiminde, cümleden kelimeye, kelimedenden heceye, heceden de seslerin sezdirilmesi yoluyla okuma-yazma ve becerisinin kazandırılmasını sağlayan öğretim yöntemidir (Çelenk, 2003).

Ses Temelli Cümle Yöntemi: İlkokuma yazma öğretimine seslerle başlanmasını öngören bir yöntemdir. Bu yöntemin temel özelliği anlamlı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden hecelere, kelimelere ve cümlelere ulaşılmasıdır (Arslan, 2006).

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu araştırmada zihinsel engelli çocuklara okuma-yazma beceri öğretiminde uygulanan cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin etkililiği hakkında öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu bölümde zihinsel engelli çocuğun tanımı, zihinsel engelli çocukların gelişim özellikleri, zihinsel engelli çocukların sınıflandırılması, özel eğitim ve önemi, zihinsel engelli çocukların eğitiminde kullanılan yöntemler, zihinsel engelli çocukların eğitimi ve eğitsel yerleştirme, ilk okuma yazma öğretiminin amaçları ve önemi , okuma-yazma, okuma-yazmaya hazırlık ve okuma-yazma öğretiminde kullanılan yöntemler ve okuma-yazma öğretimiyle ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1- ZİHİNSEL ENGELLİLİK

Zihinsel engellilikle ilgili literatürde çeşitli tanımlar bulunmaktadır.

AAMR 2002 Haziran ayında yayınlanan en son yönergesinde ise zekâ geriliği şöyle tanımlanmaktadır:

Zekâ Geriliği: Zihinsel işlevler ve kavramsal, sosyal ve pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren uyumsal davranışların her ikisinde görülen anlamlı sınırlılıklar olarak karakterize edilen bir yetersizliktir. Bu yetersizlik 18 yaşından önce başlar (Luckasoon ve diğerleri;Akt.Eripek,2005) .

2004 yılında yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne bazı değişikliklerle tanım yeniden düzenlenmiştir. Tanım zihinsel yetersizlik terimi kullanılarak “18 yaşından önce ortaya çıkan zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde anlamlı farklılıklar görülen yetersizlik durumu” olarak tanımlanmıştır (MEB, 2004).

2.2- ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

Zihinsel engelli çocuklar çeşitli nedenlerle yaşlılarından daha yavaş gelişmektedir. (Stephens,1996;Akt.Dündar,2006) . Bu çocukların gelişimleri sınırlı ve gelişim derecesine eğitim ve aile ile ilgili çevresel koşullara bağlı olarak zihinsel engelli çocukların özellikleri farklılık gösterebilmektedir (Kulaksızoğlu,2003).

Bilişsel Gelişim Özellikleri

Zihinsel engelli çocukları normal çocuklarda ayıran en belirgin özellikleri öğrenme yeteneklerindeki geriliktir. Öğrenme olayı analiz edebildiğinde çeşitli süreçlerden oluştuğu görülmektedir. Ross; bu süreçleri ,beklentiler, seçici dikkat, kısa süreli bellek ve uzun süreli bellek olarak sıralamaktadır. Bunlar birbirleriyle ilişkili iç içe olan süreçlerdir.

Beklentiler bireyin geçmişteki bir görev ya da duruma ilişkin yaşantıları karşılaştığı benzer görev yada durumdaki yaklaşımını biçimlendirmektedir. Bu yaklaşıma beklenti adı verilmektedir. Genellikle, zihinsel engelli çocuklar geçmişteki başarısız yaşantılarının yoğun olması nedeniyle daha sıklıkla başarısızlık beklentisi içinde olmaktadır (Ross,1976).

Dikkat: Zihinsel yetersizliği olanlarda dikkat problemleri yaygın olarak görülmektedir. Öğrenmede dikkat çok önemlidir. Bireyin bir görevi öğrenebilmesi için özellikle dikkatini o görev üzerinde toplaması ve sürdürebilmesi gerekir. Geri zekâlı çocukların bu konuda güçlükleri vardır. Dikkatleri dağınık ve kısa sürelidir (Özsoy, 1998).

Kısa ve Uzun Süreli Bellek: Zihinsel engelli çocuklar genellikle kısa süreli bellekteki bilgileri uzun süreli belleğe aktarmada çeşitli problemleri vardır. Ancak uzun süreli bellekte sorunları yoktur. İyice öğrendikleri bir bilgiyi uzun süre hatırlayabilirler.

Zihin engelli çocuklar kısa süreli bellekteki problemlerinin kaynağında uygun öğrenme ya da transfer yöntemlerinin kullanmada gösterdikleri yetersizlikler yer almaktadır. Öğrendikleri bir bilgiyi uzun süreli belleğe aktarabilmeleri için özel bir öğretimden geçmeleri gerekir (Özsoy,1998).

Akademik Öğrenmeler

Zekâ fonksiyonları açısından normallerden geri oldukları için bu çocukları yaşlılarından ayıran en önemli özellik öğrenme ile ilgili becerilerinin daha az olmasıdır.

Zekâ geriliği olan çocuklarda başarısızlık daha çok okumada özellikle okuduğunu anlamada görülmektedir. Anadilinin seslerini doğru ve anlaşılır çıkarmama, birbirine gereği gibi bağlayamama, sesleri düşürme, değiştirme, gereksiz ses ekleme gibi bozukluklar görülür. Yazılı sembolleri tanımada zorluk, karıştırma gibi nedenlerle okuma-yazmayı geç ve güç öğrenirler (Kulaksızoğlu, 2003). Matematik birbiri üzerine inşa edilen ve aşamalı bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla daha önceki konu, kavram ve işlemlerdeki yetersizlikler sonraki öğrenileceklerin kazanılmasında önemli yere sahiptir (Wilson, Bhojwani, 1997). Matematiksel işlemleri yaparken dikkati toplayamama ve etkinlik üzerine yoğunlaşamama, problem çözme aşamasında problemi anlama matematiksel ilişkiye dönüştürüp çözerek sonucu kontrol etme adımlarını uygularken dikkatlerini kontrol etmede zorlandıkları görülmektedir (Zentall and Ferkis, 1993).

Sosyal Gelişim

AAMR'nin yaptığı son tanımda da görüldüğü gibi zihinsel engelli bireylere tanı koyma sürecinde göz önüne alınan önemli ölçütlerden birinin sosyal yeterlilik olduğu kabul edilmektedir.

Zihinsel engelli bireylerin sosyal becerilerde yetersiz olmaları çeşitli nedenlere bağlanmakta, bunların başında bu bireylerin davranışsal ve bilişsel yönden sınırlılıkları yer almaktadır. Bu sınırlılıklar zihinsel engelli bireylerin sosyal davranış sorunlarını ortaya çıkarmakta, onların iletişim becerileri ve motor becerileri yönünden yaşıtlarından geri olmalarına neden olmaktadır.

Zihinsel engelli bireylerin sosyal becerilerdeki yetersizliklerinin diğer bir nedeni ise; bu bireylerin uzun yıllar boyunca geleneksel yaklaşımlar çerçevesinde ayrı özel okullarda ya da normal okullar içerisinde yer alan özel sınıflarda eğitim almış olmaları olduğu düşünülmektedir. Ayrı ortamlarda eğitim almaları nedeniyle zihinsel engelli bireyler, normal yaşıtlarıyla etkileşime girme fırsatı bulamamaktadırlar.

Cartledge ve Milburn; sınıfa devam etme, yönergeleri takip etme, yapılan etkinliklere katılma becerileri gibi sınıf içi davranışlarla, yardım etme, paylaşma, selamlaşma, sınıf ortamında sosyal kabulü arttırıcı becerilerin yetersizlikleri olduğunu belirtmişlerdir (Çiftçi ve Sucuoğlu, 2003).

Sosyal becerilerde yetersizlik yaşayan çocuklar arasında çoğunlukla bilişsel ve duygusal işlevlerdeki sınırlılığa sahip olan zihinsel engelli çocuklar yer almaktadır. Bu çocuklar sosyal becerileri yetersizlikleri sonucunda normal gelişim gösteren akranlarına

oranla daha az sayıda arkadaşla sahip olmakta, daha fazla reddedilen ve daha az tercih edilen arkadaş özelliği taşımakta, değişken, karışık ve işbirliğine açık olmayan arkadaşlıklar geliştirmektedirler(Çiftçi ve Sazak, 2005).

Dil Gelişimi

Zekâ geriliği olan bireylerde konuşma ve dil sorunları yaşlılarıyla karşılaştırıldığında daha yaygındır. Konuşma problemleri genellikle sesletim ve seste zorluklar ve konuşma akışında bozukluklar olarak görülmektedir. En sık rastlanılan sesletim hataları, mevcut sesin yerine bir başka sesi koyma olarak görülmektedir. Bu hatalar konuşmanın anlaşılabilirliği azalmaktadır.

Zekâ geriliğine sıklıkla eşlik eden dil bozuklukları gecikmiş dil gelişimi ve sınırlı sözcük dağarcığı olmaktadır.

Konuşma ve dil bozuklukları zekâ geriliği olan çocuklarda en sık rastlanan yetersizliktir (Eripek, 2005).

Kişilik Özellikleri

Sorumluluk almaktan kaçınabilen zihinsel engelli öğrenciler duygu ve düşüncelerini ifade etmede zorlandıkları ve sık sık engelleme duygusu yaşadıkları için zaman zaman uç tepkiler gösterebilirler. Yeni durumlara uyum sağlayamadıkları için yeni bir durum karşısında sinirlilik, direnme ve kaçınma davranışları sergileyebilirler. Çabuk pes edebilir ve bir işte sebat gösteremeyebilir. Yaşça kendilerinden daha küçük çocuklarla oynamayı tercih ederler. Arkadaşlıklara genellikle kısa sürelidir (Kulaksızoğlu, 2003).

Motor Gelişim

Zihinsel engelli çocukların motor gelişimleri de nörolojik olgunlaşma yakından ilişkilidir ve bu çocuklar içinde motor gelişim normal çocuklar da olduğu gibi baştan ayağa ve içten dışa doğru bir sıra izler.

Zihinsel engelli çocuklar genel olarak motor gelişimlerinde reflekslerin azalması, ilkel reflekslerin artması üst düzey denge ile denge tepkilerinin gecikmesi ve zihinsel

tepkilerin yavaşlaması gibi problemler yaşanır (Doğan, Turan ve Yükselen, 2005).Bedensel ve duyuşal geriliğe sıklıkla rastlanır.Örneğin başlarını zamanında tutamazlar,vaktinde oturamazlar,yürüyemezler,di çıkaramazlar vb gibi gerilikler gösterirler.Büyük ve küçük kas becerileri çok zayıftır ve geç gelişir.El göz koordinasyonları geç gelişmektedir.Özellikle küçük kas beceriler oldukça zayıftır.Kalem tutma,kaşık çatal kullanma gibi becerilerde gerilik gösterirler (Kulaksızoğlu,2003).

Özbakım Becerileri Gelişimi

Normal çocuğun yaşamında erken yaşta başlayan öz bakım becerilerin gelişimi anne ve babalardan bağımsız başlangıcını göstermektedir. Yetersizliği olan çocuklar için bu bağımsızlık çevresel beklentiler kadar, zihinsel, fiziksel, ve davranışsal yetersizliklerin bu temel uyum becerilerini yavaşlatma, sınırlama ya da süresiz olarak ertelenmesine rağmen eşit öneme sahiptir (Varol, 2004).

Zihinsel engelliliğin dışında pek çok neden, özürlü çocukların öz bakım becerilerini kazanmalarını geciktirebilmektedir. Bunlardan bazıları: büyük kas becerilerindeki yetersizlikler görme yetersizliği, el-göz koordinasyonundaki yetersizlik, manipilatif becerilerdeki yetersizlik, yemek yeme becerileri ile ilgili olarak, ağız ve ağız içindeki bölümlerde şekil bozukluğu ya da tam gelişmemiş olması gibi unsurlardır.

Varol'a göre, bir öğrenci görsel dikkat, hareketleri taklit, basit emir ve cümleleri anlama gibi temel bilişsel becerilerin bazılarını öğrenmemişse, bu durum da öz bakım becerilerinin kazanılmasını geciktirmektedir.

2.3-ZİHİNSEL ENGELLİLİĞİN SINIFLANDIRILMASI

Geri zekâlı çocukların ilk sınıflandırılması girişimi 1921 yılında AAMR'nin çekirdeğini oluşturan American Association for the Feeble-minded tarafından yapılmıştır. Buna göre zeka bölümü puan 75–50 arasında olanlara moron, 50–25 arasında olanlara imbecile, 25'in altında olanlara idiot denilmiştir. Daha sonra AAMR'nin 1952 yılında yapılan toplantısında geri zekâlılık sınırı 69 zeka bölümü 69–55 arasında olanlara hafif, 54–40 arasında olanlara orta, 39–25 arasında olanlara ağır, 25 ve aşağısında olanlara ise çok ağır derecede geri zekâlı olarak sınıflandırılmıştır. Psikolojik sınıflandırma olarak adlandırılan bu sınıflandırma günümüzde özellikle psikoloji alanında yaygın olarak kullanılmaktadır (Eripek, 1998).

Psikolojik sınıflandırmada 69 zeka bölümü puanı olarak kabul edilen geri zekalılık sınırı eğitsel sınıflandırma da 75 zeka bölümü puanı olarak 50-55 ile 70-75 arasında olanlara eğitilebilir, 25-35 ile 50-55 arasında olanlar öğretilir, 25 ve daha düşük olanlara ağır ve çok ağır derecede geri zekalı olarak sınıflandırılmıştır (Özsoy,1 998).

AAMR'nin 2002 yönergesinde yardıma dayalı bu yeni sınıflandırma sistemine verilen önem korunmakta ve daha da geliştirilmektedir.

Önerilen sınıflandırma sisteminde dokuz yardım alanı belirlenmiştir. İnsan gelişimi, öğretim ve eğitim, ev yaşamı, toplumsal yaşam, istihdam, sağlık ve güvenlik, davranışsal, sosyal, koruma ve savunma. Bu alanlarda gereksinim duyulan yardımların ve yoğunluk düzeyleri, sıklık, günlük yardım süresi ve yardımların tipine göre 5'li likert ölçeğine dayalı olarak değerlendirilmektedir.

Aralıklı ;Gereksinim olduğunda yardımlar.Kişinin her zaman yardıma ihtiyacı yoktur yada kişi geçiş dönemlerinde kısa süreli yardıma gereksinim gösterir.Aralıklı gösterilen yardımlar düşük yada yüksek yoğunlukta olabilir.

Sınırlı; Yardımlar zaan içinde tutarlı,zaman sınırlı fakat aralıklı değildir;yardımanın daha kapsamlı düzeyinden dahaaz personelo ve daha küçük harcama gerekir.

Kapsamlı; Yardımlar en azından bazı ortamlarda düzenli katılımı içerir ve zaman sınırlı özellikte değildir.

Yaygın;Yardımlar farklı ortamlarda ve yaşam boyu süren tutarlı ve yüksek yoğunluktadır.Yaygın yardımlar kapsamlı yada sınırlı yardımlarda olduğundan daha fazla personel gerektirir (Eripek,2005).

2004 yılında MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde bazı değişikliklere gidilmiş “zihinsel yetersizlik terimi altında zekâ geriliği olan bireyler yeniden sınıflandırılmış,

Buna göre;

Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin eğitim dönemi içinde sınırlı seviyede destek eğitim hizmetleri ve özel düzenlemelere ihtiyaç olması durumudur.

Orta Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin temel akademik günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında yoğun özel eğitim ihtiyacı olması durumu.

Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin öz bakım becerileri öğretimi de dahil olmak üzere yaşam boyu süren yaşamın her alanında tutarlı ve daha yoğun özel eğitim ve destek hizmetleri ihtiyacı olması durumu

Çok Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin zihinsel yetersizliği yanında başka yetersizlikleri bulunması nedeniyle öz bakım günlük yaşam ve temel akademik becerilere sahip olmamasından dolayı yaşam boyunca bakım ve gözetim ihtiyacı olması durumunu göstermektedir (Eripek, 2005).

2.4-ZİHİNSEL ENGELLİLERİN EĞİTİMİ ve EĞİTSEL YERLEŞTİRME

Özel eğitim hizmetlerinin örgün eğitim sistemi içinde yer alması 1889 yılında İstanbul Ticaret Mektebi bünyesinde işitme engelli çocuklara eğitim veren bir okula görme engellilerle ilgili bir bölüm eklenmiş özel eğitim alanında ilk bilinçli ve sistemli bir eğitim hareketi olmasına karşın okul 30 yıl eğitim verdikten sonra kapatılmıştır.

1921 yılında İzmir’de özel bir sağır-lar-körler okulu açılmış ve bu okul Sağlık ve Sosyal Yardımlar Bakanlığı’na bağlı olarak 1924 yılına kadar hizmet verdikten sonra aynı yıl MEB’e devredilmiştir.

1950’den 1980 yılına kadar özel eğitim hizmet İlköğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde bir şube müdürlüğü tarafından yürütülmüştür.

1982 yılında yürürlüğe konulan T.C. Anayasasında engellilerin üç temel hakkı ayrı ayrı belirlenerek devlet bu hakları yerine getirme konusunda görevlendirilmiştir.

T.C. Anayasası’na Eğitim ve Öğretim hakkı ve ödevi düzenleyen bölümünde (MD42) özel eğitime gereksinimi bulunanların eğitim konusunda gerekli tedbirlerin alınmasını, devlete görev olarak verilmiştir.

Çalışma şartları ve dinleme hakkını düzenleyen bölümünde (MD:42) bedeni ve ruhi olarak korunması da devlete görev olarak belirlenmiştir.

Sosyal güvenlik bölümünde (MD:61) Devlet engellilerin korunmasını ve toplum yasasına uyumlarını sağlayıcı tedbirler alır hükmü ile devlete geniş bir görev alanı saptamıştır (Eripek, 1998).

Türkiye’de zekâ geriliği gösteren çocuklara yönelik özel eğitim hizmetleri ağırlıklı olarak MEB bünyesinde düzenlenmekte ve yürütülmektedir. Bunun yanı sıra Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü kapsamında bazı çalışmalar vardır.

MEB tarafından yürütülen hizmetler 573 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 2000 tarihinde yürürlüğe giren MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği esasları uyarınca düzenlenmekte ve uygulanmaktadır. Buna göre zekâ geriliği gösteren çocukların yetersizliği

olmayan yaşlılarıyla birlikte eğitilmeleri esastır. Okul öncesi eğitim ve ilköğretim okulları bu çocukların kayıtlarını yaptırmak ve gerekli önlemleri almak durumundadır. Alınan bu tür önlemlere rağmen okulun programından yeterince yararlanamayan öğrenciler o İl'deki yetkili kurul ve ekiplerinin incelenmeleri sonucunda uygun özel eğitim sınıfları yada okullarına yerleştirilebilirler.

Aynı yönetmelikte zekâ geriliği gösteren çocukların eğitimlerinde kaynaştırma esas olmakla birlikte bazı özel sınıf, okul ya da merkezlerin açılabilceğı belirtilmektedir. Bunlar, olağan okullar bünyesinde özel eğitim sınıfları ilköğretim okulları, eğitim ve uygulama okulları olarak sıralanmaktadır.

Özel Eğitim Sınıfları: Olağan ilköğretim okulları bünyesinde oluşturulan sınıflardır. Bu sınıflarda ilköğretim programı esas alınarak bazı düzenlemelere gidilmektedir.

Özel eğitim Okulları: Orta derecede zekâ geriliği gösteren çocuklar içindir. Bu sınıflarda özel eğitim sınıflarında uygulanan programlar uygulanır.

Eğitim ve Uygulama Okulları: Genel eğitim programlarından yararlanamayan O.Ö ve ilköğretim dönemlerindeki zekâ geriliği ağır derecede olan çocuklar içindir. Bu okullarda öğrencilerin öz bakım ve temel yaşam becerileri ile işlevsel akademik becerileri geliştirmek ve topluma uyumlarını sağlamak amacıyla gelişimsel eğitim programı uygulanır.

İş Eğitim Merkezi: Eğitim uygulama okullarını bitiren ya da zorunlu eğitim dışında kalan zeka geriliği gösteren çocuklar gereksinimlerini karşılamak, topluma uyumlarını sağlamak onları işe hazırlamak amacıyla farklı konu ve sürelerde meslek kursları düzenlemektedirler.

Mesleki Eğitim Merkezleri: ilköğretimi tamamlayan 20 yaşından gün almamış zeka geriliği orta derecede olan ya da ilköğretimlerini tamamlayıp genel ve mesleki orta öğretim programına devam edemeyecek durumda olanlar içindir. Bu merkezlerde zekâ geriliği gösterenlerin yaşam becerileri geliştirmek, öğrenme gereksinimlerini karşılamak topluma uyumlarını sağlamak, iş ve mesleğe hazırlamak amacıyla farklı konu ve sürelerde meslek kursları düzenlemektedir (Ataman, 2003).

Tüm sınıf okul ve merkezlerin yanı sıra MEB bağılı olarak açılmış özel özel eğitim kurumları Başbakanlık Sosyal Hizmetleri ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'ne bağılı özel özel eğitim kurumları bulunmaktadır.

2.5-ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

Özel eğitim bazen genel eğitimden içerik yönünden farklılaşabilmektedir. Özel gereksinimi olan bazı çocuklar normal gelişim gösteren akranlarının kendiliğinden öğrendiği birçok beceriyi öğrenmek için yoğun ve sistematik bir öğretime gereksinim duyarlar. Bu nedenle özel eğitim gerektiren çocukların akademik becerileri öğrenmelerine yönelik farklı yöntemler kullanılmaktadır. Akademik becerilerin öğretiminde kullanılan yöntemler(Eripek, 2003).

- 1) Basamaklandırılmış Yöntem
- 2) Doğrudan Öğretim Yöntem

Basamaklandırılmış yöntem:

Bu yöntemin öğretim süreci “yap, göster, söyle ve yaz” basamaklarına ilişkin etkinlikleri içermektedir. Öğrencilerin öğretmeni beceri yaparken görürler, beceriyi yaparlar, beceriyi açıklamasını dinlerler. Daha sonra öğrenciler beceriyi kendileri yaparlar, gösterirler ne yaptıklarını söylerler ve yazarlar. Basamaklandırılmış yöntemde öğretmen öğrenci etkileşimi üzerine durulmaktadır. Öğrenci doğru tepki verdiğiğinde davranışı pekiştirilmekte, yanlış tepki verdiğiğinde öğretime geri dönülmektedir (Öz Yürek, 1984).

Yap Basamağı: Yap basamağında öğretmen gerek nesneleri kullanır ve öğrencide cevaplarını gerek nesneler kullanarak verir. Bu basamak “yap-yap, yap-söyle, yap-yaz” alt basamakları oluşturmaktadır.

Göster Basamağı: Bu basamakta öğretmen, öğrenciye görsel bir uyarı verir ve öğrenciden doğru tepki vermesi beklenir. Bu basamak “göster-yap, göster-göster, göster-söyle, göster-yaz” alt basamaklarından oluşmaktadır.

Söyle Basamağı: Söyle basamağında öğretmen, öğrenciye sembolik uyarıyı sözlü olarak verir ve öğrenciden doğru tepki vermesi beklenir. Bu basamak “söyle-yap, söyle-göster, söyle-söyle, söyle-yaz” alt basamaklarından oluşmaktadır.

Yaz Basamağı: Yaz basamağında öğretmen, öğrenciye sembolik uyarıyı yazılı olarak verir ve öğrenciden de doğru tepki vermesi beklenir. Bu basamak “yaz-yap, yaz-göster, yaz-söyle, yaz-yaz” alt basamaklarından oluşmaktadır (MEB,2001).

Doğrudan Öğretim Yöntemi

Doğrudan öğretim okuma-yazma, matematik, hayat bilgisi gibi derslerin öğretiminde kullanılan etkili bir yaklaşımdır. Doğrudan öğretim, öğretimi yapılacak içeriğin, ardışık şekilde sıralanması, öğrencilerin tam katılımı, öğretmenin düzeltici dönütler vermesi, ipuçlarının düzenlenmesi, ipuçlarının uygulanması ve geri çekilmesi anlamına gelmektedir (Güzel, 1998) .

Doğrudan öğretim yaklaşımı, karmaşık becerileri daha kolay alt becerilere bölerek önce bu alt becerileri öğretmeyi daha sonra öğretilen alt becerileri birleştirmeyi göstererek daha olay öğretimi amaçlamaktadır. Doğrudan öğretim ile içeriğin kazandırılmasında öğretmen ve öğrencinin yapacakları düzenlenmektedir. Öğretim yapılmaya başlandığında ilk başta bütün sorumluluk öğretmende iken öğretim ilerledikçe sorumluluk öğretenden öğrenciye geçmektedir. Doğrudan Öğretim Yöntemi, model alma, rehberli uygulamalar ve bağımsız uygulamalar basamaklarından oluşmaktadır (Güzel,1998).

2.6-İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI

İlk okuma yazma öğretiminin genel amacı dinleme ve konuşma gibi temel dil becerilerinden yola çıkarak çocuğun yaşamı boyunca kullanacağı okuma-yazma temel becerisini edinebilmesidir.

İlk okuma yazma öğretiminin genel amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Düzeyine uygun olarak hazırlanmış metinleri uygun hızda ve anlamlandırarak okuyabilme
- Okuduğu ve dinlediği düzeyine uygun metin ve konuşmaları anlayabilme
- Duygu düşünce ve izlenimlerini sözlü ve yazılı olarak anlatabilme
- Çevresiyle etkin bir iletişim kurabilme
- Kurallara uygun ve işlek bir yazı yazabilme
- Türk dilini öğrenmek ve kullanmaktan zevk alabilme (Çelenk,2003).

2.7-İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNİN ÖNEMİ

- Uygar toplumlarda bireyin kendi uğraş alanında ilerlemesi, önemli görevlere gelmesi, gelişmiş bir okuma-yazma becerisine sahip olmasıyla mümkündür
- Okuma günümüz dünyasında öğrenmenin en etkin aracıdır.
- Bloom’a göre dil yeteneği özellikle de okuduğunu anlama gücü, genel nitelikte bilişsel giriş davranışıdır.
- Güneş’e göre: Okuma, yazma, düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, eleştirme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi çeşitli yetenekleri geliştirerek beyin teknolojisi oluşturmaktadır.

Bu önlemlerden dolayı ilk okuma yazma öğretimini tek boyutlu, sadece okuma tekniğinin kazandırılacağı bir etkinlik olarak ele almamak gerekir. Böyle bir tutum ilk okuma-yazma etkinliğine diğer dil etkinliklerinden koparır. İlk okuma yazma öğretiminde hedef çocuğa sadece okuma-yazma becerisini kazandırmak olmamalıdır. Okuma-yazma becerisini kazanmış olan çocuğun aynı zamanda hızlı, doğru ve anlayarak okuması, okumaktan zevk alması ve işlevsel bir yazma yeteneği geliştirmesi gerekir (Çelenk, 2003).

2.8-OKUMA

Okuma insan dünyasını genişleten, kişiliğini biçimlendiren onu başkalarına bağlayan önemli bir etkidir. Okuma “bir yazıyı, sözcükleri cümleleri, noktalama işaretleri ve öteki öğeleriyle görme, algılama ve kavrama sürecidir.” Sesli okuma durumunda buna dudak, dil ve gırtlak gibi ses organlarının işlevi de katılır (Çelenk, 2003) .

Okuma okul programlarının omurgası niteliğindedir. Hemen her dersin temelinde okumanın önemli bir yeri vardır. Çünkü okuma, bir öğrenme yolu ve bilgilerin insan beynine aktarılmasında önemli bir araçtır (Çelenk, 2003).

Okuma, çocukların her bir sözcükteki her harfi analiz ettikten sonra, sözcük düzeyinde telaffuz etmeleri ve oral bir faaliyet olarak algılamayı öğrenmeleridir (Alperen, 1994).

Okuma Türleri

Günümüzde okuma çeşitli şekillerde yapılmaktadır. Bu şekiller sese ve metnin okunma durumuna göre gruplandırılmaktadır. Sese göre, sesli, yarı sesli,ve sessiz olarak

metindeki kelime, cümle ve paragrafların okuma durumuna göre ise tam okuma, seçmeli okuma ve esnek okuma şeklinde gruplanmaktadır (Güneş, 1997).

Sesli Okuma

Sesli okuma, gözle algılanıp, zihinle kavranan sözcük ya da sözcük kelimelerinin konuşma organı yardımı ile söylenmesidir. Bu okumanın tam ve başarılı olabilmesi için yazıdaki anlamını kavramasına, sesin ton ve vurgu bakımından ayarlanmasına ihtiyaç vardır(Çelenk,2003).

Sesli okuma yazıyı görme kelimeleri seslendirme ve anlamı kavramadır. Göz yazıyı görünce tanımakta, ses organıyla kelimeleri seslendirmekte, seslendirdiği bu kelimeleri kulakla işitmekte belleğe göndermektedir (Güneş, 1997).

Yarı Sesli Okuma

Sesli okumanın belirtilen olumsuzlukları nedeniyle giderek sesiz okumaya geçilmiştir. Ancak bu geçiş birden sağlanamamıştır. Sesli okuma alışkanlığı bir anda bırakılamamış, ses azaltılmış ve yarı sesli olarak sürdürülmüştür. Bu tür mırıldanarak yapılan okuma yarı sesli okuma denilmektedir (Güneş, 1997).

Sessiz Okuma

Sessiz okuma, ses organlarının herhangi birini hareket ettirmeden gövde ve baş hareketleri yapmadan, yalnız gözle zihin arasında yapılan bir okumadır. Sessiz okuma anlamı çok çabuk algılama ve kavrama olanağı sağlar. Sessiz okuma becerisi, sesli okumanın gerçekleşmesinden sonra kazanılması gereken beceridir (Çelenk, 2003).

Günümüzde sesli ve yarı sesli okuma önemini yitirmiştir. Artık okumada sessiz okuma dönemine gidilmiştir. Sesiz okuma süresince göz yazıyı görür görmez onu almakta ve hemen belleğe göndermektedir. Bu okuma türünde okuma hızlı olmakta ve anlama düzeyinde yükselmektedir. Okuma sürecinde bölünmeler olmadığından hızlı bellek gelişmekte ve bilgi kaydı kolaylaşmaktadır (Güneş, 1997).

2.9.YAZMA

Yazılı konuşma dilindeki sözcük ve cümlelerin bazı sembolik şekil ve çizimlerle kâğıt üzerine saptanmış biçimleridir. Öğrencileri istenilen ölçüde yazı yazmaları, onların büyük ölçüde konuşma ve düşünme yetilerine bağlıdır. O nedenle yazma çalışmalarına günlük konuşma dilinde bağlanması yazılı anlatım çalışmalarının çıkış noktasını oluşturur (Çelenk, 2003).

Yazma, düşünceyi, duyguyu, izlenimleri yazı ile anlatma yoludur. Dört temel beceriden biri olan yazma, konuşmadan farklı olarak el göz koordinesi gerektiren bir beceridir. Bu beceri de yazma etkinlikleriyle gerçekleştirilebilir (Keskinci,2006).

Bitişik Eğik Yazı

Türkçe Öğretim Programı'nda ilköğretim birinci sınıftan itibaren etkili bir okuma yazma öğretimi gerçekleştirmek, düşünen, anlayan, sorgulayan, bilgiyi kullanabilen ve sorun çözebilen bireylerin yetişmesi amaçlanmıştır. Türkçede öğretim programında ilkokuma yazma öğretimine ayrı bir önem verilmiş ve yöntem olarak ses temelli cümle yöntemi ile birlikte bitişik eğik yazının kullanılması öngörülmüştür (Güneş, 2005).

Bitişik eğik yazı sürekli ve hızlı yazılmaktadır. Bitişik yazıdaki süreklilik ve hız, düşüncenin sürekliliği ve hızı ile birleşmekte ve birbirinin gelişimi desteklenmektedir.

Bitişik eğik yazı harflerin birbirine bağlanarak heceler, heceleri de birbirine bağlayarak kelimelerin oluşturulduğu bir yazıdır. Öğrenci yazı yazarken sürekli olarak bağlantı yapmakta ve bunu giderek alışkanlık haline getirmektedir. Böylece öğrenci bitişik eğik yazı ile bağlantılı ve ayrıntılı düşünmeyi öğrenmekte ve geliştirmektedir.

Bitişik eğik yazı öğrencinin yazı yazarken harflere, harf bağlantılarına ve ayrıntılara dikkat etmesini zorunlu kılmaktadır. Bu durum öğrencinin dikkatini önemli oranda geliştirici olmaktadır (Güneş, 2005).

Bitişik eğik yazının sürekli akıcı ve hızlı olması öğrencinin düşüncesini unutturmadan yazıya aktarmasını da kolaylaştırmaktadır (Güneş, 2005).

Bitişik eğik yazının yazımında dikkat edilmesi gereken birkaç önemli husus vardır. Bunlar;

- Öğretmenlerin bitişik eğik yazıyı nasıl öğreteceklerini önceden mutlaka planlaması

- Öğrencilerin hangi harfi ne zaman öğreneceklerini iyi bilmesi gerekir. Başlangıçta bitişik eğik yazı çalışmaları kısa tutulmalı
- Harfler öğrenciler tarafından tam öğrenildikten sonra harflerin kelime içinde öğrenilmesine başlanılmalı.
- Öğrenilen harfler ve kelimelerle cümleler kurulmalı
- Öğrencilerin öğrendikleri harfleri sürekli kullanmalarına fırsat verilerek bu harflerin kelimeler içinde kullanılışı konusunda yeterli beceri ve alışkanlığa sahip olunmalı
- Bitişik eğik yazı öğretiminde acele edilmemeli
- Başarılı bir yazı öğretimi için bireysel farklılıklara bağlı olarak ölçme değerlendirme, yeterli alıştırma yapılmalıdır (Güven, 2006).

Yazma öğretiminin genel hedefleri çocuğun açık, okunaklı ve işlek bir yazı yazma becerisi ile duygu, düşünce ve izlenimlerini yazılı olarak anlatabilme geliştirilmesi biçiminde özetlenebilir.

2.10-OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ

İLKOKUMA YAZMAYA HAZIRLIK

Okuma yazma öğretiminde başarıya ulaşmanın ön koşullarından biri de okuma-yazmaya hazır olmadır (Başal ve Batu, 2002).

Okuma yazma hazırlık aşamasında ilk önce okuma yazma için gerekli araç-gereçleri kullanabilme hazırlığı yapılmalıdır.

Okuma ve Yazma İçin Gerekli Araç-Gereçleri Kullanabilme Hazırlığı

Öğrenciler okula, sınıfa ıdıandıktan sonra ellerine okuma yazma araç-gereçleri vermeye başlanmalı ve bunların nasıl kullanılacağı öğretilmelidir. Bu hazırlık aşamasında:

- Kalemin, silginin, defterin, kitabın v.b. nasıl kullanılacağı.
- Sayfaları nasıl çevireceği.
- Kalemle defter sayfası üzerinde, tebeşirle yazı tahtası üzerinde yazma.
- Silgi kullanma kuralları öğretilmelidir.

Bu arada araç-gereçleri kullanırken:

- Vücudun duruş biçimi,

- Gözle okunan şey arasındaki uzaklık öğretilmelidir.

Okumaya Hazırlık

Okumaya hazır olma birçok becerinin bir araya gelmesiyle gerçekleşir. Bunlar;

- Zihinsel olgunluk
- Görme becerileri
- İşitme becerileri
- Dil ve konuşma gelişimi
- Düşünme becerileri
- Kas gelişimi
- Sosyal ve duygusal olgunluktur (Batu ve Başal, 2002).

Çocuğu okumaya hazırlamak için üzerinde durulması gereken en önemli konulardan biri her birey için olduğu gibi zihinsel özürlü bireylere de zengin yaşantılar sağlanmasıdır.

Okumaya hazırlık aşamasında çocuğa şu etkinlikler yaptırılmalıdır;

- Çocuğa ayırt etme, problem çözme, başkalarıyla iletişim ve hayal kurmasında yardımcı olacak şekilde yap-bozlar, oyuncaklar, arabalar, eşleme, kartları gibi araçlar sağlanmalı (Batu ve Başal, 2002).
- Çocuğa basit bir resim vererek resimde gördüklerini anlattırılmalı.
- Okumanın soldan sağa doğru olduğunu öğrencilere kavratmak için soldan sağa dizilmiş resimlerden yararlanmalı.
- Okuduğu satır bitince alt satıra geçeceği kavratılmalı
- Göz ile okunan şey arasında uzaklık öğretilmelidir (Öz, 1999).

Yazmaya Hazırlık

Yazmaya hazır olmak için gerekli ön koşul ise;

- El göz eşgüdümü
- Küçük ve büyük kas gelişiminin yazmaya uygun düzeye gelmiş olmasıdır (Batu ve Başal, 2002).

Yazmaya hazırlık aşamasında şu etkinlikler yapılmalıdır;

- Kalem gereği gibi tutma (Öz, 1999).
- Defteri sıranın üzerine gereği gibi yerleştirme(Öz,1999).

- Kağıt buruştırma, katlama, yırtma, kesme
- Makaraya ip sarma(Batu ve Başal, 1999).
- Kumda şekiller yapma
- Tel çöp fasulye ile şekiller oluşturma
- Havada şekiller çizme
- Elleri bilekten çevirme
- Parmak hareketleri yapma
- Boyama yapma (Güneş, 1997).
- Çizgi çizme çalışmaları yapma(Öz, 1999).

Harf yazmak için altı temel çizgi bulunmaktadır.

- Dik çizgi
- Yatay çizgi
- Sola çizgi
- Sağa çizgi
- Eğri çizgi
- Yuvarlak çizgi

Yazı Yazmaya Başlamadan Önce

- Öğrenci yukarı-aşağı, sağa-sola, öne-arkaya, doğru el hareketleri yapabilmeli
- Geometrik şekilleri ve noktalı çizgileri takip edebilmeli
- Sayfadaki noktaları birleştirebilmeli
- Basit desen ve şekil kopya edebilmeli (Kargın, 2006).

Okuma yazma öğretiminde tarihsel süreç içinde çok değişik yöntemler kullanılmıştır. Her yöntemin fayda ve sınırlılıkları bulunmaktadır. Okuma yazma öğretimi alanında çalışan bilim adamları daha kısa sürede öğrencinin zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal gelişimine en uygun olan öğretim yöntemini araştırmaları. Bu yöntemler;

- Harf yöntemi
- Hece yöntemi
- Kelime yöntemi
- Cümle yöntemi
- Öykü Yöntemi olarak sınıflanmaktadır.

Çelenk bu yöntemleri;

- 1) Ses Değerlerini Öne Alan Yöntemler
(Harf Yöntemi, Ses Yöntemi, Hece Yöntemi)
- 2) Okuduğunu Anlamayı Öne Alan Yöntemler
(Cümle Yöntemi, Kelime Yöntemi, Öykü Yöntemi)
- 3) Karma Yöntemler olarak sınıflandırmıştır.
(Harf-fonetik, fonetik-hece, fonetik- sözcük, hece-sözcük-harf, cümlecik-cümle, kelime-hikâye-cümle)(Çelenk, 2002).

Harf Yöntemi

Harf yöntemi ile okuma yazma öğretiminde öğrencilerin okuma yazma öğrenebilmeleri için, önce harfleri ezberlemeleri gerekmektedir.

Harflerin okunuşuna uygun olarak yapılan ezberden sonra önce büyük harflerle daha sonra küçük harflerle heceler sıraya üç ve dört harfli heceler, sözcükler takip etmektedir. Oluşturulan hece ve sözcüklerin anlamlı olması önemli değildir. Cümleler sürekli olarak okuma ve yazma yoluyla tekrar edilmektedir (Güleryüz, 2002).

Hece Yöntemi

Her dilin özelliğine göre, heceler belirli bir sırada öğretilmektedir. Ön koşul heceler belli bir sistematığa göre öğretilmesidir. Genellikle ilk öğretilen heceler açık hecelerdir. Öğrenciler bu heceleri okuyarak ve yazarak ezberlemektedir. Ezberlenen hecelerden yeni sözcükler oluşturulmakta, daha önce öğrenilen hece ve sözcüklerden faydalanarak yeni cümleler oluşturulmaktadır (Güleryüz, 2002).

Kelime Yöntemi

Bu yöntemde kelimeler bir bütün olarak verilmektedir. Her kelimenin öğrenci tarafından hatırlanacağı özel bir şeklinin olduğu kabul edilmektedir. Hatırlamayı kolaylaştırmak için kelimeler yüksek sesle tekrar edilmekte ya da çağrışım yapması için resimlere birlikte öğretilmektedir (Güneş, 1997).

Kelime yönteminde ya heceler birleştirilerek ya da doğrudan kelimeler öğrencilerin dikkati çekilmektedir. Böylece anlamsız harf ve heceler yerine anlamlı olan kelimeler üzerinde durulmaktadır (Öz, 1999).

Öykü Yöntemi

Öykü, öğretmen tarafından okunmakta ve öykü ile ilgili işitsel, görsel uyarılar verilmektedir. Öykü dramatize edilmekte, öğrencilere anlattırılmaktadır. Öğrenci seviyesine göre; bölüm bölüm okutup yazdırılır. Öğrenci ezbere okuma yazma becerilerine sahip olduktan sonra kısa cümlelerden başlanarak çözümlenir. Elde edilen sözcüklerden yeni cümleler, hecelerden yeni sözcükler ve metinler oluşturulur (Güler yüz, 2002).

Türkiye’de ilk okuma ve yazmayı öğretme yöntemlerine bakış açısı farklı sınıflamalarla karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak ilk okuma ve yazmayı öğretme yöntemleri iki temel kapsamda ele alınmaktadır. Bunlar; çözümlleme ve bireşim yöntemleridir. Bu iki yöntem de yetersiz kaldığı durumlarda çözümlleme ve bireşim yönteminin bir bireşimi olarak kullanılan karma yöntemden söz edilmektedir.

Bunlar;

- Çözümlleme yöntemi
- Bireşim yöntemi
- Karma yöntemi(Aydiner, 2003).

Bireşim Yöntemi (Sentez)

Bireşim öğelerine ayrılan bütünü yeniden oluşturma yoludur. Bireşim çözümllemenin tersi bir işlemdir. Bu yöntem fonetik değerleri öne alan yaklaşımdır. Bu yöntemin sestem, harften, sesli harflerden, sesli ve sessiz harflerle birlikte ve heceden başlayan teknikleri olmakla birlikte, klasik bireşim yönteminin uygulanması şu şekildedir. Önce alfabetik sıraya göre sesler tanıtılır. Harfler ikili, üçlü, dörtlü hecelerde kullanılır. Daha sonra bu hecelerden sözcükler, cümleler ve metinler üretilir (Çelenk, 2003).

Çelenk'e göre; bireşim yöntemine yöneltlen eleştirileri şöyle dile getirmiştir.

- Ünsüz harflerin önüne ya da arkasına bir ünlü harf almadan seslendirilmemesi okuma öğretiminde sorunların doğmasına neden olmaktadır.
- Anlamsız uzun süreli hece tekrarı çocuğu bıktırmakta, okuma zevkünden uzaklaştırmaktadır.
- Okuma aynı zamanda anlama, kavrama işlemidir. Bu yöntem çocuğun okumanın anlamından uzaklaşmaktadır.
- Anlamli söz grupları üzerinde odaklaşma yerine sesler üzerinde odaklaşma, okuma hızının düşmesine vurgulama ve tonlama sorunlarının doğmasına neden olmaktadır (Çelenk,2003).

Öz'e göre; Ses yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrenciler kolay kolay cümle kuramamaktadır (Öz, 1999).

Güneş'e göre; Bireşim yöntemini destekleyenlerin yanında eleştirenlerin daha çok olduğu görölmektedir. Eleştirileri okuma tekniğine çok ağırlık verildiğinden anlamının ikinci planda kaldığı, okuma için kelime unsurlarına bu denli inilmesinin bir anlamının olmadığı yönündedir. Bu yöntemlerin öğrencilerin okuma, zevk ve merakını körelttiği yönündedir (Güneş,1997).

Karma Yöntem

Bu yaklaşım bireşimsel yöntemlerin sakıncalarından kaçınmak, çözümleme yöntemlerinin uygulamadaki güçlüğünü gidermek amacıyla daha çok uygulamadaki öğretmenlerin geliştirdiği bir ana öğretim yoludur.

Bu yöntemlerden, harf-fonetik, fonetik-hece, fonetik-kelime, hece-kelime, harf, cümlecik-cümle, kelime-hikâye-cümle, v.b. biçimde bir araya getirilerek harmanlanmaktadır.

Karma yöntemde okuma-yazma öğrenmeye, öğrenci için anlamli cümle yasa sözcüklerle başlanmakta, arkasına hemen sözcük, hece ve harfin tanıtılmasına geçilmektedir. Ya da öğrenilen cümle ve sözcükte olduğu gibi kalmakta ayrıca harflerden, hece sözcük ve cümleler oluşturarak öğretim sürdürölmektedir (Çelenk, 2003).

Çözümleme Yöntemi (Analiz)

Dayandığı temel ilke, başlangıçtan itibaren bütün bir anlam içeren birimlerin öğrenciye verilmesidir. Öğrenci her birimi bütün olarak öğrendikten sonra birimler öğelerine ayrılmaktadır. Cümle, kelime, hece, harf şeklinde bölünmektedir (Güneş, 1997).

Cümle Dönemi

Bu yöntemde öğrencilere önce cümle verilmekte , anlamıyla birlikte bunu okuması ve yazması istenmekte. Başlangıçta kısa ve basit cümleler seçilmektedir (Güneş, 1997).

Cümle ile öğretimde arka arkaya öğretilen cümleler bir metin bütünlüğü oluşturacak biçimde seçilirse öğretime sağlayacağı yara daha iyi olacaktır. Cümle zaman içerisinde kelimelere, kelimeler hecelere, hecelerde harflere ayrılarak çocuğun okumayı çözümlemesi öğretimin aşamalarını oluşturur (Çelenk,2003).

Cümle yöntemi ile öğretim yaparken:

- Büyük fiş cümlesi tahtaya asılır.
- Büyük fiş cümlesi birkaç kez okutulur
- Cümle yazdırılır
- Fiş cümlesi ile ilgili çeşitli aktivitelerle cümle pekiştirilir (Öz,1999).

Kelime Dönemi

Yeteri kadar cümle üzerine çalıştıktan sonra sınıftaki öğrencilerin çoğunluğu cümlelerdeki birbirine benzeyen kelimeleri fark etmeye başladıktan sonra kelime bölme yani kelime tanıma devresine geçilir (Öz,1999).

Bu yöntemde kelimeler bir bütün olarak verilmektedir. Her verilen kelime cümle veya cümlecik içinde tekrar edilmektedir. Eğer kelime yöntemli bir şekilde verilirse öğrenciler anlayarak okumayı gerçekleştirmektedir. Kelime aşamasına geçildikten sonra da öğrenciler kalıp halinde yeni cümleler öğrenmeye devam edilir (Güneş,1997).

Kelime öğretimi yaparken;

- Öğretmen çözümleyeceği fişi diğer fişler arasında öğrencilere buldurur ve okutur.
- Öğrenciler fişi bakmadan yazar.

- Öğrenciler okudukları fişin aynısını küçük fişler arasından bulur.
- Öğretmen cümleyi yazar
- Öğretmen kelimeleri ayrı ayrı okur, okutur.
- Öğretmen öğrencilerden kelimeleri vurgulayarak okumalarını ister.
- Fiş kelime kısmında katlanır ve okutulur. Öğrenciler küçük fiş üzerinden sözcükleri parmaklarıyla kapatarak okurlar.
- Öğretmen büyük fişi çizerek keser, öğrencilerde küçük fişleri işaretler ve keser. Kelimeler tek tek okutulur ve alt alta ve yan yana ve renkli kalemle yazdırılır. Kelimelerin üzerinde durulur.
- Kelimelerden yeni cümleler ve metinler oluşturulur (Güleryüz, 2002).

Hece Dönemi

Hece tanıma dönemi geniş zaman öğrencilerin benzer heceleri sözcükler içerisinde ayırt etmeye başladıkları zamandır. Öğretmen sözcük tanıma aşamasında sözcükler arasındaki benzerliklerin neler olduğunu sorarak hecelere dikkat çekmektedir.

Hece döneminde amaç öğrencilere Türkçede bulunana hecelerin hepsini öğretmek değildir. Önemli olan öğrencilerin hece kavramını kazanarak okuma becerini iyi bir şekilde öğrenmeleridir.

Hece tanıma çalışmalarıyla beraber öğrenciler yavaş yavaş okumaya başlamaktadır.

Hece öğretimi yaparken;

- İlk çözümlenecek sözcük öğrencilerin en iyi öğrendiği ve en az heceli sözcüklerden seçilir.
- Ali sözcüğünün kesildiği Ali bak cümlesi yazılıp konuşulur gibi okunur. Öğrenciler bakmadan defterine yazar.
- Öğretmen sözcüğü tahtaya öğrenciler defterine yazar
- Öğretmen “li” yi kapatır. “A” yı okur. Sonra “A” yı kapatır, “li” yi okutur.
- Ali sözcüğünün heceleri farklı renklerde yazılır.
- “li” silinip “A” okutulur.
- “li” yeniden yazılıp Ali diye bütün olarak okutulur.
- Heceler bölünür, Hecedeki sesler farklı renkte yazılır. Diğer hecedeki seslerden yeni hece ve kelimeler oluşturulur.
- Öğrenciler Ali sözcüğünü okur, yazar ve hecelerine ayırır (Öz, 1999).

Harf Dönemi

Bu dönemde her ne kadar harf tanıma dönemi denilse de bu dönem öğrenciler, harflerin seslerini tanırlar. Alfabedeki 8 sesli harfi öğrenmiş olarak harf tanıma dönemine başlamaktadır. Bu dönemde sessiz harfin alfabedeki okunuşu değil, harfin ağızdan çıkışı öğretilir. Harf çalışmalarına öğrenciler harfleri sezdiği zaman başlanmalıdır.

Harf döneminde;

- Sesi kavratılacak harfin geçtiği fiş tahtaya asılır, sesi öğretilecek harf diğer hecelerden ayrılacak şekilde fiş bükülüp, okutulur.
- Heceler üzerinde ses vurgulanır.
- Öğrenciler daha önceden ipek sözcüğündeki “i” sesini öğrenirler “i” harfi kapatılarak “p” sesi vurgulanır.
- Önce sesli harfler sonra sessiz harfler öğretilir. Daha sonra önce kapalı heceler “ak,el,at” gibi sonra açık heceler öğretilir.
- Sesi öğretilen harfin önüne, arkasına heceler harfler getirilerek pekiştirici çalışmalar yapılır.
- Hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler cümlelerden metinlere doğru öğretim yapılır (Güleryüz, 2002).

Serbest Okuma Yazma Dönemi

Serbest okuma yazmaya geçiş dönemi çözümleme dönemi bitmesi ile başlamaktadır. Bu aşamaya geçişte önemli olan öğrencilerin metinleri doğru olarak okuyup yazabilmeleridir.

Serbest okuma yazma döneminde öğrencilere verilecek okuma parçaları öğrencilerin çok iyi bildikleri ve sınıfta çözümlenen metinlerden oluşturulmaktadır.

Bu dönemde;

- Öğrencilere günlük tutturulur
- Yazı çalışmaları tek tek kontrol edilip yanlışlar düzeltilir.
- Öğrencilerin noktalama kurallarına uymaları sağlanır.
- Öğrencilere gelişim özelliklerine uygun, akıcı yalın dille yazılmış bol resimli eğlenceli öğretici kitaplar önerilir (Güleryüz, 2002).

Güneş; Çözümleme yönteminin üstünlüklerini şöyle ifade etmektedir;

1) Okumanın amacı bilgi kazanmaktır. Dolayısıyla öğrencinin dikkatli okuduğunu anlamaya çekilmektir. Anlayarak okuyan okumanın zevkine varmakta ve hızlı bir şekilde ilerlemektedir.

2) Gestalt psikolojisine göre bütünü algılayarak daha kolaydır. Bu yöden algılama sürecine uygundur

Güneş bu yönteminin sınırlılıkları şöyle dile getirmektedir;

- Anlamaya çok önem verildiğinden sözcükler ve öğeleri 2. planda kalmaktadır. Sözcük ve öğeleri tanımayan öğrenci okumayı gerçekleştirememektedir.
- Bu yöntemle çalışmayan öğretmenler başlangıçta güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Çelenk çözümleme yöntemine ilişkin olarak, bu yöntemi eleştirilerinde şöyle dile getirmektedir.

- Zaman alıcı ve okumayı geciktirici bir özelliği vardır.
- Tümceden sözcüğe, sözcükten heceye ve heceden harfe geçiş öğretmene bırakıldığı için uygulamada önemli farklılıklar ve karmaşa yaratmaktadır.
- Verilen tümcede pek çok uyarıcının etkisinde kalındığından çözümleme sürecinde hecelerin ve seslerin sezdirilmesi o kadar kolay olmamaktadır.

2.11-SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ

12.07.2004 tarih ve 115 sayılı kararı ile ilköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı 2005–2006 eğitim-öğretim yılından itibaren ülke düzeyinde uygulamaya konmuşştur. Yeni programda ilköğretim birinci sınıflarda ilk okuma yazma öğretiminde “ses temelli cümle yöntemi” benimsetilmiştir

Ses temelli cümle yöntemi, ilk okuma yazma öğretimine seslerle başlanması öngören bir yöntemdir. Bu yöntemin temel özelliği anlamlı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden hecelere, kelimeler ve cümlelere ulaşılmasıdır.

İlkokuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemi uygulanırken onun ayrılmaz bir parçası olarak yazmaya da doğrudan bitişik eğik yazı ile başlanmaktadır (Arslan, 2006).

Sesler alfabedeki sıra ile verilmemektedir. Sesler şu şekilde verilmektedir;

1. Grup: e, l, a, t
2. Grup: i, n, o, r, m
3. Grup: u, k, ı, y, s, d
4. Grup: ö, b, ü, ş, z, ç
5. Grup: g, c, p, h
6. Grup: ğ, v, f, j

İlk olarak birinci sesler (e, l, a, t) ardından ikinci grup (i, n, o, r, m) öğretilmektedir. İkinci grup seslerden sonra ortalama 500 sözcük, 100 cümleye ulaşılmaktadır. Daha sonra üçüncü grup sesler ve diğerleri öğretilmektedir.

Ses Temelli Cümle Yöntemi İlkeleri

İlk okuma yazma öğretimi sürecinde dikkat edilecek ilkeler şunlardır;

İlk okuma yazma öğretiminde;

- Öğrencilerin ön bilgilerinden hareket edilmelidir.
- Özellikle ve öncelikle anlamlı heceler elde edilmelidir.
- Oluşturulacak hecelerde kolay okunmasına, dilde kullanım sıklığına sahip olmasına, anlamının açık ve somut olmasına, anlamı görselleştirilebilir olmasına, işlek hece yapısına sahip olmasına dikkat edilmelidir. Kısa sürede cümlelere ulaşılmalıdır.
- İmkânlar ölçüsünde görsele başvurulmalıdır.
- Heceler tablosu hiçbir şekilde kullanılmamalıdır.
- Öğrencilerin kalıcılığı sağlanmalıdır. Kalıcılığı sağlamak için yeni öğrenilenler önceki öğrenilenlerle ilişkilendirilmelidir.

Ses Temelli Cümle Yönteminin Aşamaları

1. İlkokuma yazmaya hazırlık
2. İlkokuma yazmaya başlama ve ilerleme
 - Sesi hissetme ve tanıma
 - Sesi okuma ve yazma

- Sesten heceler, hecelerden sözcükler, sözcüklerden cümleler oluşturma.
- Metin oluşturma

3. Okuryazarlığa ulaştırma (Arslan, 2006).

İlkokuma Yazmaya Hazırlık

Okuma yazmaya hazırlık aşamasında yapılan etkinlikler yapılmaktadır (MEB,2004) .Ayrıca görsel okuma ve el yazısına yönelik yazmaya hazırlık çalışmaları yapılmaktadır.

İlkokuma Yazmaya Başlama ve İlerleme

Bu aşamada sesi hissetme ve tanıma, sesi okuma ve yazma, sestten anlamlı heceler, kelimeler ve cümleler oluşturma ile metin oluşturma çalışmaları yapılmaktadır (Arslan,2006).

Sesi Hissetme

Sesi hissetme ve tanıma aşaması tanıtılacak sesin öğrenciler tarafından fark edilmesini sağlamaya yöneliktir. Bu aşamada şu çalışma ve etkinlikler yapılmalıdır.

- Sesin canlandırılması
- Kısa öyküler anlatma, drama yapma, tekerleme,fıkra ,bilmece ya da şarkı söyleme gibi etkinliklerle ses hissettirilir.
- Sesin geçtiği kelimelere örnekler buldurulur.
- Sesin geçtiği kelimeler gösterilir.
- Görsellerden yararlanarak sesi ayırt etme çalışmalar yapılır.

Sesi Okuma ve Yazma

Sesin yazıdaki sembolü olan harf aşağıdaki sıraya göre yazılmalı ve okunmalıdır.

- Öğretmen tahtada bu harfin nasıl yazıldığını göstermeli ve öğrencilerle birlikte okumalıdır
- Alıştırma kitabındaki büyükçe çizilmiş harfin yazılışına hazırlanmalıdır.

- Öğrencilerin satır aralıklarına yazılmış harf örneklerinin üstünden kalemleriyle gitmeleri sağlanmalıdır.
- 4 çizgi 3 aralıktan oluşan satır aralarına öğrenciler harfleri yazmalı ne yazdığı sorularak harfin doğru yazımı ve seslendirilmesine özen gösterilmelidir.

Heceler Kelimeler ve Cümleler Oluşturma

İlk okuma yazma öğretiminin en önemli aşaması heceler üretme, hecelerden kelimeler, kelimelerden de cümleler oluşturmaktır. Bu aşamada aşağıdaki gibi çalışmalar yapılabilir.

- Verilen ilk iki sesi ardından bu seslerden hecelere ulaşılmalıdır.
- Elde edilen hecelerle okuma yazma çalışmaları yapılmalıdır.
- Verilen her yeni ses önceki öğrenilenlerle ilişkilendirilmeli yeni heceler ve kelimeler oluşturulmalıdır.
- Her ses grubu tamamlandıktan sonra yapılan çalışmalar gözden geçirilmeli ve değerlendirmelidir. Bir sonraki ses grubuna geçişte öğrencilerin daha önce verilenleri öğrenmiş olmalarına dikkat edilmelidir.
- Elde edilen kelime ve cümlelerin anlamları üzerinde durulmalıdır.
- Öğrenciler kelime ve cümle oluşturmaya özendirilmelidir oluşturulan kelime ve cümleler okunmalı ve yazılmalıdır (Arslan,2006).

Metin Oluşturma

Öğrenilen kelimelerden yeni cümleler, cümlelerden yararlanarak metin oluşturulmalıdır. Metin yazdırılırken doğru yazma ve yazı estetiğine özen gösterilmelidir.

Okur Yazarlılığa Ulaşma

Bu aşama okuma yazma öğretiminin son aşamasında serbest okuma yazma aşaması da denilmektedir. Bu aşamada öğrencilerin şiirleri, tekerlemeleri ve çeşitli kaynaklardan seçtikleri metinleri okumaları sağlanmalıdır (Arslan,2006).

Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme ve değerlendirme, yapılan bütün çalışmaların bir parçasıdır. Hazırlık aşamasından başlayarak okuryazarlığa ulaşmaya kadar bütün aşamalar değerlendirilmektedir. Öğretmen ilkokuma yazma değerlendirme formunda yer alan değerlendirme başlıklarını temel alarak her öğrencinin gelişim düzeyini gösteren ayrıntılı formlar hazırlamaktadır. Ölçme ve değerlendirme için okuma-yazma değerlendirme formlarından yararlanılmaktadır (Keskinci,2006).

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bulut (1998) tarafından “İlkokuma Yazma Öğretiminde Bireşim ve Çözümleme Metodunun Öğretmen Görüşmelerine Dayalı Olarak İncelenmesi” adlı araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda bireşim yönteminin okuma hızını yavaşlattığı, bireşim yönteminin okuma-yazma yaparken çocuklarda hece ve harf düşüklüğüne sıkça rastlandığına çözümleme yöntemiyle okuma-yazma öğretimi yaparken çocukların metni daha iyi anladığı, çözümleme yönteminin çocukların gelişim çevreleri ve özellikleri dikkate alındığında daha kullanışlı olduğu görülmüştür.

Bülbül ve arkadaşları (1999) tarafından yapılan yetişkin okuma yazma kurslarında da öğretmenlerin %57.1’i cümle yöntemini kullanmaktadır ve bu çalışmada yer alan öğretmenler farklı yöntem tercih etme nedenleri ise daha çabuk okumayı sağladığını, sınıfın tamamının öğrenmesinde daha etkili, materyallere daha uygun şekilde sıralamışlardır.

Kırcaali-İftar ve Uysal (1999) yürüttükleri araştırmada, Eskişehir ilinde 1996-1997 öğretim yılında zihinsel özürlü öğrencilere özel eğitim danışmanlığı aracılığıyla uygulanan resimli fişlerle okuma yazma öğretiminin etkililiğini araştırmışlardır. Bu amaç doğrultusunda özel eğitim danışmanlığının dört zihin özürlü kaynaştırma öğrencisinin ilk okuma yazma becerilerini öğrenmeleri üzerinde ne kadar etkili olduğu incelenmiştir. Araştırmada tek denekli araştırma modellerinden beceriler arası çoklu yoklama modeli kullanılmıştır. Çalışmada Türk eğitim sisteminde kullanılan fişleri oluşturan her bir sözcüğün o sözcüğü temsil eden bir resim yapılmasıyla tüm fişler resimlendirilmiştir. Daha sonra ise deneklere onarlı gruplarla 30 yada 40 fiş cümlesinin okuması ve fiş yazılması öğretilmiştir. Araştırma sonucunda özel eğitim danışmanlığının okuma-yazma öğretiminde etkili olduğu görülmüştür.

Girgin (1999) tarafından yapılan, “Eskişehir İli İlkokulları 4. ve 5. Sınıf İşitme Engelli Öğrencilerin Okumayı Öğrenme Durumlarının Çözümleme ve Anlama Düzeylerine Göre Değerlendirilmesi” konulu araştırmada Eskişehir ilkokul 4. ve 5. sınıflarda eğitim gören işitme engelli öğrencilerin okumayı öğrenme düzeylerinin çözümleme ve anlama durumlarına göre öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi ile okuduğunu anlatma yöntemiyle değerlendirilmesi arasında bir farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada durum saptamaya yönelik tekli tarama modeli uygulanmıştır. Araştırmaya katılan 63 öğrencinin öğretmeniyle görüşülerek öğrencilerin okumayı öğrenme durumlarına ilişkin değerlendirmeleri ve değerlendirme notu alınmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenleri tarafından çözümlemeyi öğrendiği zaman okumayı öğrendiği kabul edilen öğrenciler ile anladığı zaman okumayı öğrendiği kabul edilen öğrencilerin okuma -anlama düzeyleri arasında

anamlı farklılıklar bulunmuştur.Okuduğunu anlatma değerlendirme aracına göre anlama grubu öğrencilerin okuduğu,çözümleme grubu öğrencilerin ise okumadığı belirlenmiştir.Ayrıca çözümleme ve anlama grupları arasında oluşan anlama puan farklılıklarının öğrenci özellikleri nedeniyle oluşup oluşmadığı araştırılmış,okul eğitim süresi ve takvim yaşı hariç farklılık çıkmamıştır.Öğretmelerin sınıf içinde yaptıkları okuma çalışmalarına göre öğrencilerin okuduğunu anlama yöntemiyle belirlenen okumayı öğrenme durumları karşılaştırılğinde yeterli çalışma yapan grup lehine farklılık olduğu belirlenmiştir.

Çolak (2001) tarafından ” Zihin Özürlü Çocukların Devam Ettiği Bir İlköğretim Okulu ve Mesleki Eğitim Merkezindeki Özel Eğitim Öğretmenlerinin Zihin Özürlü Çocukların Okuma Yazma Öğrenmeleri Hakkındaki Görüş ve Önerilerin Belirlenmesi” konulu araştırma yapılmıştır.Araştırma sonucunda öğretmenler sınıflarında okuma yazma öğretiminde okumaya hazırlık ve fiş öğretimi ağırlıklı çalışmalar uyguladıklarını ancak pek çok sorun ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir.Bu sorunların başında okuma yazma öğretiminde kullanılan araç-gereçlerin yetersiz olması,öğrenciler arasında seviye farklılıklarının olması,okuma yazma programlarının öğrenci düzeylerine uygun olmaması gelmektedir.Öğretmenler en çok programın zihin özürlü çocukların düzeylerine göre uyarlanmasına ,okuma yazmaya yönelik araç-gereçlerin sağlanmasına ve okuma yazma öğretiminde üniversite ile işbirliği yapılmasına yönelik beklentilerini dile getirmişlerdir.

Tok (2001) yapmış olduğu çalışmada 42 sınıf öğretmenin ilk okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlere ilişkin görüşlerini değerlendirmiştir.Öğretmenler ağırlıklı olarak cümle yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrencilerin,daha anlamlı,daha doğru,hızlı okuyabildiklerini ve okuma yazma öğretiminde daha başarılı olduklarını belirtirken;öğretmenlerin yaklaşık olarak %60’ı sınıf seviyesinden geri kalmış öğrencilerle,yetişkinlere okuma yazma öğretiminde karma yöntemin daha etkin olduğunu belirtmiştir.

Uçar (2001) “ Okuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerin Etkililiğinin Karşılaştırılması “ adlı yüksek lisans tezinde Konya ili Emirgazi ilçesine bağlı tüm ilköğretim birinci sınıf öğretmenleri ve öğrencileriyle çalışılmıştır ve araştırma sonucunda sosyo ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin daha başarılı oldukları ve cümle yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrencilerin daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır.

Ertürk (2001), İstanbul İli Üsküdar ilçesi Üsküdar Fatih İlköğretim Okulu 1.sınıflarında okuyan 60 öğrenci üzerinde çalıştığı “İlk okuma yazma öğretimi hazırlık devresinin okuma yazma öğrenmedeki yeri ve önemi” adlı araştırmasında hazırlık devresinde yeterince zaman ayrıldığında başarının arttığı tespit edilmiştir.

Çelenk (2002) yaptığı çalışmada öğretmenlerin hangi oranda cümle ile başlayan cümle yöntemini kullandığına ve yöntemin uygulanmasında yaşanan sıkıntılara dikkat çekmiştir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin %57'si cümle yöntemi ile okuma yazma öğretimine devam edilmesi gerektiğini, ancak öğretmenlerin tamamı bu yöntemin farklı aşamalarında yaşadıkları çeşitli sorunlar olduğunu belirtmişlerdir.

Başal ve Batu (2003) tarafından "Zihin Özürlü Öğrencilere Okuma Yazma Öğretme Konusunda Alt Özel Sınıf Öğretmenlerinin Görüş ve Önerileri" konulu araştırma yapılmıştır. Araştırmanın amacı zihin özürlü öğrencilere okuma yazma öğretme konusunda alt özel sınıf öğretmenlerinin görüş ve önerilerini incelemektir. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Araştırma Eskişehir ilinde yedi alt özel sınıfın özel eğitim bölümü olmayan öğretmeni ile yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin okuma yazma öğretimine yönelik farklı yollar izledikleri, okuma yazma öğretiminde genelde cümle yöntemini kullandıkları, aileden destek almaksızın eğitim zor olduğu araç-gereç sıkıntısı ve kaynak eksikliği gibi sorunların yaşandığı saptanmıştır.

Çınar (2004) tarafından "Birleştirilmiş Sınıflı İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretimine" ilişkin bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada birleştirilmiş sınıflı okullarda okuma-yazma öğretiminde karşılaşılan sorunların saptırılması amaçlanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda birleştirilmiş sınıflı okullarda öğretmenlerin sınıf için gerektiği kadar zaman ayıramadığı, okullarda araç-gereç eksikliği bulunduğu, velilerin eğitime beklenen katkı ve desteği sağlamadıkları görülmektedir.

Şenel (2004) tarafından "Öğretmenlerin İlk okuma Yazma Öğretiminde Tercih Ettikleri Yöntemler" konulu araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin %91'i çözümleme yöntemini tercih ettiğini belirtirken, bu öğretmenlerin %67'si bu yöntemin hiçbir sakıncası olmadığını, %33'ü ise bu yöntemi kullandıkları halde birtakım sakıncalarının olduğunu belirtmişlerdir.

Şahin (2005) tarafından yapılan, "İlk okuma Yazma öğretiminde Kullanılan Çözümleme ve Bireşim Yöntemlerinin Uygulamalı Olarak Karşılaştırılması" konulu çalışmada ilk okuma yazma becerisini bireşim ve çözümleme yöntemiyle kazanan öğrencilerin, ilk okuma ve yazma becerisini öğrenme süreleri, sesli okuma hızları ve okuduklarını anlama başarıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı ile öğrenciler tarafından yapılan okuma ve yazma yanlışlıklarının gruplara göre farklı bir dağılım gösterip göstermediğini saptamak amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Kırşehir ilinde bir ilköğretim okulunun iki birinci sınıfı oluşturmaktadır. Bireşim yönteminin uygulandığı sınıf deney grubunu, çözümleme yöntemini uygulandığı sınıf kontrol grubunu

oluşturmuşlardır.Araştırma deneysel araştırma modellerinden kontrollü son test model kullanılarak yürütülmüştür.Araştırma sonucunda bireşim yöntemiyle okuma yazma becerisini öğrenen sınıfın daha kısa sürede okuma yazma becerisini kazandığı,daha hızlı sesli okuma yaptığı ,daha az okuma yanlışlıkları yaptıkları,daha az yorum yanlışlıkları yaptıkları çözümleme ve bireşim yöntemiyle okuma yazma becerisi öğrenen sınıfları okuduklarını anlama erişileri arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Binbaşoğlu (2005), ses Temelli Cümle yönteminin hecelemeyi gerektirdiğini vurgulamıştır.Bunun da çocuğu heceleyerek okumaya alıştırdığını belirtmektedir.Ses yöntemiyle ilk okuma yazma öğretilebileceğini ancak anlayarak,hızlı,akıcı ve düzgün bir okuma yazma alışkanlığı kazandırılmayacağını söylemiştir.

Şahin,İnci,Turan ve Apak (2005),yaptıkları araştırmanın amaçlarından biri Ses Temelli cümle yöntemi hakkında 2004-2005 öğretim yılında pilot okullarda uygulayan öğretmen görüşlerine başvurarak bilgi toplamak ,kinci amacı ise Kocaeli ilinde pilot okullarda Ses Temelli Cümle yöntemi ile okuma öğrenen öğrencilerle bu okulların hizmet verdiği aynı sosyal yapı ve bölgedeki pilot olmayan okullarda çözümleme yöntemiyle okuma öğrenen öğrencilerin okuma hızı,okuma hataları, okuma anlama becerileri açısından karşılaştırılmasıdır.

Karadağ (2005) tarafından yapılan bu çalışmada, ilköğretim birinci basamakta ilk okuma yazma öğretiminde uygulanan çözümleme (cümle) yöntemi ve bireşim (harf) yönteminin etkililiği hakkında öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama modelinde ve 2004–2005 öğretim yılında Eskişehir il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı 15 ilköğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 22 sınıf öğretmeniyle görüşülmüştür. Araştırma verileri, öğretmen görüşlerini derinlemesine ortaya çıkarılması amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel çözümleme tekniği kullanılmış ve elde edilen veriler sayısallaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; çözümleme yönteminin, bireşim yöntemine göre ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuduklarını anlama, okuma yazma öğrenme hızı, gelişim özellikleri ve bireysel farklılıklarına daha uygun olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretiminde gerek çözümleme ve gerekse bireşim yöntemlerinin uygulanmasında bazı sorunlarla karşılaştıkları anlaşılmıştır. Öğretmenlerin bireşim yönteminde, harf, ses ve hecelerin öğretilmesinde sorunlar yaşadıkları, bu yöntemde öğrencilerin öğrenememe kaygısına kapıldıkları ortaya çıkmıştır. Çözümleme yönteminde yaşanan sorunların ise okul-aile işbirliğinin yeterli düzeyde olmaması, ailenin bilinçsizliği, evde ve okulda uygulanan

yöntem farklılığı, çocuğun okuma yazmayı aile, çevre ya da televizyondan öğrenmiş Olarak okula başlaması; mesleğin ilk yıllarında mesleki eğitim yetersizliği, denetçilerin ve okul idaresinin ilgisizliği, araç-gereç eksikliği ve sınıfların kalabalık olmasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çiftçi (2005) ,ses temelli cümle yöntemi ile ilgili araştırma amacıyla öğretmen,müfettiş,yönetici ve birinci sınıf öğrencileriyle görüşmeler yapmıştır,görüşmeler sonucunda ilk okuma yazma da yöntemle ilgili sorun yaşandığı saptanmıştır.Bu yöntem ile yapılan çalışmalara genel olarak olumlu bakılmaktadır şeklinde sonuca ulaşmıştır.

Eyidoğan(2005) bu çalışmasında, zihin özürlü çocuklara silikleştirilen resimli fiş cümlelerini okuma yazma becerisinin öğretiminde hata düzeltmesi yapılarak gerçekleştirilen eşzamanlı ipucuyla öğretimin etkililiğini araştırmıştır. Aynı zamanda, eşzamanlı ipucuyla öğretimin araç-gereçler arasında genelleme etkisi ve uygulama sona erdikten 3-4 hafta sonraki sürdürme etkisini incelemiştir. Araştırmada eşzamanlı ipucuyla öğretimin etkililiğini belirlemek üzere tek denekli araştırma modellerinde yoklama evreli davranışlar arası çoklu yoklama modeli kullanılmıştır. Araştırma Eskişehir ilinde bir özel rehabilitasyon merkezinde öz bakım sınıfına devam eden 7-9 yaşları arasında iki erkek öğrenci ile yürütülmüştür. Hata düzeltmesi yapılarak gerçekleştirilen eşzamanlı ipucuyla öğretimin zihin özürlü çocuklara silikleştirilen resimli fiş cümlelerini okuma yazma becerisinin öğretilmesindeki etkililiğin değerlendirmek için toplu yoklama, günlük yoklama, öğretim, sürdürme ve genelleme oturumları düzenlenmiştir. Oturumların tümü bire bir öğretim düzenlemesi biçiminde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda hata düzeltmesi yapılarak gerçekleştirilen eşzamanlı ipucuyla öğretimin zihin özürlü çocuklara silikleştirilen resimli fiş cümlelerini okuma yazma becerisinin öğretiminde etkili olduğu ve öğretim sona erdikten 3-4 hafta sonra da öğrenilenlerin kalıcılığını korunduğu gösterir nitelikte olduğu saptanmıştır. Farklı araç-gereçlerle gerçekleştirilen genelleme oturumlarında bir öğrencide %100 düzeyinde doğru tepkinin sürdüğü görülmüştür.

Dündar (2006) “Orta Düzeyde Zihinsel Engelli Çocuklara Okuma Öğretiminde ses temelli cümle yöntemi ve Cümle Çözümleme Yöntemlerinin Etkinliklerinin Karşılaştırılması” adlı araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda zihinsel engelli çocuklara okuma öğretiminde STCY daha etkili olduğu görülmüştür.

Demirel(2006) tarafından yapılan bu araştırmada,”İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin Ses temelli cümle yönteminin uygulamaları, uygulamada karşılaştıkları problemleri ve problemlerin çözümüne yönelik önerilerin nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu amaçla Konya ili Seydişehir ilçesi resmi ilköğretim okullarında görevli 50

birinci sınıf öğretmenlerine 20 sorudan oluşan bir anket uygulanmış ve 10 birinci sınıf öğretmeniyle görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucu olarak, Üniversitede verilen eğitimin yeterli olmadığı, hizmet içi eğitimlerle alınan bilgilerin yeterli olmadığı, öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemiyle ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığı, velilerin Türkçe dersi müfredatında yapılan değişikliklerle ilgili bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır.

Kazu ve Ersözlü (2006) ,bitişik eğik yazıyla ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla tarama modeli bir araştırma yapmışlardır.Toplam 70 öğretmen üzerinde yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin bitişik eğik yazıya ilişkin görüşleri öğrencilerin zihinsel ,fiziksel,estetik açılardan yararlı olduğu ve ileriye yönelik kişilik kazanımı sağlayacağı konularında olumlu düşündükleri,bitişik eğik yazı öğretiminin kolay oluşu,okumayı olumlu yönde etkilemesi, hızlı okuma ve yazma sağladığı konularında ise öğretmenlerin kararsız oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Yıldırım (2007) tarafından yapılan araştırmada yazılı program ve uygulanan program arasındaki farklılıklar tespit edilmiştir.Araştırma sonunda katılımcıların “Ses Temelli Cümle Yöntemi” hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve uygulama açısından en sorunlu noktaların ilk iki sestten sonra kelime üretimi,ilk cümleyi elde etme aşaması ve açık heceyi elde etme tekniği olarak belirlenmiştir.

Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Erikson ve arkadaşları (2003) yaptıkları araştırmada 1. sınıfta konuşan bir kelime işlemcisine sahip olan bilgisayarı kullanmışlardır. Çocuklara bilmedikleri kelimeleri okuyabilme için bu bilgisayarı kullanabilecekleri söylenmiş ve bu bilgisayar programını kullanabilmeleri için eğitmişlerdir. Araştırmacılar hangi öğrencilerin hangi kelimeler için programı kullandıklarını kaydetmişler ve öğrencilerden bu uygulama ile ilgili ne düşüncelerini yazmalarını istemişlerdir. Araştırma sonunda 1.sınıf öğrencilerinin, kendi okuryazarlıklarını geliştirmeye yönelik böyle bir teknolojiyi başarıyla kullanabildikleri ve bu teknoloji için gerekli becerileri ve uygun davranışları coşku içinde ortaya koyduklarını görmüşlerdir. Yine araştırma sonucunda bu teknoloji sayesinde öğrencilerin kendi normal okuma becerilerinin ötesinde bağımsız olarak sözcükleri okumayı başardıklarını da bulmuşlardır.

E.Hetzroni, Pnina Shavit (2002), bu çalışma hafif zihinsel engelliler tarafından harflerin söyleniş ve formunun kazanılmasının elde edilmesi için resimlerin kullanımında minemonik stratejilerinin kullanımını göstermektedir. Bu çalışma için 10-15 yaşlarında hafif zihinsel engelli 24 öğrenci seçilmiştir. Katılanlar minemonikli ve minemoniksiz olarak ikiye

ayrılmış ve yaşları, cinsiyetleri ve sınıf öğretmenleriyle geçirdikleri yıllara göre sınıflandırılmışlardır. Çalışma için kullanılan iki müdahale stratejisi, deneyimsel durumda minemonik bir strateji olarak resimlerin dahilinde ayrılan prosedürlerde belirleyiciler oluşturulmuştur. Minemonik grup ilişkiyi geliştirmek ve harf tanımlamasına katkıda bulunmada resimli kartlar kullanılmıştır. Sonuçlar minemonik grubun kontrol grubundan önemli derecede daha fazla kelime öğrendiğini gösterdi. Sonuçların yararlılığı ve öğrenmeye etkisi tartışılmıştır.

Conners, F.(1992),bu araştırmada;hafif zihinsel engelli öğrenciler için okuma yönergesinin üç alandaki araştırması gözden geçirilmiştir; görsel-kelime yönergesi, kelime analizi yönergesi ve okuyarak hata düzeltme. Araştırma sonucu şunları göstermiştir; a) görsel kelime yönergesi metotlarında resim birleştirmeyi kullanmış, sabit gecikme ve Edmark'ın hatasız tanımlama metotlarının daha güçlü olduğu görülmüş, b) kelime analizi yönergesinin zihin engelli çocuklar için yapılabilir bir seçenek olduğu görülmüş ve c) okuyarak hata düzeltmenin en güçlü metodunun kelime analizi olduğu sonucuna varılmış, araştırma ve pratik için öneriler tartışılmıştır.

Barudin and Hourcade (1990),bu araştırma;hafif ve orta derecede zihinsel engelli öğrencilerin eğitiminde kullanılan üç eğitici prosedürün yararlılığının ilişkisi üzerine tek heceli kelime serilerinin okunması araştırılmıştır. Buna ek olarak, öğrencilere genel okuma becerisi öğretilirken hiç öğrenmedikleri yeni kelimeler ile de yararlılık ilişkisi açısından her tutumu görmek için çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre bütün üç tutum da kelime okuma öğretiminin belirgin bir biçimde yapılmasındaki öğrenmeme koşulunun kontrolüne üstün gelmişlerdir. Yine de kontrol deneklerinden hiçbiri diğerlerine üstün gelememiştir. Öğrenmedikleri yeni kelimeleri okuma becerisi kazanımında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır.

Lifshitz (1999), araştırmasında yetişkin zeka özürlü kelime işleme becerisi verebilmek için kullanılan iki müdahale yaklaşımının iş analizi ve bilişsel strateji etkinliğini karşılaştırmaktadır.Denekler hafif ve orta derecede zeka özürlü 3 yaş grubunda toplanan 25 kişiden oluşmuştur.Basit yazı yazma ve paragraf transferi düşünülmüştür.15 katılımcı iş analizi için ve 10 tanesi de bilişsel yönergeler açısından düşünülmüştür.Araştırma sonucunda her iki metod ile beceriler kazanılmıştır,ancak bazı işler için bilişsel yaklaşım tercih edilmiştir.

Lancoini,Ceccarani ve Oliva(1981)'nın araştırmasında ,ağır okuma güçlüğü olan İtalyan çocuklara okumayı öğretmeyi amaçlayan bir program geliştirmişlerdir.Program oldukça basit düzeyde altyapı becerilerini ve artan karmaşıklık düzeyindeki okuma

becerilerini oluşturmak için kapsamlı yöntemler içermektedir.Bu program ünlü harflerin okunması ile başlamaktadır.Bu ünlülerle başlayan bilinen nesnelerin çizimlerinde yazı birimler ünlüler için yararlı elemanlar olarak gözükmektedir.Yardımla zamanla azaltılması,uyarıcı kontrolünün resimlerden harflere transferini oluşturmak için kullanılmaktadır.Daha sonra denekler nsz-ünlü kombinasyonlarını okumak için eēitilmektedir.nsz eēitimi ünlü eēitimine benzemektedir.Program daha sonra bireysel harflerden farklı olarak seslerde sonlanan harf kombinasyonlarını içeren bir heceli kelimeler ve iki heceli, heceli kelimelerin ēretilmesi ile devam etmektedir.Programın sonunda denekler ēretilmemiř iki heceli, heceli kelimeleri okuyabilir ve basit cümleleri okuyup anlayabilmekte oldukları görülmüştür.Bulgular aēır okuma problemi olan ve okumayı ēretme glē yaşanan çocukların,spesifik olarak desenlenen okuma programlarının kullanımı yoluyla başarılı oldukları görülmüştür.

Hoogeveen,Smeets,Lancioni (1989)'nın ,yapmış oldukları araştırmada Lancioni,Ceccarani ve Oliva'nın yapmış oldukları programı İskoç ocukların eēitimi için genişletmeye çalışmışlardır.Araştırmada gelişimsel açıdan engelli olan 4 ocuk yer almıştır.Denekler mevcut okuma yönteminden beklenen yetersizlikler yada gösterdikleri yetersizlikler doērultusunda bu çalışma seçilmiştir.Uygulanan oturumlar bireysel olarak gerçekleştirilmiştir.Oturumlar günde bir yada iki kez hatada beş gün 15-30 dk. sürmüştür.Program deneklerin yüksek sesle giderek daha uzunlaşan yazı birimlerinin okudukları 6 evreden oluşmaktadır.Program nller için yazı birim-fonem benzerliēinin eēitimi ile başlamaktadır (1.Evre) ve bireysel olarak söylenen iki heceli kelimelerin eēitimi ile son ermektedir.(6.Evre).alışma 5 ay sonra sona ermektedir.Araştırma sonunda deneklerin 1. evre sonunda model olunan doēru yanıtı vermede güçlük ekmemelerine karşın,model olma srekliliēi ortadan kalkınca yanıtlarda pek çok hata yapmışlardır. 2.evrenin sonları 1. evreye benzemektedir.3.evrede ise deneklerin performanslarının farklılařtıēı görülmüştür.4.ve 6. evrelerde deneklerin temel okuma güçlükleri olamamasına karşın,tipik hatalar yaptıkları görülmüştür.Sonlar deneklerin daha önceden ērendikleri kelimeler ile aynı düzenlemedeki ve karmaşıklıktaki kelimeleri okumada çok az problemleri olduēu görülmüştür.Araştırma sonucunda programın orta derecede zihinsel engelli çocuklara temel okuma becerilerinin kazandırılmasında etkili olduēunu göstermektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli katılımcıların özellikleri, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesine yer verilmiştir.

3.1 Araştırma Modeli

Araştırma niteliksel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Niteliksel araştırmalar bir alanda derinlemesine veri toplanmasına olanak sağlayan bir araştırma modeli olduğu için bu araştırmada derinlemesine bir çalışma yapılmıştır. Niteliksel araştırmada veriler uzun bir süre içerisinde farklı değişkenlerle ilgili olarak doğal ortamlarda toplanmaktadır (Uzuner 1998;Yıldırım ve Şimşek, 1999).

Nitel araştırmacılar araştırdıkları ortama yoğun bir şekilde katılırlar, ortamda bulunan her şeyle ilgili olarak ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplarlar ve ortamdan elde ettikleri verileri sözel betimlerle yorumlarlar (Uzuner,1998).

Niteliksel araştırmada yaygın olarak kullanılan üç tür veri toplama tekniği vardır. Bunlar görüşme, gözlem ve yazılı doküman incelmesidir. Görüşme: bir kişi veya grupla yapılabilen amaçlı söyleşilerdir (Yıldırım ve Şimşek,2000).Görüşmeler değişik şekillerde gruplanabilmektedir. Ancak en yaygın gruplamam biçimi yapılandırılmış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış görüşme olarak üçlü sınıflamadır (Karasar,1999).

Bu araştırmanın verileri niteliksel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılış görüşme tekniğinde görüşmeci önceden somayı planladığı soruları içeren bir görüşme formu hazırlar (Türnüklü,2000).Bu sorular her bir katılımcıya sistematik olarak sorulur, ancak katılımcılara ayrıntılara inebilmelerine yetecek kadar özgürlük verilir (Altunışık,2001). Kendileri ile görüşülen kişilerin hepsine görüşme soruları aynı sıra ile sorulur. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde görüşmeci soruları sorduğu sırada görüşmenin yapıldığı kişiye gerektiğinde sorularla ilgili ek açıklamalar yapılabilir (Uzuner;1998) .Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

3.2 Çalışma Grubu

Batı Karadeniz Bölgesinden amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş Bolu ve Düzce il merkezlerindeki okullarında görev yapan en az iki yıl özel eğitim alanında çalışmış 10 öğretmen çalışma grubuna alınmıştır.

Tablo 1’de Bolu ve Düzce il merkezlerinde görev yapan öğretmenlere ait demografik özellikler yer almaktadır.

Tablo 1. Öğretmenlerin Özellikleri

SAYI	KOD ADI	CİNSİYETİ	SINIFINDAKİ ENGELLİ ÇOCUK SAYISI	KAÇ YILDIR ÇALIŞIYOR	MEZUN OLDUĞU KURUM
1	Murat	E	23	4	Özel Eğitim Öğretmeni
2	Nesrin	K	20	3	Sınıf Öğretmeni
3	Seçil	K	24	2	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni
4	Zehra	K	21	5	Özel Eğitim Öğretmeni
5	Berat	E	6	3	Özel Eğitim Öğretmeni
6	Nursel	K	3	8	Özel Eğitim Öğretmeni
7	Saliha	K	7	6	Özel Eğitim Öğretmeni
8	Aslı	K	11	8	Özel Eğitim Öğretmeni
9	Aynur	K	8	6	Özel Eğitim Öğretmeni
10	Arzu	K	13	3	Sınıf Öğretmeni

3.3 Verilerin Toplanma Süreci

Araştırmanın verileri niteliksel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Görüşmelerde sorular öğretmenler Ek 1’de belirtilen sıra ile sorulmuştur. Görüşme formundaki sorular alanında iki uzmanın görüşü alınarak oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme sorularını sınamak amacıyla iki pilot uygulama yapılmıştır. Bu pilot görüşmelerin sonunda öğretmenlerden sorula ilişkin görüş belirtmeleri istenmiştir. Öğretmenler sorulara beklenen şekilde cevap vermişlerdir. Öğretmenlerin bu olumlu tepkileri doğrultusunda sorularda ve soruların soruluş sırasında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

3.4 Görüşmelerin Yapılması

İki uzman görüşünden faydalanılarak belirlenen görüşme soruları bir sıraya konmuş ve soruları belirlenen sırayla sorulması kararlaştırılmıştır. Görüşmelere başlamadan önce araştırmacı kendin tanıtmış, araştırmanın amacını ve görüşme kaydının nasıl yapılacağını açıklamıştır. Görüşmeler sırasında öğretmenlerin anlamadıkları bir soru olduğunda yönlendirmeyecek şekilde açıklama yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sırasına araştırmacı tarafından katılımcıların kendi isimleri kullanılmamıştır. Görüşme boyunca katılımcılara siz diye hitap edilmiştir. Daha sonra da her katılımcıya kod isim verilmiştir.

3.5 Araştırmanın Yapıldığı Yer

Araştırmanın konusu belirlendikten sonra araştırmacı tarafından özel özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde ve alt özel sınıflara çalışan öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle yöntemi ile cümle yönteminin etkililiğini incelemek amacıyla il valiliklerinden ve Milli Eğitim Müdürlüğü’nden izin alınmıştır. Araştırmacı araştırma kapsamına aldığı öğretmenlerle tek tek görüşerek uygun oldukları gün, saat ve yer belirleyerek görüşme için randevu almıştır. Görüşmelerin 2’si öğretmenlerin kendi evlerinde, 3’ü öğretmenlerin sınıflarında, 5’i öğretmenin görev yaptığı öğretmen odasında gerçekleştirilmiştir.

3.6 Veri Toplama Programı

Araştırmanın verileri 07.02.2008–01.03.2008 tarihleri arasında toplanmıştır. Görüşmeler öğretmenlerin kendilerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda uygun oldukları yer ve zamanda gerçekleştirilmiştir.

Görüşmeler sırasında her bir öğretmen için görüşme formu, ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve görüşme sırasına göre kasetlere numaralar verilmiştir.

Tablo 2’de gerçekleşen görüşmelere ait katılımcı kod isimleri, görüşme süreleri, kaset numaraları ve görüşme yerleri verilmiştir.

Tablo- 2.Görüşme Özellikleri

Kod İsim	Görüşme Süresi	Kaset No	Görüşme Yeri
1 Murat	17 dakika	1	Öğretmen Odası
2 Nesrin	13 dakika	2	Öğretmen odası
3 Seçil	15 dakika	3	Öğretmenin kendi evi
4 Zehra	12 dakika	4	Öğretmenin kendi evi
5 Berat	13 dakika	5	Öğretmenler odası
6 Nursel	12 dakika	6	Sınıfta
7 Saliha	10 dakika	7	Öğretmenler odası
8 Aslı	15 dakika	8	Sınıfta
9 Aynur	5 dakika	9	Sınıfta
10 Arzu	15 dakika	10	Sınıfta

3.7 Görüşmeler

Araştırmacı araştırmaya katılan öğretmenleri telefonla arayarak kendileri için uygun olan zamanlar için randevu almıştır. Görüşmelerin tamamı araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler öncesinde araştırmacı görüşmenin amacını:”Zihin engelli öğrencilere okuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle yöntemi ile cümle yönteminin etkililiğine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek “olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle öğretmenlerin konu ile ilgili görüşlerini çok açık bir dille objektif olarak

açıklamalarının kendisi ve araştırmanın amacı açısından önemi olduğu belirtilmiştir. Bunların yanı sıra öğretmenlere konuşma hızıyla yazılı olarak kayıt tutulmasının zor olması nedeniyle görüşmelerin ses kayıt cihazı ile kaydetmek için izin istenmiş ve görüşmelerin gizli tutulacağı, araştırma için kullanılacağı ifade edilmiştir. Görüşmeler sırasında öğretmenlere 3 tane soru sorulmuştur. Her görüşme 5–16 dk arasında gerçekleşmiştir.

3.8 Verilerin Analizi

Görüşmelerden toplanan veriler içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi, ham verilerden geliştirilen özet temalar yada kategoriler aracılığıyla karmaşık verilerin anlaşılmasını sağlamak için gerçekleştirilir. (Thomas;2003) Verilerin analiz edilmesinde a) analiz öncesi hazırlıklar ve b) verilerin tümevarım yoluyla analiz edilmesi aşmaları izlenmiştir. Güvenirlilik çalışmalarında Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü Öğretim üyelerinden Yrd.Doç.Dr.Emine Eratay ile Öğr.Gör.Dr.Nurhan Cora İnce görev yapmıştır.

3.8.1 Analiz Öncesi Hazırlıklar

Analiz öncesi hazırlık aşamasında verilerin dökümü ve kontrolü ile bilgisayar formlarının işlenmesi ve kontrolü çalışmaları yer almıştır.

Görüşmeler tamamlandıktan sonra kayıtları güvence altına almak amacıyla her bir teyp kaydı yedeklenmiştir. Daha sonra ise teyp kayıtlarının dökümü işlemine geçilmiştir. Döküm sırasında duyulan her bir konuşma duyulduğu gibi hiçbir değişiklik yapılmadan ve görüşmeci görüşen sırasıyla yazılmıştır. Verilerin dökümü bittiğinde tümü bilgisayarda hazırlanan bir forma (Ek-2) yüklenmiştir. Bu formda veriler formun orta bölümüne yazılmıştır. Ayrıca katılımcının söyledikleri birden fazla konuyu içeriyorsa, her bir konuyla ilgili bölüm ayrı paragraflara bölünmüştür.

Görüşme tekniğinde ilk güvenirlilik basamağı görüşme sürecinde kasete kaydedilen konuşmaların yazıya dökümü sürecindeki tutarlılıktır (Kvale;1996). Bu amaçla verilerin tümünün bilgisayara yüklenmesi bittiğinde, tüm kasetler birinci alan uzmanı tarafından dinlenerek dökümlerin doğruluğunun kontrolü yapılmıştır. Kasetlerdeki eksik ya da yanlış yazılan birkaç cümle, sözcük ve sözcük eki olduğu görülmüştür. Eksik ya da yanlış yazılan cümle ve sözcükler düzeltilmiştir.

Teyp kayıtlarının dökümüyle elde edilen veriler dört bölümden oluşan bir bilgisayar formuna yazıldıktan sonra formların birer kopyası alınmıştır. Daha sonra formun aşağıda açıklanan bölümleri araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Formda yer alan bölümlerin özellikleri şöyledir (Uzuner;1998).

a)Bağlam Kayıtları: Tarih, kişiler, sayfa no, kaset no, görüşme süresi gibi bilgilerin yer aldığı formun üst bölümüdür.

b)Betimsel Bilgiler: Görüşme dökümlerinin yer aldığı formun ortasında yer alan bölümüdür.

c)Betimsel İndeks: Betimsel bilgilerdeki ayırt edici unsurların sıralandığı bölümdür. Betimsel indeks araştırmacının betimsel bilgiler bölümünde yer alan verilerdeki bilgileri sınıflamak için kendisine kolaylık sağlayacak şekilde bu bilgilerin özetlendiği verilerle ilgili olarak kendine göre kısaltmalar kullandığı bölümüdür.

d)Görüşmecî Yorumu: Betimsel bilgiler hakkında araştırmacının duygularının, yargılarının, görüşlerinin yer aldığı bölümüdür.

Betimsel indeks görüşmecî yorumu bölümleri doldurulduktan sonra araştırmacı tarafından ikinci güvenilirlik basamağına gerçekleştirilmiştir. Güvenirliliğin bu basamağı betimsel indeks ve görüşmecî yorumu bölümlerinde araştırmacı ve birinci alan uzmanı arasındaki tutarlılığı belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla tüm görüşmeler ele alınmıştır. Görüşme kasetlerinin birer kopyası ile birlikte betimsel indeks ve görüşmecî yorumu kısımları yazılmamış olan dökümleri güvenilirlik çalışmasını yapacak olan birinci alan uzmanına verilmiştir. Birinci alan uzmanı görüşmeleri okuyarak betimsel indeks ve görüşmecî yorumu bölümlerini bağımsız olarak yazmıştır. Daha sonra araştırmacı ve Öğr.Gör.Dr.Nurhan Cora İnce'nin yaptıkları çalışmalar karşılaştırılmıştır. Betimsel indeks ve görüşmecî yorumları bölümlerinde araştırmacı ve birinci alan uzmanı arasında tutarlılık sağlanmıştır. Birbirinden bağımsız olarak yapılan bu çalışmada araştırmacı ve birinci alan uzmanı neredeyse aynı cümleleri yazmışlardır.

Görüş birliği olan bölümler aynen kalırken, görüş ayrılığı olan bölümlerde veriler araştırmacı ve Öğr.Gör.Dr. Nurhan Cora İnce tarafından tekrar okunarak üzerinde tartışılıp uzlaşma sağlandıktan sonra yeniden düzenlenmiştir.

3.8.2 Verilerin İçerik Analizi Yoluyla Edilmesi

Araştırmada verilerin analizi içerik analizi yöntemiyle yapılmıştır. İçerik analizi kodlama yoluyla verilerin kategorilere ayrılması, bu kategoriler arasında ilişkilerin ortaya

çıkartılarak temaların ve alt temaların oluşturulmasıdır (Patton,1990).Verilerin analiz edilmesi a) verilere sayfa numaraları verilmesi b)verilerin kodlanması c)kodlanan verilerin çoğaltılması d) kod dosyalarının düzenlenmesi e)verilerin kesilmesi ve kod dosyalarına yerleştirilmesi f)tema ve alt temaların oluşturulması ve tutarlılığın kontrol edilmesi g)tema ve alt temaları oluşturan verilerin düzenlenmesi h)tema ve alt temaların yazılması ı)tema ve alt temaların okunması ve gerekli düzeltmelerin yapılması aşamalarına yer verilmiştir.

3.8.2.1 Verilere Sayfa Numaraları Verilmesi

Verilere sayfa numaraları verilmesi aşamasında, araştırmada elde edilen tüm veriler okunur ve her bir sayfaya sayfa numarası verilir. Numaralandırma işlemi, numaraların sınıflanması ve kodlama dosyasında istenen verinin bulunması için gereklidir. Araştırmacı elde ettiği tüm verileri okumuş ve her bir sayfanın üst bölümüne elle tekrardan sayfa numarası vermiştir. Her yeni görüşmenin ilk sayfası bir önceki görüşme sayfasında kalan son numara ile devam etmiştir. Numaralandırma işlemi sonucunda toplam 29 sayfa veriye ulaşılmıştır.

3.8.2.2 Verilerin Kodlanması

Nitel araştırmalarda büyük miktarda betimsel bilgi elde edildiği için bu bilgilerin düzenlenmesi gerekir. Verilerden elde edilen bilgilerin içerdikleri konuların benzerliklerine yada farklılıklarına göre sınıflanmasıyla kategoriler oluşturulur (Berg;1998) .

Kodlama, veri bölümlerinin belirlenen kategorileri göz önünde bulundurularak bir kez daha gözden geçirilmesi ve veri bölümlerinde var olan çoklu anlamaların göz önüne alınmasıyla başlar. Araştırmacı belirlediği kategorilere göre anlamlı bölümler içeren veri bölümlerini, o kategori için belirlediği kodu vererek tanımlar ve veri bölümleri içinde yer alan yeni kategoriler için yeni etiketler yaratır. Üst düzey yada genel kategoriler araştırma amaçlarından çıkarılırken, alt düzey ya da belirli kategoriler ham verilerde kullanılan asıl cümlelerden yada anlamlı bölümlerden yaratılır. Nitel kodlamada bir veri bölümüne birden fazla kod verilebilir yada araştırmacı araştırma amaçlarına uygun olmadığı için veri bölümlerinin bir kısmına herhangi bir kod verilmeyebilir (Thomas;2003).

Kategoriler oluşturulurken araştırmada kullanılan görüşme soruları göz önüne alınmıştır. Örneğin; “cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin okuma yazma beceri öğretiminde zihin engelli öğrencilere yönelik sınırlılıkları nelerdir?” sorusuna gelebilecek

yanıtlar için” cümle yönteminin sınırlılığı ve ses temelli cümle yönteminin sınırlılığı” kategorisi oluşturulmuştur.

Kategoriler ve kodlar listesinin kabaca oluşturtmasından sonra verilerin başına dönülerek uygun kodlar uygun satırlara ,paragraflara ya da sayfalara yerleştirilmiştir. Her bir kategori kendini tanımlayan ve en fazla 8 harften oluşan bir harf grubuyla kodlanmıştır. Ayrıca iki ya da üç kod kullanılması gereken bazı bölümlerde kodlar alt alta sıralanmıştır. Toplam 13 tane kod oluşturulmuştur.

Verilerin analiz edilmesinin güvenilirliği aşamasında yapılacak güvenilirlik çalışmalarından biri de kodlama güvenilirliği çalışmasıdır. Bu amaçla kodların yerleştirilmesi aşamasında, veri analizinde çalışan Öğr.Gör.Dr.Nurhan Cora İnce dışında Yrd.Doç.Dr.Emine Eratay’ın görüşlerine başvurulmuştur. Yrd.Doç.Dr.Emine Eratay kodlarla ilgili uygun olmayan bir yer olmadığını belirtmiştir ve kategori ve kodlarla ilgili hiçbir değişiklik yapılmamıştır.

Şekil 1

Verilerle ilgili belirlenen Kategoriler ve Bu Kategorilerin Her Birine Karşılık Gelen Kodlar

ABD Akademik Beceri Düzeyleri

OYBA Okuma-Yazma Beceri Düzeyleri

FOYÖYKN Farklı Okuma -Yazma Öğretim Yöntemini Kullanma Nedeni

STCYvKN Ses Temelli Cümle Yöntemini ve Kullanma Nedeni

CYvKN Cümle Yöntemini ve Kullanma Nedeni

GDGOYÖY Gelişim Düzeyine Göre Okuma -Yazma Öğretim Yöntemi

STCYY Ses Temelli Cümle Yönteminin Yararları

CYY Cümle Yönteminin Yararları

STCYGYBD Ses Temelli Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi

CYGYBD Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi

STCYS Ses Temelli Cümle Yönteminin Sınırlılığı

CYS Cümle Yönteminin Sınırlılığı

OYÖAD Okuma Yazma Öğretiminde Aile Desteği

3.8.2.3 Kodlanan Verilerin oğaltılması

Verilerin asılları saklanarak kodlanmış olan tüm veriler ikişer nüsha çoğaltılmıştır ve tekrar dosyalanmıştır. İki ya da üç kod kullanılması gereken bazı bölümlerdeki veriler ise kullanılan kod sayı kadar çoğaltılmıştır.

3.8.2.4 Kod Dosyalarının Düzenlenmesi

Veri sayfaları kodlandıktan sonra araştırmacı tarafından kendisi ve ilerde temaların oluşturulması aşamasında karşılaştırma yapacak birinci alan uzmanı için kodlama klasörü oluşturulmuştur. Her birinin üzerine kodları yazılı olan şeffaf kodlama dosyaları bu klasörlere yerleştirilmiştir.

3.8.2.5 Verilerin Kesilmesi ve Kod Dosyalarına Yerleştirilmesi

Kod dosyaları oluşturulduktan sonra, üzerinde betimsel bilgiler, betimsel indeks, görüşmeci yorumu kodlar ve sayfa numaraları bulunan ve ikişer nüsha çoğaltılan verileri kesme işlemine geçilmiştir. Kesilen her bir veri üzerinde kodu yazılan şeffaf dosyalara yerleştirilmiştir.

3.8.2.6 Tema ve Alt Temaların Oluşturulması ve Tutarlılığın Kontrol Edilmesi

Bir sonraki aşama temaların oluşturulması aşamasıdır. Araştırmacı ve birinci alan uzmanı, tema ve alt temaları oluşturmak amacıyla ortaklaşa belirlemiş oldukları kod dosyası üzerinde birbirlerinden bağımsız olarak çalışmışlardır. Araştırmacı ve Öğr.Gör.Dr.Nurhan Cora İnce önce belirledikleri kod dosyalarındaki bütün verileri tekrar okumuşlar, sonra anlamlı ve benzer ifadeler içeren başlıkları birer başlık altında gruplandırmışlardır. Elde edilen bu başlıklar araştırmanın temalarını alt başlıklar ise al temalarını oluşturmuştur.

Daha sonra araştırmacı ve Öğr.Gör.Dr.Nurhan Cora İnce bu kez birlikte çalışarak birbirinden bağımsız olarak oluşturdukları tema ve alt temaları karşılaştırmışlardır.

Araştırmada oluşturulan kategorilerin aynı zamanda araştırmanın temaları olarak kabul edilmiştir. Karşılaştırma sırasında görüş birliğine varılan yerler aynen kalırken görüş ayrılığı olan yerler görüşmeci ve birinci alan uzmanı tarafından tekrar okunmuş ve üzerinde tartışılarak ulaşma sağlandıktan sonra yeniden düzenlenmiştir.

3.8.2.7 Tema ve Alt Temaları Oluşturan Verilerin Düzenlenmesi

Araştırmacı ve birinci alan uzmanı çalıştıkları her bir kod dosyasında uzlaşmaya vardıldıktan sonra verilerin deftere yapıştırılarak düzenlenmesi işlemine geçilmiştir. Deftere önce tem ve alt temaların ismi yazılmıştır. Sonra veriler aralarında uygun boşluklar bırakılarak şeffaf bant ile deftere yapıştırılmıştır.

3.8.2.8 Tema ve Alt Temaların Yazılması

Bulguların yazılması aşamasından sonra araştırmacı, her bir kod dosyası için oluşturulan ve deftere yapıştırılan tema ve alt temaların yazımına geçmiştir. Araştırmacı, elde edilen tema ve alt temaları birbiriyle ilişkili ve anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde düzenleyerek yazmıştır. Yazım sırasında, verilerin açık ve anlaşılır bir dil kullanılarak ve araştırmacının kişisel görüş ve yorumlarına yer vermeden sunulmasına dikkat edilmiştir.

3.8.2.9 Tema ve Alt Temaların Okunması ve Gerekli Düzeltmelerin Yapılması

Tema ve alt temaların yazılması süreci tamamlandıktan sonra yapılan çalışmaların kontrol edilmesi amacıyla araştırmacı ve veri analizinde çalışan birinci alan uzmanı dışında ikinci bir alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. İkinci alan uzmanı tema ve alt temalı inceledikten sonra bazı alt temaların birleştirilmesi ve bazı alt temalarda yazılı olan verilerin diğer alt temaya yazılma gerektiğini belirtmiştir. Araştırmacı , Öğr.Gör.Dr.Nurhan Cora İnce ve Yrd.Doç.Dr.Emine Eratay görüşlerini değerlendirmiş ve gerekli değişiklikleri yapmışlardır. Bu aşamalar sonucunda veri analizi tamamlanarak, araştırmanın bulgularına ulaşılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde görüşme yapılan öğretmenlerin verdikleri bilgilere yer verilmiştir. Araştırmada bulguları aşağıda belirtilen 13 başlık altında toplanmıştır.

- 1.Akademik Beceri Düzeyleri
- 2.Okuma-Yazma Beceri Düzeyleri
- 3.Farklı Okuma-Yazma Öğretim Yöntemleri ve Kullanma Nedenleri
- 4.Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Kullanma Nedeni
- 5.Cümle Yöntemi ve Kullanma Nedeni
- 6.Gelişim Özelliğine Göre Okuma-Yazma Öğretim Yöntemi
- 7.Ses Temelli Cümle Yönteminin Yararları
- 8.Cümle Yönteminin Yararları
- 9.Ses Temelli Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi
- 10.Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi
- 11.Ses Temelli Cümle Yönteminin Sınırlılığı
- 12.Cümle Yönteminin Sınırlılığı
- 13.Okuma-Yazma Öğretiminde Aile Desteği

4.1.Akademik Beceri Düzeyleri

Tablo–3 Zihin Engelli Öğrencilerin Akademik Beceri Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Madde	Frekans
Günlük hayatta kendilerini ifade edebilecek düzeyde okuma yazma becerisine sahipler	9
Metni okuyarak basit sorulara cevap verme yeterliğine sahipler.	1
Heceleyerek okuma becerisine sahipler	2
Okuma yazmaya hazırlık becerilerine sahipler	2
Noktalama işaretlerini kullanabilme becerisine sahipler	1
Sayıları ayırt edebilme becerisine sahipler	2
Ritmik sayma becerisine sahipler	2
Basit düzeyde toplama çıkarma yapabilme becerisine sahipler	7
Basit düzeyde problem çözebilme becerisine sahipler	2

Tablo 3’te öğretmenlerin “öğrencilerinizin okuma yazma ve matematik derslerindeki performansları nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin 9’u öğrencilerin günlük hayatta kendilerini ifade edebilecek düzeyde okuma yazma becerisine sahip olduklarını”, 1’i “Metni okuyarak basit sorulara cevap verme yeterliğine sahip olduklarını”, 2’si “Heceleyerek okuma becerisine sahip olduklarını, 2’si Okuma yazmaya hazırlık becerilerine sahip olduklarını”, 1’i “Noktalama işaretlerini kullanabilme becerisine sahip olduklarını “, 2’si “Sayıları ayırt

edebilme becerisine sahip olduklarını”,2’i “Ritmik sayma becerisine sahip olduklarını”, 7’si “Basit düzeyde toplama çıkarma yapabilme becerisine sahip olduklarını”, 2’si “Basit düzeyde problem çözebilme becerisine sahip olduklarını” belirtmişlerdir.

Öğretmenlerden Murat, Seçil, Zehra, Berat, Nursel, Saliha, Aslı, Aynur, Arzu öğretmen günlük hayatta kendilerini ifade edebilecek düzeyde okuma yazma becerisine sahip oldukları şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen *“Kaynaştırma öğrencileri çok fazla akademik becerileri yakından takip edemiyorlar, illa ki belirli bir mesafe oluyor. Ama genel anlamda kendi hayatlarını devam ettirebilecek okuma yazma becerilerini kazanıyorlar..Günlük hayatta işlerini kolaylaştırabilecek şekilde en azından okuma yazma anlamında kendilerini yazılı olarak ifade edebilme becerileri kazanıyorlar”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:14-23,27-32)

Seçil öğretmen *“Öğrencilerle bireysel çalıştığımız için her öğrencin performansı değişiyor tabi ki. Genel olarak okuma yazmada çalıştığımız öğrenciler yaklaşık bir senenin sonunda yavaş yavaş okuma yazmaya geçmeye başlıyorlar ”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:468–476)

Zehra öğretmen *“Ya hepsi farklı düzeydeler kimi ses yöntemiyle giderken kimi kelime cümle yöntemiyle gidiyor. Bazıları okuma yazma biliyor bazıları yeni öğreniyor”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:723–727)

Berat öğretmen *“Altı öğrencimi tek tek ele olacak olursak 3 öğrenci ile okuma yazma anlamında çalışmamız var”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:858–861)

Nursel öğretmen *“ Bir öğrencimiz okuma yazmayı biliyor.2 senedir okuma yazma biliyor.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1127–1129)

Saliha öğretmen *“ Benim şuan bir tane okuma yazma öğrencim var”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1332-1333)

Aslı öğretmen *“Ama genel anlamda iyiler hemen hemen bir tanesi hariç hepsi okuma yazma becerisine sahipler.Tabi iyi düzeyde olanlar var, daha alt düzeyde olanlar var”* Şeklinde cevap vermiştir.(ST:1432–1437)

Aynur öğretmen *“Şuan da öğrencilerimin hepsi okuma yazma biliyor. Bir öğrencimde biraz problem var okuma yazmada, diğerleri biliyorlar.O problem olanda bayağı ilerledi.”* Şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1757–1762)

Arzu öğretmen *“Şimdi her öğrenciyi bireysel aldığımız için. On üç öğrencide farklı düzeydeler.Çok iyi olanda var.Okuma yazmada zorlananlarda var.Üç yıldır üzerinde durup ta okuyamamış öğrencilerimiz de var.Genelde okuma yazmada başarı elde ediyoruz.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1842-1850)

Öğretmenlerden Murat öğretmen,” Metni okuyarak basit sorulara cevap verme yeterliliğine sahipler” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen, *“Okuduğunu anlayabilme, basit düzeyde günlük hayatta. Basit düzeyde okuduğundan anlam çıkartma becerisine sahipler.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST: 32–36)

Öğretmenlerden Nursel, Zehra öğretmen.” Heceleyerek okuma becerisine sahipler “şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Nursel öğretmen *“Bir öğrenci okumaya başladı.Diğeri hece düzeyinden yavaş yavaş hızlı okumaya geçiyor. Bir tanesiyle de hece çalışması yapıyoruz. Öbürüyle de hece çalışmaları yapıyoruz. Sesi veriyorum. Sessizin yanında sessiz, önde sessiz, sonda sessiz, sonda sesli önde sessiz şeklinde. Ben sesleri artikülasyonda çok belirginleştirerek söylüyorum. o da onları yazmaya çalışıyor. Okuması da aynı şekilde ben yazıyorum. O okumaya çalışıyor”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1132–1136,1168–1181)

Zehra öğretmen *“Benim öğrencilerim arasında okuma yazmaya yeni başlayanlar var, heceleyerek okuyanlar var, seste birkaç ses grubunu öğrenmiş olanlar var. Bu şekilde yani”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:744–750)

Öğretmenlerden Nesrin, Berat öğretmen,” Okuma yazmaya hazırlık becerisine sahipler “şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Nesrin öğretmen *“Şimdi her seviyede var, yeni başlayanlar var. Çizgi aşamasında olanlar var. Okuma yazma nasıl açıklayayım hazırlığa hazırlık aşamasında olan var “* şeklinde cevap vermiştir.(ST:333–338)

Berat öğretmen *“Diğer üç öğrenci ile okumaya hazırlık yazmaya hazırlık. Kalem tutma, çizme karalama aşamasındayız”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:861–864)

Öğretmenlerden Nursel öğretmen,” Noktalama işaretlerini kullanabilme becerisine sahipler” şeklinde cevap vermiştir.

Nursel öğretmen,” *Noktalama işaretlerine uyma çalışıyoruz”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1129–1130)

Öğretmenlerden Berat, Nursel öğretmen *“Sayıları ayırt edebilme becerisine sahipler”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Berat öğretmen *“Diğer öğrencilerle de sayı kavramları çalışıyoruz”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:874–875)

Nursel öğretmen *“Matematikte 2 ve 3 basamaklı doğal sayıları tanıma da iki öğrencimiz . 2 basamaklı doğal sayıları tanıma bir tanesi 1’den 50’ye kadar doğal sayıları tanıma çalışıyoruz”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1137–1145)

Öğretmenlerden Nursel, Aslı ,”Öğretmen ritmik sayma becerilerine sahipler şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Nursel öğretmen *“Ritmik saymaları yapıyoruz.5’er, 10’ar,2’şerli.”*şekline cevap vermiştir.(ST:1148–1149)

Aslı öğretmen ,*“Kimisiyle hala ritmik saymadayım”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1439–1440)

Öğretmenlerden Murat, Seçil, Zehra, Berat, Nur sel, Aslı, Aynur öğretmen,” Basit düzeyde toplama çıkarma işlemi yapabilme becerisine sahipler” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen *“Basit toplama yapabilme, çıkarma yapabilme günlük hayatını kolaylaştırabilecek düzeyde matematik becerilerini kazanıyorlar çoğu”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:37–42)

Seçil öğretmen, *“Genelde toplama çıkartma aşamalarında oluyorlar”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:481–482)

Zehra öğretmen *“Matematikte’de genelde basamak toplama çıkarma işlemler yapıyorlar.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:728-730)

Berat öğretmen, *“ Öğrencilerimizle toplama çıkarma yapıyoruz, eldeli eldesiz şekilde”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:871–873)

Nursel öğretmen, *“Toplama çalışmaları yapıyoruz eldeli eldesiz. Çıkarma çalışmalarına başlayacağız”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1147–1150)

Aslı öğretmen, *“ Ama kimisiyle de toplama çıkarma. Bunlara sahipler yani”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1440–1442)

Aynur öğretmen *“ Matematikte şuan dört işlem üzerinde çalışıyoruz. Çıkartma toplama bayağı öğrendiler”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1762–1766)

Öğretmenlerden Zehra, Nursel öğretmen ,”Basit düzeyde problemleri çözebilme becerisine sahipler” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Zehra öğretmen ,*“Çok basit problem çözebiliyorlar “*şeklinde cevap vermiştir(ST:730–731)

Nursel öğretmen *“Bir tane öğrencimle de çok basit problem çözme ,çalışmalar çıkarma toplama üzerine yapıyoruz”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1152–1156)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara bakıldığında genel anlamda basit düzeyde okuma yazma becerisine sahip oldukları, ama öğrencilerin farklı özelliklere sahip olmalarından dolayı farklı zamanlarda ve farklı düzeylerde okuma yazma becerisine sahip oldukları,

,düzeylerine göre öğrencilerle sayıları tanıma çalışmaları yapıldığı görülmektedir. Öğrencilerin sayıları tanıma çalışmalarına çok fazla başarı olmadıkları, öğrencilerin düzeylerine göre ritmik sayma çalışmaları yapıldığı, genel anlamda matematik derslerinde basit düzeyde toplama çıkartma işlemi üzerine çalıştıkları, çok fazla problem çözme çalışmaları yapmadıkları, öğrencilerin problem çözme çalışmalarında çok başarılı olmadıkları görülmektedir.

4.2.Okuma Yazma Beceri Düzeyleri

Tablo- 4 Zihin Engelli Öğrencilerin Okuma Yazma Beceri Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Madde	Frekans
Sesleri birleştirme hataları olanlar	1
Görsel ve işitsel algıda ayırt etmede sorunları olanlar	1
Dikte çalışmalarında güçlüğü olanlar	2
Yavaş okuma yazma becerisine sahip olanlar	2
Okuduğunu Anlamada Yetersizliği Olanlar	2
Bedensel ve zihinsel engel düzeylerine göre okuma yazma beceri düzeyleri	3
Bakarak kolay yazabilenler	1
Okuma yazma becerisine sahip olanlar	3

Tablo 4'te öğretmenlerin “öğrencilerinizin okuma yazma beceri düzeyleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin 1'i “Sesleri birleştirmede hatalarının olduklarını”, 1'i “görsel ve işitsel algıda ayırt etmede sorunları olduğunu,”2'si “Dikte çalışmalarında güçlükleri olduğunu”,2'si “Yavaş okuyup yazabildiklerini” ,2'si “Okuduğunu anlamada yetersiz olduklarını,3'ü “Bedensel ve zihinsel engel düzeylerine göre okuma yazma

beceri düzeylerinin farklı olduğunu”,1’inin “Bakarak kolay yazabildiğini”,3’ünün “Okuma yazma becerisine sahip olduklarını” belirtmişlerdir.

Öğretmenlerden Murat öğretmen ,”Öğrencilerin sesleri birleştirmede hatalar yaptıkları “şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen “*Sesleri ayırt etmede sorunlar çıkabiliyor. Yani genel bir ekleme hatası var.*” Şeklinde cevap vermiştir.(ST:52–53,60–61)

Öğretmenlerden Murat öğretmen, “Görsel ve işitsel algıda ayırt etmede sorunlar olduğu” şeklinde cevap vermiştir.

Murat öğretmen “*İşitsel algıda bazen yine görsel algı işitsel algıda sorunlar çıkabiliyor*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 57–59)

Öğretmenlerden Murat, Aynur öğretmen,” Dikte çalışmalarında güçlük yaşadıklarına dair “görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen “*Dikte çalışmalarında güçlük*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 56–57)

Aynur öğretmen “*Bakarak çok kolay yazabiliyorlar ama kendi başlarına yazarken harf atlamaları oluyor*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1780–1783)

Öğretmenlerden Murat, Berat öğretmen,” Öğrencilerin yavaş okuyup yazdıklarına ilişkin” görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen “*Yine keza okuma ve yazma becerileri içinde yavaş okuma yazma*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 53–55)

Berat öğretmen “*Okuma düzeyleri yazma düzeylerinden biraz daha hızlı .Okumayı daha hızlı öğreniyorlar ama yazmada biraz daha yavaşlar*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 880-888)

Öğretmenlerden Murat, Aynur ,”Öğretmen öğrencilerin okuduğunu anlamada yetersizlikleri olduğuna” ilişkin görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen “*En çok açıkçası zorlandığımız nokta,okuduğunu anlama noktası.Yani basit düzeyde bir metni okuyabiliyor yada hızlı bir şekilde dikte yapsa bile zihinsel engelli yada özel eğitim gerektiren çocuk okuduğunu anlamada özellikle bu beceri üzerinde oldukça fazla duruyoruz*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 61-71)

Aynur öğretmen “*Okuyabiliyorlar. Ama okuduklarını anlamakta problem yaşayan çocuklarım var*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1777–1780)

Öğretmenlerden Seçil, Aslı, Arzu ,”Öğretmen öğrencilerin bedensel ve zihinsel engel düzeylerine göre okuma yazma beceri düzeylerinin değiştiği üzerine” görüş bildirmişlerdir.

Seçil öğretmen “*Hani seansların aylık 10 seans olmasından dolayı tabi ki yavaş ilerliyorlar. Ama sene sonuna doğru okuma yazmaya büyük oranda eğer zihinsel düzeyleri de uygunsa geçmeye başlıyoruz.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 484–492)

Aslı öğretmen “*Çocukların zeka düzeyleri ile de ilgili.Bazı çocuklar mesela çok rahat kabul çok rahat ilerleyebiliyor çok rahat beceriye sahip olabiliyorlarken yada daha hızlı ilerleyebiliyorlarken. Bazı çocuklar ilerleyemiyor. Ne kadar zorlasanız da. Yani gidişi çok yavaş olabiliyor. Öğrenciden öğrenciye değişiyor. Bana göre şuan ki durumları bir çocuğun tabi zeka düzeylerini kıyasladığımda iyi diye düşünüyorum*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1470–1486)

Arzu öğretmen “*Bir öğrencimiz var. Onunla 3 yıldır çalışma yapıyorum ve şuan heceye geçtik. Okuma hemen hemen başladık. Ama 3.yılın sonunda, birde zaman yetersiz süre çok az. Altı saat ayda bir öğrenci geliyor. Bu da bir zihin engelli öğrenci için çok az. Bir öğrencimin sıfırdan başladık.Şuanda çok güzel okuma yazma şey yapıyor.O da cümle yöntemiyle.O çok başarılı olduk. genelde ben cümleyi verdiğim zaman oradaki örneğin:Ali gel’ de A ’yı özellikle belirtiyorum. A sesini karma bir şekilde gidiyoruz ve başarılı da oldum yani ve okuma yazmada zihinsel engelli de sürekli tekrar. Tekrar tekrar tekrar böyle.*”şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1861-1896)

Öğretmenlerden Aynur ,”Öğretmen öğrencilerin bakarak kolay yazdıkları “şeklinde görüş bildirmiştir.

Aynur öğretmen “*Bakarak çok rahat yazıyorlar ama kendi başlarına yazarlarken harf atlamaları oluyor.*” Şeklinde cevap vermiştir.(ST:1780–1783)

Öğretmenlerden Nesrin, Saliha, Aynur öğretmen öğrencilerin okuma yazma becerisine sahip oldukları şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Nesrin öğretmen “*Okuma yazmada çok iyi seviyeye gelen öğrencilerim Oldu. Cümle aşamasında olan var. İşte öğrenmiş işlek bir okumaya geçmiş geçmeye çalışanlar var. Her seviyede var öğrencim*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:331–333,338–342)

Saliha öğretmen “*şuan bugüne kadar 7-8 tane öğrenci ile okuma yazma üzerine çalıştım.Bunlardan iki tanesi çok iyi düzeydeydi. Onlar 6 ay gibi kısa bir sürede okuma yazmayı öğrendiler . Diğer 4 tanesi de biraz 2 sene içerisinde okuma yazmayı öğrenebildi.Şuan 1 tane öğrencim var.Onunla da hala okuma yazma becerilerine devam ediyoruz.*”şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1345-1356)

Aynur öğretmen “*Başladığımdan beridir. Okuma yazma üzerine çalışıyoruz. Ama genellikle bana okuma yazmayı öğrenmiş olarak geliyorlar. Temel becerileri kazanıyorlar, biz ilerletmeye çalışıyoruz.*”şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1769–1775)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara bakıldığında zihinsel ve bedensel engel düzeylerinin okuma yazma beceri düzeylerini etkilediği sesleri birleştirmede, dikte çalışmalarında, okuduğunu anlamada problem yaşadıkları genel olarak yavaş okuma yazma beceri düzeylerine sahip oldukları görülmektedir.

4.3 Farklı Okuma Yazma Öğretim Yöntemlerini Kullanma Nedeni

Tablo–5 Zihin Engeli Öğrencilere Okuma Yazma Öğretimi Yaparken Kullanılan Farklı Okuma Yazma Öğretim Yöntemleri ve Bu Yöntemleri Kullanma Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Madde	Frekans
Okulda uygulanan yöntemine göre okuma yazma öğretim yöntemi	2
Öğrencilerin bireysel farklılığına göre okuma yazma öğretim yöntemi	2
Kullanılan etkinliğin çeşitliliğine göre okuma yazma öğretim yöntemi	1
Kullanılan yöntemin etkili olmaması durumunda diğer yöntemin tercih edilmesi	2
Karma yöntem	1
Hece yöntemi	1

Tablo 5’te öğretmenlerin “Öğrencilerinizin okuma yazma beceri düzeylerine göre hangi okuma yazma öğretim yöntemini kullanıyorsunuz?”sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin 2’si “Okulda uygulanan yöntemine göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandıklarını”, 2’si “Öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandıklarını”, 1’i “Kullanılan etkinliklerin çeşitliliğine göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandığını”, 2’si “Kullandıkları yöntemin etkili olmaması durumunda diğer yöntemi tercih ettiklerini”, 1’i “Karma yöntemi kullandığını”, 1’i “Hece yöntemini kullandığını” belirtmiştir.

Öğretmenlerden Murat, Zehra ,”Öğretmen okulda uygulanan yönteme göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandıkları” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen” *Devam ettikleri okullarda ses temelli cümle yöntemine göre öğretim yapıldığı için herhangi bir çelişki oluşmaması için. Bir de dediğim gibi tabi buna etken devam ettikleri okullar var. Buna çok büyük bir etken.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:93–98,125–128)

Zehra öğretmen “ *Yöntem seçerken çocuğun okulda uygulanan yöntemine bakıyorum. Eğer cümle yöntemi kullanıyorlarsa bende cümle, ses sistemi kullanıyorlarsa bende ses yöntemini tercih ediyorum. Farklı yöntem kullanırsan kargaşa oluyor*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:754–762)

Öğretmenlerden Zehra, Berat öğretmen ,”Öğrencinin bireysel farklılığına göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandıkları” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Zehra öğretmen “ *İşte Yani dediğim gibi çocuğun özelliğine göre kullandığım yöntem değişiyor. Her çocuğun bireysel özelliklerine göre değişiyor yöntem yani kullandığım yöntem. Biz tabi bireysel eğitim olduğu için hepsi zaten farklı bir şekilde ya da çocuğa göre yönlendiriyor.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 738–741,751–754,777–780)

Berat öğretmen “*Ya bu yöntemleri tercih etmemdeki sebep öğrencilerin algılama düzeylerine göre öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önüne alarak hangisi daha hangi yöntemle daha uygun öğrenebiliyor.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 935–942)

Öğretmenlerde Murat öğretmen kullanılan etkinliğin çeşitliliğine göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandığı şeklinde görüş bildirmiştir.

Murat öğretmen “*Ses temelli cümle yönteminin etkinlikleri aslında çok hoş. Kitaplardaki hazır olarak verilen etkinlikler birazda onlardan faydalanmak adına daha çok şu anda ses temelli cümle yöntemini kullanıyorum.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 98–105)

Öğretmenlerden Aslı, Aynur öğretmen,” Kullandıkları yöntemin etkili olmaması durumunda başka yöntemi tercih ettikleri” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Aslı öğretmen “*Ama şeye baktım mesela öğrencinin durumuna bakıyorsunuz cümle yöntemiyle ilerlemiyor ha o zaman sesi denediğim öğrenci oldu*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1498–1503)

Aynur öğretmen “*Genellikle okuma yazma bilerek geldikleri için problem yaşayan bir iki öğrencim çıkarsa cümle cümleden gidiyoruz. Ama yok cümlede de yapamadık bunun başarısızlığına inandık .O zaman ses temeline geçiyoruz. İlk önce direk olarak ben cümle öğretiminden başlıyorum. Cümle öğretiminde başarısız olursak ki bazı öğrenciler artık o*

*cümleleri ezberlemiş oluyorlar. O zaman ses temelliye geçiyorum.”*şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1785–1791)

Öğretmenlerden Arzu öğretmen “Karma yöntemi kullandığı” şeklinde görüş bildirmiştir.

Arzu öğretmen “*Şimdi zaten söylediğimi yazmaları şey sesli de çok çabuk unuttukları için bir de görsel olduğu için ama şeyde cümle yönteminde yazarak ve sözlü olarak pekiştirme olduğu için bunda daha çok şey yaptım. Başarı elde ettim. Yine ben şeyi örnek vereyim. Her türlü yöntem denendi. Ses yöntemi benden önceki hocalarda, yani başarılı pek olamadım. Ama cümle yöntemi ve ses yöntemi karma gittiğim zaman daha başarılı oldum.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1917–1936)

Öğretmenlerden Murat öğretmen,” Hece yöntemini kullandığına dair” görüş bildirmiştir.

Murat öğretmen “*Ben daha çok hece yöntemini kullanıyorum. Yani dediğim gibi aslında kişisel olarak hece yöntemiyle çözümleme yöntemini özel eğitim gerektiren çocuklarda hece yöntemi ve çözümleme yöntemi kullanma taraftarıyım*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:73–74,87–93)

Öğretmenlerin cevaplarına bakıldığında, genel olarak öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve gittikleri okullarda kullanılan yönteme göre yöntem seçtikleri görülmektedir.

4.4. Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Kullanma Nedeni

Tablo–6 Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Kullanma Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Madde	Frekans
Hızlı ve kolay öğrendikleri için ses temelli cümle yöntemi	2
Daha etkili öğrendikleri için ses temelli cümle yöntemi	1
Kolay transfer edildiği için ses temelli cümle yöntemi	2
Okulda kullanılan yöntem olduğu için ses temelli cümle yöntemi	1

Tablo 6’da öğretmenlerin “Okuma yazma öğretimi yaparken hangi okuma yazma öğretim yöntemini kullanıyorsunuz? Neden?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin 2’si ,”Hızlı ve kolay öğrendikleri için ses temelli cümle yöntemini kullandıklarını”,1’i “Daha etki öğrenme sağladığı için ses temelli cümle yöntemi kullandığını”,2’si “Kolay transfer ağıladığı için ses temelli cümle yöntemi kullandığını”,1’i “Okulda kullanılan yöntem olduğu için ses temelli cümle yöntemini kullandıklarını” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden Seçil, Zehra öğretmen,” Hızlı ve kolay öğrendikleri için ses temelli cümle yöntemini kullandıkları” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Seçil öğretmen “*Ama ses sisteminin dediğim gibi daha sistemli ilerlediğini daha çabuk öğrenildiğini gördüm. O yüzden ses sistemini genellikle tercih ediyorum. Fakat ses sistemini uygularken öğrencilerin ilerlemiş yaştaki öğrencilerle düz yazıyla ses sistemini veriyorum. Küçük yaştaki çocuklarla el yazısıyla ses sisteminden gidiyorum. Neden çünkü ses sistemi zaten fiş sisteminin en son aşamalarından bit tanesi olduğu için daha çabuk ilerleme kaydedildiğini düşünüyorum*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:509–523,53–558)

Zehra öğretmen “*Çünkü daha kolay daha hızlı öğrendiklerini düşünüyorum. Ama ben daha çok. Ses temelli cümle yöntemi kullanma taraftarıyım.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:762–769)

Öğretmenlerden Zehra öğretmen ,”Ses temelli cümle yöntemi ile daha etkili öğrendikleri” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Zehra öğretmen “*Cümle yönteminin son aşaması bir de ses yöntemi ses ses aha iyi öğreniyorlar bence. Cümle yönteminde bence ezberliyorlar. Ama ses daha iyi öğreniyorlar diye düşünüyorum.*” şeklinde cevap vermiştir. (ST:769–774)

Öğretmenlerden Seçil, Nursel ,”Öğretmen ses temelli cümle yöntemiyle kolay transfer yapıldığı “şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Seçil öğretmen “ *Okuma yazma geçtiğinde de kelime kelime yazdırıyoruz. Burada çocuk kelimeyi zaten 3 sestten oluşmuşsa 3 sesi birden hatırlaması gerekiyor. Ama ses sisteminde okuma yazma çalışırken hem sesleri ayrı ayrı tanıyor hem nasıl birleştireceğini tanıyor hem 2 ses 3 ses 4 ses birden birleştirmeyi öğreniyor ve cümle okumaya metin okumaya daha çabuk geçiyor*” şeklilde cevap vermiştir.(ST:526–538)

Nursel öğretmen “*Ses temelli yöntemin öğrencinin sesi aldıktan sonraki kısmında daha zorlanmadan okuduğunu fark ediyorum ben, mesela parçayı genelleyebilir. Transfer*

edebilme olayı gerçekleşiyor. Yani bir cümlenin içerisinde verdiğimiz ses varsa çocuk onu zaten daha önce ses temelli yöntemle aldığından onu çok kolaylıkla okuyabilir.” şeklinde cevap vermiştir.(ST: 1192–1203)

Öğretmenlerden Murat öğretmen ,”Okulda kullanılan yöntem olduğu için ses temelli cümle yöntemini tercih ettiği” şeklinde görüş bildirmiştir.

Murat öğretmen “ *Ama şimdi kaynaştırma programlarına devam eden öğrencilerimizde devam ettikleri okulda herhangi bir çelişki olmaması için daha çok şuan için ses temelli yani son 1 yıldır 2 yıldır ses temelli cümle yöntemini daha çok kullanıyoruz.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:74–83)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara bakıldığında göre dört öğretmen ses temelli cümle yöntemini tercih ediyor. Öğretmenlerden bazıları okulda kullanıldığı için, bazıları kolay ve hızlı öğrenme sağladığı için, bazıları kolay transfer sağladığı ve daha etkili öğrenme sağladığı için bu yöntemi tercih ettikleri görülmektedir.

4.5 Cümle Yöntemi ve Kullanma Nedeni

Tablo–7 Cümle Yöntemi ve Kullanma Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Madde	Frekans
Somut olduğu için cümle yöntemi	2
Anlamli olduğu için cümle yöntemi	1
Etkinlikler bakımından cümle yöntemi	1

Tablo 7’de öğretmenlerin “Okuma yazma öğretimi yaparken hangi okuma yazma öğretim yöntemini kullanıyorsunuz? Neden?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin 2’si “Somut olduğu için cümle yöntemin kullandıkları”,1’i “Anlamli olduğu için cümle yöntemi kullandığı”,1’i “Etkinlikler bakımından çeşitli olduğu için cümle yöntemi kullandığı” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden Saliha, Aslı öğretmen,” Somut olduğu için cümle yöntemini kullandıkları” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Saliha öğretmen “ *Yine çözümleme yöntemini kullanıyorum. Çünkü bizim öğrencilerimiz soyutsal döneme geçemedikleri için somut olarak daha iyi öğreniyorlar. Fişi*

çok çabuk kavriyorlar. Kavradıktan sonra kesmemiz daha kolay oluyor.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1361–1368)

Aslı öğretmen *“Çünkü cümle yönteminde çocuğun hafızasında net anlamları var.Daha somut yani. Ali topu at dediğimiz zaman orda bir top var Ali bir isim bir insan var ve atmak va;r yani o çocuğun hafızasında daha iyi yer alıyor. Bana göre daha somut ama ses yönteminin o kadar somut olduğunu düşünmüyorum.”* şekline cevap vermiştir.(ST:1511–1522,1546–1560)

Öğretmenlerden Murat, Nesrin öğretmen, *“Anlamalı olduğu için cümle yöntemi kullandıkları”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen *“Burada tabi ki çözümleme yöntemi kullanıyoruz. Fiş kalıp olarak verildiği için bir de anlam bütünlüğü olduğu için özellikle anlamlandırmada sorun çeken öğrencilere çözümleme yöntemi kullanıyorum”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:112–119)

Nesrin öğretmen *“Çocuklar anladıkları şeyi öğreniyorlar. Yani mesela anlamsız “uv, uv” diye bir hece öğretmek ezberletmek sonuçta sıfıra dönüyorsunuz tekrar Anlamalı sözcükler çıktığı için, bunu tercih ediyorum. Anladıkları zaman çok hoşlarına gidiyor.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:362–378)

Öğretmen Arzu öğretmen, *“Etkinlikler bakımından çeşitli olduğu için cümle yöntemi kullandığı”* şeklinde görüş bildirmiştir.

Arzu öğretmen *“Önce hece yöntemi pardon cümle yöntemi. Cümle yönteminden sonra okumaya heceden heceye geçtiğimiz anda çok kısa tekerlemeler monologlar bilmececeler sözcük bulmacaları. Benim en çok başarı elde ettiğim yöntem bu. Tekerleme 4 mısralı.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1900–1908)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre dört öğretmenin cümle yöntemi tercih ettiği genel olarak cümle yöntemi tercih etme sebebi olarak anlamlı ve somut olduğu için bu yöntemi tercih ettikleri görülmektedir.

4.6 Gelişim Özelliğine Göre Okuma Yazma Öğretim Yöntemi

Tablo -8 Çocukların Gelişim Özelliğine Göre Okuma Yazma Öğretim Yöntemi

Madde	Frekans
Zihinsel ve bedensel özelliğine göre okuma yazma öğretim yöntemi	2
Alıcı dil ve ifade edici dil özelliklerine göre okuma yazma öğretim yöntemi	1
Performans ve ilgi özelliklerine göre okuma yazma öğretim Yöntemi	2
Algı ve dikkat sürelerine göre okuma yazma öğretim yöntemi	1
Bireysel özelliklerine göre okuma yazma öğretim yöntemi	3
Yaşantı düzeyine Göre okuma yazma öğretim yöntemi	2

Tablo 8’de öğretmenlerin “Okuma yazma öğretim yöntemlerini seçerken öğrencilerinizin gelişim özellikleriyle nasıl bağdaştırıyorsunuz? Sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin, 2’si “Zihinsel ve bedensel özelliklerine göre okuma yazma öğretim yöntemi seçtikleri”, 1’i “Alıcı dil ve ifade edici dil özelliklerine göre okuma yazma öğretim yöntemi seçtikleri”, 2’si “Performans ve ilgi düzeylerine göre okuma yazma öğretim yöntemi seçtikleri”, 1’i “Algı ve dikkat sürelerine göre okuma yazma öğretim yöntemi seçtikleri”, 3’ü “Bireysel özelliklere göre okuma yazma öğretim yöntemi seçtikleri”, 2’si “Yaşantı düzeylerine göre okuma yazma öğretim yöntemi seçtikleri” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden Murat, Arzu öğretmen,” Zihinsel ve bedensel özelliklerine göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandıkları “şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen “*Ama biraz daha ince motor becerileri gelişmiş olan öğrencilerde görsel algısı biraz daha iyi düzeyde olan öğrencilerde ses temelli cümle yöntemini kullanıyorum.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:119–125)

Arzu öğretmen *“Çünkü zihinsel ve bedensel aynı ana gelirse daha da zorlandırıcı. bunlar da okuma yazmada çok büyük etken. Özellikler bedensel kalem tutamıyor. Şöyle sürekli dışardan fiziksel destek almak zorunda kalıyorlar.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:2003–2010)

Öğretmenlerden Berat öğretmen, *“Alıcı dil ve ifade edici dil özelliklerine göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandığı”* şeklinde görüş bildirmiştir.

Berat öğretmen *“Ya bu alıcı dil ifade edici dilleri dikkate alarak bir de yaşantı düzeyleri, yaşantı düzeyleri onları dikkate alarak.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:947–950)

Öğretmenlerden Nursel, Saliha öğretmen ,*“Öğrencilerin performans ve ilgi düzeylerine göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandıkları”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Nur sel öğretmen *“Tabi her çocuğun kendi gelişim düzeyi farklı. Performansına bakıyorsunuz. En uygun yöntem o an neyse yani bir çocuğa bir tane yöntem ders yönteminden bahsediyorum ben. Ses temelli veya cümle yöntemi değil. O an dersin işleyişi içerisinde gerekli olan yöntem neyse onu kullanıyoruz. Ama ben ses temelli cümle yöntemi diyorsanız genelde çocuklara ses temelli çalışıyorum.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1219–1234)

Saliha öğretmen *“Öğrencilerimin önce ilgilerini belirliyorum. Belirledikten sonra işte onları pekiştireç olarak kullanıyorum.. Ya da işte seçtiğim bazı cümleleri onların ilgilerine göre ayarlıyorum, ben şey düşünüyorum. Yani cümle yöntemi ile ses temelli cümle yöntemi öğrenin performans durumuna göre etkili olduğunu düşünüyorum. Bazı öğrencilerde cümle yöntem etkili oluyor. Bazı öğrencilerde de ses temelli. Ama ben daha ben cümle yöntem kullandım bugüne kadar.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1370–1389)

Öğretmenlerden Arzu öğretmen, *“Öğrencilerin algı ve dikkat sürelerine göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandığı”* şeklinde görüş bildirmiştir.

Arzu öğretmen *“Şimdi her öğrenci farklı dediğim gibi. Bir öğrencimle cümle yöntemi ile gittim ama sese onda ağırlık verdim. Her öğrencinin öğrenciye göre plan hazırlayıp. Öğrencinin algılamasına göre yöntem. Yani ben bir derste hem cümle yöntemi ses yöntemi götürebiliyorum .Yani bir öğrenciye sayfalarca işte Ali gel veya Okul açıldı'yı yazdırdığın zaman bile dikkati dağılıyor. En fazla 3 cümle yazabiliyorlar. Ama oyun şeklinde tekerlemeler, şarkılarla o şekilde.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1938–1966)

Öğretmenlerden Nesrin, Zehra, Aslı öğretmen ,*“Öğrencileri bireysel özelliklerine göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandıkları”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Nesrin öğretmen *“Yani bedensel engellileri ayırıyorum. Öyle öğrencilerim de var. Konuşamayanlar var. Göstererek çalışıyorum onlarla. **Çocukların bireysel özelliklerine***

göre. Bireysel, bedensel, zihinsel özelliklerine göre farklılık gösteriyor. Her öğrenci kendi başına ayrı dünya okuma yazma da öyle diyeyim.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:380–398)

Zehra öğretmen “Her çocuğun bireysel özelliklerine göre değişiyor İşte bakıyorum önce ses yöntemine bakıyorum sesle ilerliyorsa ses yöntemini kullanıyorum. Cümleyle iyi gidiyorsa eğitim, cümleyi kullanıyorum. Dediğim gibi şeyde var okulda kullanılan yöntem. Bunlara bakıyorum ona göre işte. Seçiyorum yöntemi.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:777–789)

Aslı öğretmen “Gelişim özellikleriyle nasıl bağdaştırıyorum.. Şimdi tabi grup eğitimi içerisinde bizler öğrenciye daha çok birbirine yakın arkadaşıyla götürmeye çalışıyoruz. Aynı zamanda bireysel farklılıklar da çok olunca birbirine yakın öğrencileri birlikte götürmeye çalışıyorsunuz. Ama yine ikisi için yaptığınız çalışma kullandığınız yöntem gelişimleri için ya birbirine yakın olan çocuklar için aynı değişmiyor. Yoksa çünkü öğrenci dersin gerisinde kalıyor ve siz öğrenciye yetişemiyorsunuz. Yani gruplar içerisinde yine tercih ettiğiniz yöntem grup içindeki yöntem.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1562–1596)

Öğretmenlerden Murat, Seçil öğretmen, “Öğrencilerin yaşantı düzeylerine göre okuma yazma öğretim yöntemi kullandıkları “şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen “Tabi buna etken devam ettikleri okullar var. Buna çok büyük bir etken. Az önce söylediğim gibi yani özel alt sınıfa giden öğrencilerde okulda kullanılan yöntemi kullanıyorsunuz ya da işte hece yönteminde daha rahat uygulama yapıyorsunuz ama kaynaştırma öğrencilerinde çok daha rahat olmuyor.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:125–135)

Seçil öğretmen “O öğrencinin yaşantısına göre değişiyor. Özellikle ilerlemiş yaşta olanlar, temelinde cümle sistemi olanlar fiş sistemi olan öğrenciler de cümle yöntemini tercih ediyorum. Cümle sisteminde de ilerleme kaydetmekte zorlandığımız öğrencilere tekrar ses sistemine dönüş yapıyorum. Küçük yaştaki çocuklarda da yine okullarda ses sistemi uygulandığı için artık onların eğitimlerini hem destekliyoruz hem onların okulda en azından kulak dolgunluğu oluyor.Bu şekilde de onlar bizim çalışmalarımızı desteklemiş oluyor. şekilde cevap vermiştir.(ST:497-510,560-591)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre öğretmenler genel olarak çocukların bireysel özelliklerine göre okuma yazma öğretim yöntemi tercih ettikleri görülmektedir. Yine öğretmenler çocukların bedensel, zihinsel özelliklerine, algı ve dikkat sürelerine, performans durumları ve ilgi düzeylerini dikkate alarak okuma yazma öğretim yöntemi seçtikleri görülmektedir.

4.7 Ses Temelli Cümle Yönteminin Yararları

Tablo -9 Ses Temelli Cümle Yönteminin Yararları

Madde	Frekans
Etkinlik çeşitliliği	3
Hızlı olması	3
Kolay olması	2
Somut olması	1
Genellenebilir olması	1

Tablo 9’da öğretmenlerin “Cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin okuma yazma öğretimi üzerindeki etkililiğini “hız, kolaylık, öğretim sürecinde yapılan etkinlikler ve öğretim sonunda yapılan değerlendirme biçimleri” açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin, 3’ü “Ses temelli cümle yönteminin etkinlik açısından çeşitli olduğu”,3’ü “Ses temelli cümle yönteminin hızlı ilerlediği,2’si bu yöntemin daha kolay olduğu”,1’i “Ses temelli cümle yönteminin daha somut olduğu,1’i ses temelli cümle yönteminin daha kolay genellenebilir olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden Murat, Seçil, Arzu öğretmen” Ses temelli cümle yönteminin etkinlikler açısından daha yararlı olduğu “şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen “ *Ama etkinlikler noktasında çok hoş ses temelli cümle yöntemi*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:181–183)

Seçil öğretmen”*Ama ses sisteminde yeni kelimeler türetebiliyoruz. Sürekli harflerden seslerden yeni tümceler üretebiliyoruz. Buna yönelik farklı etkinliklerde hazırlanabiliyor. Mesela çocukla el yazısıyla çalışıyorsak buna düz yazıya yönelik etkinlikle buna eklenebiliyor. Hem el yazı, hem düz yazı olarak farklı etkinlikler olabiliyor.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:618–630)

Arzu öğretmen “*Ama cümleyi verdiğiniz cümlelerin içindeki sesleri de belirgin bir şekilde çocuğa. Mesela “ a” anne derken a sesi çıkıyor.” Ali “derken “armut” derken çıkıyor. En azından bir 10 tane sözcük ürettiyor. Ve ben söylemeden zaten aa hocam şunu da buldum. Öğretmenin şunu da buldum. Bu şekilde gidiyor. Yani genelde burada yapılan metot*

oyun şeklinde. Tamamen oyun ve çocukların dikkatini toparlamak. Y Yani her yerde ses yöntemi her yerde şey yapabiliyorsun.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:2088–2122)

Öğretmenlerden Seçil, Zehra, Aslı öğretmen,” Ses temelli cümle yönteminin yararı olarak daha hızlı öğrenme sağladığı” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Seçil öğretmen “ Ses sisteminde bir ses grubunu verene kadar hani sesleri birleştirme sesle tanıma seslerden kelime ve tümce oluşturmada daha çabuk ilerleniyor ve hem sesi öğreniyor hem heceyi hem kelimeyi hem tümceyi hem de metni kısa metni öğreniyor bir anda. Hem de dediğim gibi kelime çeşitliliği cümle çeşitliliği metin çeşitliliği daha fazla olduğu için ses sistemi daha hızlı ilerliyor” şeklinde cevap vermiştir.(ST:593–602,630–636)

Zehra öğretmen” Ama işte bence ses sistemi daha hızlı olduğunu düşünüyorum. Birde bence ses ses iyi öğreniyor ve birde şey seslerden yeni değişik değişik şeyler uydurabiliyorsun. Daha etkili bu yüzden ses.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:798–05)

Aslı öğretmen “ Değerlendire boyutunu mu soruyorsunuz burada? Yani uygulamadaki hızı kolaylığı, Şimdi ben ses temelli cümle yöntemi ile daha hızlı gider gidiyor diye düşünüyorum. Ama tabi ki çocuğa göre değişiyor. Ses temelli ile eğer çocuğun gerçekten çocuk hafızada onu anlamlandırabiliyorsa daha çabuk gidiyor. Ama ses yönteminde böyle değil. Verdiğiniz sesi çocuk hemen ne yapıyor onu yazımını daha çabuk öğreniyor.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1598–1610,1675–1679)

Öğretmenlerden Nursel, Aslı öğretmen,” Ses temelli cümle yönteminin yararı olarak daha kolay öğrenme sağladığı” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Nursel öğretmen” Ses temelli yöntem çocuklar için daha kolay bence. Yani çünkü sesi aldıktan sonra olay bitiyor. Ses yönteminde daha kolay okuyorlar diyeyim” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1236–129,1242–1243)

Aslı öğretmen “ama bir “e” harfiyle başladığınız zaman “e” sesiyle aştığımız zaman orda bir tek e var. Belki bunu hafıza da tutmak çocuk için o daha basit ve daha kolay. Hafızada tutmak” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1660–1665)

Öğretmenlerden Zehra öğretmen,” Ses temelli cümle yönteminin yararı olarak daha somut olduğu” şeklinde görüş bildirmiştir.

Zehra öğretmen “Ama şey ses sistemi biraz daha soyut ama sonra ilerledikçe değişiyor.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:833–835)

Öğretmenlerden Nursel öğretmen “Ses temelli yöntemde ise bu olmuyor.Yani çocuk sesi nerde görürse o sesi aldıysa eğer her yerde tanıyabiliyor.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1214-1217)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre ses temelli cümle yöntemi genel olarak kullanılabilecek etkinlikler açısından, hızlı öğrenme sağlama açısından ve daha kolay öğrenme sağlama açısından yararlı olduğu görülmektedir.

4.8.Cümle Yönteminin Yararları

Tablo–10 Cümle Yönteminin Yararları

Madde	Frekans
Anlamlı olması	4
Hızlı olması	4
Yaşantısal olması	2
Görsel materyallerle desteklenmesi	2
Somut olması	1

Tablo 10’da öğretmenlerin “Cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin okuma yazma öğretimi üzerindeki etkililiğini “hız, kolaylık, öğretim sürecinde yapılan etkinlikler ve öğretim sonunda yapılan değerlendirme biçimleri” açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin,4’ü “Cümle yönteminin daha anlamlı olduğu”,4’ü “Cümle yönteminin daha hızlı olduğu,2’si bu yöntemin daha yaşantısal olduğu”,2’si “Cümle yönteminin görsel materyallerle desteklenebildiği”,1’i “Cümle yönteminin daha somut olduğu “şekline görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden Murat, Nesrin, Zehra, Aslı öğretmen,” Cümle yönteminin yararı olarak daha anlamlı olduğu” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen *“Ama avantaj olarak sıralarsak ilk başta cümle olarak bir anlam bütünlüğü şeklinde verildiği için örnek veriyorum ”Ali ata bak” özne yüklem ilişkisi var. Anlamlandırma daha kolay oluyor. Bu anlamda böyle bir avantajı var.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:147–155)

Nesrin öğretmen *“Çünkü okuduğunu anlamaya başlaması çocuğun öğrenme isteğini arttırıyor. Daha yeni şeyler öğrenmek istiyorlar. Anlamlı şeyler oluşturması daha çabuk ilerletiyor. Önceden ağır gidiyor ama daha hızlı sonra hızlanıyor.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:404–427)

Zehra öğretmen *“Bir de şey var cümle yöntemi çocuk için daha anlamlı ilk başta.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:831–833)

Aslı öğretmen *“Ama bence cümle yöntemi çocukta daha anlamlı olduğu için yavaşta gitse bence daha mantıklı geliyor bana”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1610–1613)

Öğretmenlerden Nesrin, Saliha, Aynur Arzu öğretmen, *“Cümle yönteminin yararı olarak daha hızlı olduğu”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Nesrin öğretmen *“Ben 3 yıldır cümle yöntemiyle başlayıp,sonra sesleri eklemeye çalışıyorum.Bence bu daha başarılı.Daha çabuk öğreniyorlar ”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:399-404)

Saliha öğretmen” *Ama cümle yöntemi daha kısa sürede yol aldığımızı gördüm.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1407–1409)

Aynur öğretmen *“Hız olarak cümle yöntemiyle gittiğimiz zaman çocuklar daha hızlı gidiyorlar”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1802–184)

Arzu öğretmen *“Çok basit cümleler “Ali gel” mesela ”elif gel” dediğimiz sözcüklerden hızlı okuma.Aşağıda yukarıya,yukarıdan aşağı o tür çalışma yapıyorum. Zaten şey cümle yönteminin amacı göz sıçramalarıyla okumayı hızlandırmaktır. Şimdi cümle yöntemi dediğim gibi hızlı okumayı sağlıyor. Tekrar sağlıyor”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1979-1996,2080-2082)

Öğretmenlerden Murat, Seçil öğretmen ,”Cümle yönteminin yararı olarak yaşantısal olduğu “şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen *“Ayrıca belki biraz da resimlerle veya yaşantısal örneklerle desteklenmesi belki biraz daha kolay olabiliyor.Yani böyle bir avantaj olabilir”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:242-246)

Seçil öğretmen” *Şeyde var fiş sisteminin olumlu olduğu öğrencilerde var.Bu da. birleştirme ,ekleme yada sesleri tanımada zorluk çeken çocuklarda yaşantısal olarak ilerlediğin zaman onların okullarında daha kalıcı oluyor.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:545-553)

Öğretmenlerden Seçil, Berat öğretmen, *“Cümle yönteminin yararı olarak görsel materyallerle desteklenebildiği “* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Seçil öğretmen *“Fiş kalıpları daha bir yaşantıyı anlattığı için bu onun artı kısmı Ali ata bak dediğinde orda bir Ali var bir insan ismi bir at var bir bakma eylemi var.Onu çocuk kafasında yada resimlerle sunduğumuzda kafasında çok net canlandırıyor biliyor.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:666–674)

Berat öğretmen” *Şimdi öncelikle cümle yöntemi ele alırsak cümle yöntemiyle çalıştığımızda bu cümle yöntemi çalışırken tabi çocuklara görsel olarak fişlerde resimli kartlar kullanıyorduk Resimli kartla ifade edip o şekilde daha etkili olduğunu düşündüğüm içi o şekilde hazırlıyordum, fişleri çocukların öğrenmesi güzel oldu.Fişleri öğrenirken sıkıntı çekmediler.Yaklaşık 13-14 tane fişi verdikten sonra çocuklar bu fişi. Tümce cümleleri diğer cümlelerden ayırt edip yazabilmeye başladığımız zaman şeye geçtik kelime kesme olayları var. Onlara geçtik. Orda da herhangi bir sıkıntımız olmadı öğrencilerimde” şeklinde cevap vermiştir.(ST:952–973)*

Öğretmenlerde Seçil öğretmen, “Cümle yönteminin yarar olarak somut olduğu” şeklinde görüş bildirmiştir.

Seçil öğretmen *“Fiş sisteminde fişler daha somut oluyor. Onun için de fiş sisteminde zihinde canlandırma daha kolay olabiliyor”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:678–680,689–691)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre cümle yöntemi genel olarak anlamlı ve hızlı olması açısından yararlı görülmektedir. Yine öğretmenlerin verdiği cevaplara göre cümle yöntemi daha yaşantısal ve görsel materyallerle desteklendiği şeklinde yararı görülmektedir.

4.9 Ses Temelli Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi

Tablo–11 Ses Temelli Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi

Madde	Frekans
Bedensel engelli öğrencilerde yazma beceri düzeyi	2
Uzun zaman alması	3
Sesleri tanıdığı için anlamlı ve hızlı olması	5
El yazısında güçlük	1

Tablo 11’de öğretmenlerin “Cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin okuma yazma öğretiminde yazma becerisine etkisi sizce nedir? “Sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin , 2’si “Ses temelli cümle yönteminde bedensel engelli öğrencilerde yazma becerisinin güç olduğu”,3’ü “Ses temelli cümle yöntemiyle yazma becerisinin daha uzun zaman aldığı” ,5’i “Ses temelli cümle yöntemiyle sesleri tanıdığı için

anamlı ve hızlı yazdığı” ,1’i”Ses temelli cümle yönteminde el yazısıyla yazmada güçlük yaşıadığı” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerde Murat, Berat öğretmen, “Ses temelli cümle yönteminde bedensel engelli öğrencilerde yazma becerisinin güç olduğu” şeklinde görüş bildirmişlerdi.

Murat öğretmen *“Yazma noktası özellikle CP’li öğrencilerde çok büyük sıkıntı çekiyoruz. Çizgi çalışmaları bir hayli zaman alıyor.Yine bildiğiniz gibi görsel ayırt etme noktasında aynı şekilde özellikle bitişik eğik el yazı bütün harfler bide dediğimiz gibi CP’li çocuklarda özellikle fiziksel engeli olan yada ince motor becerileri daha farklı çocuklarda iyi olan çocuklarda daha güç oluyor ses temelli cümle yönteminde.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:177-181)

Berat öğretmen *“Tabi bu öğrencilerin motor becerilerinden de kaynaklanıyor. Yani benim öğrenciler açısından değerlendirdim. Motor becerilerinin zayıf olması özellikle de el göz koordinasyonlarının da sıkıntı olması yazıyorlar fakat düzgün bir yazıyla değil karışık bir şekilde anlaşılabilircek şekilde fakat güzel bir yazı olmuyor.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1043–1055)

Öğretmenlerden Murat, Nesrin, Saliha öğretmen, “Ses temelli cümle yöntemiyle yazma becerisinin uzun zaman aldığı” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen *“Yazma becerisi olarak tabi ki ses temelli cümle yönteminde daha geç kazanıyorlar. Daha bozuk oluyor.Örneğin yazma daha bozuk oluyor Yazılar hızı yine aynı şekilde çok yavaş.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:206-212)

Nesrin öğretmen *“Ses temellide sesleri tek tek söyleyip çıkarıp yazmaya eklememiz lazım.Ondan sonra tekrar okutturup anlam kazandırmamız lazım”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:432-436)

Saliha öğretmen *“Ama ses temelli sürekli sesleri veriyorsun. Çok çocuğun zor yazdığını gözlemledim.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1398-1401)

Öğretmenlerden Seçil, Berat, Nursel, Saliha, Aslı, Aynur öğretmen, “Ses temelli cümle yönteminde sesleri tanıdığı içi daha anlamlı ve hızlı yazdığı” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Seçil öğretmen *“Ses sisteminde ses ses gidiyor yani çocuk hece hece daha çabuk yazıyor. En azından kelime içerisinde hani seslerin olduğu hatırlıyor o sese yönelik verilen yaşıantılardan o sesleri çıkartmak yazdığı için çocuk kendisi hangi sesi yazması gerektiğini biliyor. O yüzden ses sisteminde daha anlamlı daha yazdığın bilerek . Daha çabuk yazıldığını düşünüyorum.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:644–653,660–664)

Berat öğretmen “*Yazma etkisine becerine derken harf ses temelli yöntemde bir tek harf yazdığı için sıkıntı yaşamıyoruz daha.Yazması daha çabuk öğreniyor harfleri yazmayı daha çabuk öğreniyor.Okumayla birlikte birlikte yürüyebiliyor diyoruz*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1031-1039)

Nursel öğretmen “*Yazma becerisinde ses temelli yöntemde sesi ben çıkardığımda çocuk o sesin nereden çıktığını “l” sesi çıkarken tabi ilk başta ona artikülasyon çalışmalarıyla işte diyelim ki “h” çıkarmak için “hıh” yapacaksın veya “p”yi çıkarmak için dudağını patlatacaksın. Ben ona halı dediğimde mesela “h “’yı çocuk yazamıyorsa diyorum ki daha önceki çalışmalarda çıkarttığımız artikülasyon şeklini “hıh” yapacaksın. Onu tanıyor zaten sesleri de bildiği için yazması daha kolay oluyor. Sesi aldığı için çocuk ses temelli de bir de çıkış şeylerini temin gösterdiğim şekilde öğrendiği için daha kolay yazabiliyor.*”şeklinde cevap vermiştir.(ST:1160–1168,1245–1261)

Aslı öğretmen “*ses yöntemi tabi bu anlamda belki daha bence hızlı gibi yani, yazma boyutunda bana göre daha hızlı olabilir. Çünkü direk sesleri tanıyarak çocuk aldığı için. çünkü şeyi de söyleyeyim.Ben özellikle yazma çalışmalarında genelde hep ses vererek yazma yaptırıyorum.Çünkü çocuk şeyi anlayamıyor. Ses yönteminde çocuklara hani sesle başladığınız için çocuk belki sesi daha rahat algılayıp daha rahat yazabiliyor. Yani onu daha çabuk öğrenebiliyor. Daha çabuk yazabiliyor.*”şeklinde cevap vermiştir.(ST:1631–1641,1649–1653,1658–1663)

Aynur öğretmen “*Yazmada da zannediyorum ki ses temelli biraz daha etkili o sesleri tanıyınca daha iyi gidiyorlar.*”şeklinde cevap vermiştir.(ST:1807–1810)

Öğretmenlerden Zehra öğretmen, “Ses temelli cümle yönteminde el yazısıyla yazmada güçlük olduğu “şeklinde görüş bildirmiştir.

Zehra öğretmen “*Seste ses ses yazıyor. Yani işte ses ses daha iyi oluyor. Ama el yazısında zorlanabiliyorlar. Şey ben açıkçası el yazısı yazamayan çocukları zorlamıyorum el yazısı yazsın diye.*”şeklinde cevap vermiştir.(ST:810–816)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre ses temelli cümle yöntemine göre yazma becerisinde genel olarak sesleri tanıdığı için anlamlı ve hızlı yazıldığı görülmektedir. Yine öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre ses temelli cümle yöntemiyle yazma becerisinin uzun zaman aldığı bedensel engelli öğrencilerde güç olduğu, el yazısında güçlükler yaşandığı görülmektedir.

4.10 Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi

Tablo–12 Cümle Yöntemine Göre Yazma Beceri Düzeyi

Madde	Frekans
Hızlı ve anlamlı olması	3
Bakmadan yazmada güçlük	1
Ezbere dayalı olması ve genellemede güçlük	3
Daha yavaş olması	3
Bedensel engelli öğrencilerde yazma güçlüğü	1

Tablo 12’de öğretmenlerin “Cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin okuma yazma öğretiminde yazma becerisine etkisi sizce nedir? “Sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin 3’ü “Hızlı ve anlamlı öğrenme sağladığı”,1’i “Bakmadan yazmada zorlandıkları”,3’ü “Ezbere dayalı olduğu ve genellemede zorluk yaşadıkları”,3’ü “Daha yavaş öğrenme sağladığı”,1’i “Bedensel engelli öğrencilerde yazmada güçlük yaşandığı” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden Murat, Saliha, Aslı öğretmen, “Cümle yöntemiyle yazma beceri öğretiminin hızlı ve anlamlı olduğu” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen “Çözümleme yönteminde biraz daha hızlı oluyor, süreç daha hızlı geliyor. Çözümleme yöntemi biraz daha kolay süreç daha hızlı oluyor. Bu şekilde özetlenebilir yani.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:212–214,224–227)

Saliha öğretmen “Cümle yöntemi ile çocukları çocukların daha çabuk kavradığını görüyorum. Yani bir fişi mesel “Ali ata bak” verdiğimizde işte hadi Ali ata şeklinde cevap vermiştir.(ST:1391–1395)

Aslı öğretmen “Bazı öğrenciler mesela bazı öğrencilerime cümle yöntemiyle öğrettiğim halde çok çabuk geçmişlerdi. Yazma becerisini çok çabuk sahip olanlar da var. Ama olamayanlarda var” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1624–1630)

Öğretmenlerden Zehra öğretmen, “Öğrencilerin yazma becerisinde bakmadan yazmada güçlük yaşadıkları” şeklinde görüş bildirmiştir.

Zehra öğretmen “Bir de cümle yönteminde şey var. Çocuğa mesela şey diyorsun” Ali bak” yaz diyorsun. Yazıyor ama karıştırıp “Ali gel” yaz deyin. Hemen “Ali bak “ya da “Ali ata bak yazıyor. Yani tam öğrenemiyorlar” şeklinde cevap vermiştir.(ST:821–828)

Öğretmenlerden Seçil, Zehra, Aslı öğretmen, “Cümle yönteminin yazma becerisi öğretiminde ezbere dayalı olduğu ve genellemede güçlük olduğu” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Seçil öğretmen “*Yazma becerisine etkisi nedir. Fiş sistemi dediğim gibi çocuk bir kalıbı ezberliyor ya da öğreniyor ve kalıbı eksiksiz yazmasın bekliyoruz*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:640- 644)

Zehra öğretmen “*Yazmada cümle yöntemi ezbere dayalı kalıp kalıp ezberliyor. Şeklinde cevap vermiştir.*”(ST:813- 815)

Aslı öğretmen “*Yazma becerisine etkisi yani cümle yönteminde tabi ki çocuklar birçok kelimeyi bildiği için bildikleri kelimeleri hemen yazıyorlar. Ama farklı kelimelere geldiği zaman heceleme boyutunda ya ilk geçtikleri zaman çok rahat geçemiyorlar açıkçası. Tabi yine bu çocuğun durumuyla ilgili. Belki cümle yönteminde işte “ma” dediğinizde masa’da ma’yı hatırlıyor yazıyor ama farlı bir hece söylediğiniz zaman onun yanın sadece sesi yazıyor sesli harfi getirmiyor. Yani cümle yönteminin bana göre böyle bir kaybı var.*” Şeklinde cevap vermiştir.(ST:1615–1624,1641–1649)

Öğretmenlerden Berat, Nursel, Aslı öğretmen öğrencilerinin yazma beceri öğretiminde daha yavaş öğrendikleri şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Berat öğretmen “*Fakat tümce yönteminde yazma çok çok yavaş oluyor. Okumayı öğrenebiliyor fakat yazması çok geri kalıyor .*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1044–1048)

Nursel öğretmen “Cümle yöntemi. Yazmada daha geç geliyor. Belki de yazamayabiliyor.”şeklinde cevap vermiştir.(ST:1257–1260)

Aslı öğretmen “*Yani bu anlamda cümle yöntemi biraz daha gecikiyor.Çünkü çocuk onu yazmada daha doğrusu daha geç öğreniyor yazmasını.Belki okumayı değil,okumayı çabuk öğreniyor.Ama yazma boyutunu geç öğreniyor*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1665-1673)

Öğretmenlerden Arzu öğretmen, “Öğrencilerine yazma becerisini öğretirken bedensel engeli olan öğrencilerde güçlük yaşadığı” şeklinde cevap vermiştir.

Arzu öğretmen “*Oraya geldik. Eğer çocuğun bedensel engeli yoksa çok güzel yazıyor.Zihin engeli var, bedensel engeli var. Çünkü yazdığı zaman çok çabuk yoruluyor.* ” şeklinde cevap vermiştir. (ST:2017–2031,2058–2069)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre cümle yöntemiyle yazma beceri öğretiminde genel olarak hızlı ve anlamlı öğrenme sağladığı ama ezbere dayalı olduğu ve genellemede zorlandıkları görülmektedir.

4.11 Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Sınırlılığı

Tablo–13 Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Sınırlılığı

Madde	Frekans
Çabuk unutulması	1
Uzun zaman alması ve sürekli tekrar gerektirmesi	4
Soyut olması ve anlamlandırma güçlüğü	3
Konuşma problemine bağlı olarak ses çıkarılmasında güçlük	1
Sesleri birleştirmede güçlük	2
Yeni yöntemi uygulama güçlüğü	1
Sınırlılık yok	2
Görsel ayırt etmeye bağlı seslendirme güçlüğü	1

Tablo 13’de öğretmenlerin “Cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin okuma yazma öğretiminde zihinsel engelli öğrencilere yönelik sınırlılıkları nelerdir? “Sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin, 1’i “Ses temelli cümle yönteminin çabuk unutulduğu”, 4’ü “Uzun zaman alışı ve sürekli tekrar gerektirdiği”, 3’ü “Ses temelli cümle yönteminin soyut olduğu ve anlamlandırma da güçlük olduğu”, 1’i “Konuşma problemine bağlı ses çıkarılışında güçlük olduğu” , 2’si “Ses temelli cümle yönteminde sesleri birleştirmede güçlük olduğu”, 1’i “Yeni yöntem olduğu için uygulamada güçlük olduğu”, 2’si “Ses temelli cümle yönteminin sınırlılığı olmadığı”, 1’i “Ses temelli cümle yönteminin görsel ayırt etmeye bağlı seslendirme güçlüğü” olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden Arzu öğretmen, “Ses temelli cümle yöntemi çabuk unutulduğu” şeklinde cevap vermiştir.

Arzu öğretmen *“Ses yöntemi ise çok çabuk unutuyorlar. Ses yöntemini verirken şuanda el yazısına da geçildi zaten normal ilköğretimlerde. Bu da engelli çocuklarda daha da problem oluyor”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:2082- 2088)

Öğretmenlerden Murat, Saliha, Aynur, Arzu öğretmen, *“Ses temelli cümle yönteminin uzun zaman aldığı ve sürekli tekrar gerektirdiği”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen *“Bunun yanında yine dediğimiz gibi yazma becerileri biraz daha geç kazanılıyor. Yine çocukların görsel ayırt etmesi noktasında sıkıntılar çıkabiliyor”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:235- 240)

Saliha öğretmen *“İşte az önce de söylediğim gibi sürekli çok tekrar yapmak gerekiyor ses temelli cümle yönteminde”* şeklinde cevap vermiştir. (ST:1403- 1407)

Aynur öğretmen *“Sesi birleştirirken biraz daha yavaşlar.”* Şeklinde cevap vermiştir.(ST:1804- 1805)

Arzu öğretmen *“Ses yöntemi ise zaten 29 harf bölümlere ayrıldı. Diyelim “e” sesine diyorsun “e,e,e bebeğime,e,e “ derken o “e” sesini çıkarıyorsunuz.Başka hangi “el” elini gösteriyorsun.Ama bu normal bir öğrencide IQ’su normal olan bir öğrencide 2 ayda gidersin. Sekiz yılda okuma yazma öğrenen öğrenci var. Yani normal 4 aylık okuma yazma sürecini 4 ay olarak düşünmeyin. Onu bir 4 yıl 3 yıl olarak düşünün.”*şeklinde cevap vermiştir.(ST:1978- 1997)

Öğretmenlerden Murat, Seçil, Aslı öğretmen, *“Ses telli cümle yönteminin soyut olduğu ve anlamlandırma güçlüğü “olduğu şeklinde görüş bildirmişleridir.*

Murat öğretmen *“Sınırlılıkları ses temelli cümle yöntemin de öncelikle tabi ki sese dayalı olduğu için az önce de söylediğimiz gibi anlamlandırma noktasında çok sıkıntı çekiyoruz”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:229- 234)

Seçil öğretmen *“Ama ses ses gittiğimizde seslerde ekstra sesi tanımaya yönelik anlamlandırmaya yönelik. Etkinliklere ağırlık verildiği taktirde sesi yani sesi alması bir zaman alıyor. Ama ses sisteminin ilerleyen aşamasında en azından bir ses grubundan sonra yine o canlandırmayı o sistemi kaptıktan sonra ilerlemeyi daha çabuk kazanıyor. Yani ses sisteminde sesler daha soyut kalıyor”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:674- 680,682- 690)

Aslı öğretmen *“ Soyut kalıyor çocuk için. Hafızada tutma da işte anlamlandırma boyutu var. Çocuk ne kadar anlamlandırıyor hafızada o biraz soyut kalıyor. Böyle bir eksikliği var bana göre de.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1680- 1685,1688- 1692)

Öğretmenlerden Nursel öğretmen, *“Ses temeli cümle yönteminde konuşma problemi olan çocuklarda sesleri çıkarmada zorlandıkları “*şeklinde görüş bildirmiştir.

Nursel öğretmen *“Ama ses temelli yönteminde sınırlılıklarında da şu olabilir. Mesela çocuk sesin çıkarılış yerini bilemiyor veya uğraşmasına rağmen her sesin değişik çıkarılış yeri vardır. Onu yapamayabiliyor. Her sesi de çok net de veremeyebiliyor.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1274- 1288)

Öğretmenlerden Berat, Aynur öğretmen, *“ses temelli cümle yönteminde sesleri birleştirmede güçlük”* olduğu şeklinde görüş bildirmişleridir.

Berat öğretmen *“Sesleri öğreniyor. Sesleri çok güzel öğreniyor. Telaffuzu da güzel söylüyor fakat iki sesi bir araya getirip okurken çok sıkıntı yaşıyorum. Mesela ilk sesi “e” ile “l” şeklinde verdik. Birleştirdiğimiz zaman el şeklinde değil de e-l şekline yaptı. Bayağı bir geçiş aşamasında sıkıntı yaşadım.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1015- 1035)

Aynur öğretmen *“Tek tek o sesleri öğrenip birleştirmeleri çok yavaş oluyor.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1820- 1822)

Öğretmenlerden Murat öğretmen, *“Ses temelli cümle yönteminin yeni bir yöntem olduğu için uygulamada güçlük yaşadığı”* şeklinde görüş bildirmiştir.

Murat öğretmen *“Ses temelli cümle yöntemi yeni bir yöntem olduğu için bizde yeni yeni bazı şeylerle karşılaşıyoruz böyle bir dezavantajı var. Yine tabi bu öğrencinin bireysel özelliklerine göre değişiyor. Ama genel anlamda bu şekilde sınırlılıkları nitelendirebiliriz.”* Şeklinde cevap vermiştir.(ST:249- 257)

Öğretmenlerden Nesrin, Berat öğretmen, *“Ses temelli cümle yönteminin sınırlılığı olmadığı”* şeklinde görüş bildirmişleridir.

Nesrin öğretmen *“.Görmedim ben dezavantajını, Hı hı”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:444- 450)

Berat öğretmen *“Ses temelli yöntemde de daha tam bir öğrencimle okuma yazma aşamasına geçemediğimiz için sınırlılıkları konusunda pek de bir şey söyleyemeyeceğim.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1079- 1081)

Öğretmenlerden Murat öğretmen, *“Ses temelli cümle yönteminde görsel ayırt etmeye bağlı seslendirme güçlüğü”* olduğu şeklinde görüş bildirmiştir.

Murat öğretmen *“Ses temelli cümle yönteminde en çok görsel ayırt etme noktasında sıkıntı çekiyoruz. Bitişik eğik el yazı ile yazıldığı için çocuklar bazen sesleri örneğin “l” sesiyle “t” sesini karıştırabiliyor. Sesleri veriliş sırasında bazen sıkıntılar çıkabiliyor. Örneğin ikinci ses grubunda “i,n,o,r,m” dediğimiz i-n-o-r-m sesleri mesela n ve m seslerinin ayırt etmede oldukça zorluk çekiyorlar. Aynı ses grubunda olduğu için. Tabi biz öğrencinin kişisel düzeyine göre uyarlamalarda bulunuyoruz. “* şeklinde cevap vermiştir.(ST:155- 175)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre ses temelli cümle yönteminin genel olarak sınırlılıklarının uzun zaman alma ve sürekli tekrar gerektirmesi, soyut olması ve anlamlandırma güçlüğü, sesleri çıkarmada ve birleştirmede güçlük, çabuk unutulması, görsel ayırt etmeye bağlı güçlük, yeni yöntem olmasından kaynaklanan uygulama güçlüğü olduğu görülmektedir.

4.12 Cümle Yönteminin Sınırlılığı

Tablo–14 Cümle Yönteminin Sınırlılığı

Madde	Frekans
Ezbere dayalı olması	2
Transferinin zor olması	2
Uzun zaman alması	5
Yöntemin iyi bilinmesinin gerekmesi	1
Etkinlik çeşitliliğinin azlığı	1
Yöntemin analizi aşamasında sıkıntı olması	1
Soyut kelimelerle ilgili görsel materyal azlığı	1
Sınırlılık yok	1
Cümlelerin uzun olması nedeniyle zihinde tutmayı zorlaştırması	1

Tablo 14’de öğretmenlerin “Cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin okuma yazma öğretiminde zihinsel engelli öğrencilere yönelik sınırlılıkları nelerdir? “Sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin 2’si “Cümle yönteminin ezbere dayalı olduğu”, 2’si “Cümle yönteminin transferinin zor olduğu”, 5’i “Cümle yönteminin uzun zaman aldığı”, 1’i “Yöntemin iyi bilinmesi gerektiği”, 1’i “Cümle yönteminin etkinlik çeşitliliğinin az olduğu”, 1’i “Yöntemin analizi aşamasında sıkıntı olduğu”, 1’i “Cümle yönteminin soyut kelimelerle ilgili görsel materyalinin az olduğu”, 1’i “Cümle yönteminin sınırlılığının olmadığı”, 1’i “Cümle yönteminin cümlelerin uzun olması nedeniyle zihinde tutmayı zorlaştırdığı” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden Zehra, Aynur öğretmen, “Cümle yönteminin ezbere ayalı olduğu” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Zehra öğretmen “*Ses sistemi öyle değil. Birde cümle yöntemi ezber yapmasına yöneltiliyor öğrenciyi. Bunlar geliyor aklıma. Cümle yöntemi çok zaman alıyor. Karışık çocuğun kafası karışıyor hani o cümleyi bölmelerde. Bence çocuk hızlı öğrenemiyor. Öğrenemiyor genelde ezber oluyor. Bir de hep aynı kalıp cümleler başka etkinlik yapamıyorsun*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:796- 803,832–835)

Aynur öğretmen “*İşte cümle öğretiminde çocuklar cümleyi sürekli yazdıkları için bir zamandan sonra onu kullanmaları ezberden kullanıyorlar. Yani çocuk onu ezberliyor artık*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1812–1818)

Öğretmenlerden Nursel, Aynur öğretmen, “Cümle yönteminin transferinin zor”olduğu şekline görüş bildirmişlerdir.

Nursel öğretmen “*ama cümle yönteminde yaptığımızda kesiyorsunuz heceleri. O heceyi sadece o fişin içerisinde tanıyabiliyor. Öbür okuduğu metinde eğer cümlelerin içerisinde transfer olamayabiliyor. Söylediğim gibi genelleme, transfer,gruplama olaylarında zorluklar yaşıyorlar*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1202-1214,1239-1242)

Aynur öğretmen “*Transferini yapamıyor. Böyle bir sınırlılığı var*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1816–1819)

Öğretmenlerden Murat, Seçil, Zehra, Berat, Aslı öğretmen, “Cümle yönteminin uzun zaman aldığı” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen “*Şimdi çözümleme yöntemi. Bir kere çok zaman alıyor.Yani çözümleme yöntemini uygulayabilmek için çok daha fazla zamanın olması gerekir.Yani ses düzeyine kadar çözümleye gelebilmek için oldukça fazla zaman gerektiriyor ki çözümleme yönteminin bence en büyük dezavantajı bu. Çözümleme yöntemi biraz daha uzun zaman alıyor*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:137–147,240–242)

Seçil öğretmen “*Fiş sisteminde önce kelimeleri öğrendiği kelimeleri yaşantısal olan kelimelerden tümceler derken onları hecelere bölme sonra sesleri tanıma daha çok zaman alıyor, daha çok oyalıyor gibi geliyor. Ama fiş sisteminde önce cümleleri öğreniyor.Ondan sonra kelimeleri bölüştürüyor Sonra tekrar metine yani sürekli böyle bir tekrar var. Dediğim gibi cümleden kelimeye dönüyoruz.Kelimededen tekrar cümleye dönüyoruz.Cümleden tekrar metne dönüyoruz bu biraz daha oyalayıcı oluyor*” şeklinde cevap vermiştir(ST:540-547,604-613)

Zehra öğretmen “*Sınırlılık olarak şey bence cümle yöntemi çok uzun yani uzun sürüyor*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:630-632)

Berat öğretmen *“Doğru işte indirgediğimiz zaman fişleri öğreniyor .İşte belli bir fişten sonra ben 15 fişi verdikten sonra tamamen bu fişleri diğer fişlerden ayırt edip yazabildikten sonra kesmeye başladığımız zaman kesimlerde birleştirme konularında sıkıntı yaşıyoruz. Daha uzun sanki benim düşünceme göre daha uzun vadeye yayılıyor. O sınırlılığını yaşıyoruz. O yönde sıkıntı yaşıyoruz diyebilirim”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1062–1079)

Aslı öğretmen *“Ama cümlede tabi cümlelerin tamamını çocuk aklında tutmak zorunda ve öğretiminde tabi ki daha çok zorluk çekiyor. Yani daha uzun süre alıyor. Yani mesela “masa’yı” ya da” Ali al’ı” yazması.”* şeklinde cevap vermiştir. (ST:1663- 1969)

Öğretmenlerden Murat öğretmen, *“Cümle yönteminin çok iyi bilinmesi gerektiği”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Murat öğretmen *“Sınırlılık noktasında bir de çözümleme yöntemi biraz daha iyi bilmek gerekiyor açıkçası.”* şeklinde cevap vermiştir.

Öğretmenlerden Seçil öğretmen, *“Cümle yönteminin etkinliğinin az olduğu”* şeklinde görüş bildirmiştir.

Seçil öğretmen *“Fişleri heceye bölmek ondan sonra hecelerden yani kelimeler oluşturmak hem zaman alıyor. Hem de etkinlikler yada cümleler kıtlıkta oluyor.Çünkü belirli cümle kalplarıyla ilerliyoruz.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:613- 620)

Öğretmenlerden Berat öğretmen,*“Cümle yönteminin analizi aşamasında sıkıntı”* olduğu şeklinde görüş bildirmiştir.

Berat öğretmen *” Harf kesme hece hece kesme aşamasına geçip de bu heceleri tekrar birleştirip okuma aşamasında bayağı bir sıkıntı yaşadık.Şu açıdan çocuk tüm cümleyi tamamen gördüğü için ilk harfi görür görmez mesela “Ece bak’ta” E “ harfini görüyor.Direk Ece bak diyor.Mesela biz onları kestik.E-ce şeklinde E harfini görüyor E harfini Ece bak şeklinde şey yapıyor.Ayırt edemedi .Orada biraz sıkıntı falan yaşadık.Birleştirmelerde sıkıntı oldu. Cümleleri verip de tekrar okurken yazarken sıkıntı olmadı da buları harfe kadar indirgediğimiz zaman orda harfi yazma ve birleştirme konusuna çok sıkıntı yaşıyoruz.”* Şeklinde cevap vermiştir.(ST:978- 1006)

Öğretmenlerden Nesrin öğretmen, *“Cümle yönteminin sınırlılığı olmadığı”* şeklinde cevap vermiştir.

Nesrin öğretmen *“: Görmedim ben dezavantajını.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:444- 450)

Öğretmenlerden Seçil öğretmen, *“Cümle yönteminde cümlelerin uzun olması nedeniyle zihinde tutmanın zor olduğu”* şeklinde cevap vermiştir.

Seçil öğretmen “*Ama öteki türlü fiş sisteminde kelimenin içerisindeki seslerden öte kelimeyi hatırlaması gerekiyor. O da bir ses kalıbı 3 ses 4 ses kaç sestten oluşuyorsa o kelime o kelimenin tamamını hatırlaması gerekiyor.*” şeklinde cevap vermiştir.(ST:653- 660)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre cümle yönteminin genel olarak sınırlılıklarının ezbere dayalı olduğu, uzun zaman aldığı, transferi zor olduğu, yöntemin iyi bilinmesi gerektiği,cümle yönteminin etkinliklerinin az olduğu ve yöntemin analizi aşamasında sıkıntı olduğu görülmektedir.

4.13 Okuma Yazma Öğretiminde Aile Desteği

Tablo- 15 Okuma Yazma Öğretiminde Aile Desteği

Madde	Frekans
Desteğin önemi	2
Desteklemeyen aile	4
Destekleyen aile	2
Ses temelli cümle yönteminde aile desteği	2
Cümle yönteminde aile desteği	2

Tablo 15’de öğretmenlerin “Kullandığınız okuma yazma öğretim yöntemine göre ailenin desteğini ne düzeyde alıyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin 2’si “Okuma yazma öğretiminde aile desteğinin önemli olduğu”,4’ü “Ailelerin okuma yazma öğretiminde destek olmadığı”,2’si “Okuma yazma öğretiminde ailelerin destek olduğu”,2’si “Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde ailelerin destek olmadığı”,2’si “Cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde ailelerin destek olduğu” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden Nursel, Arzu öğretmen, “Okuma yazma öğretiminde aile desteğin önemli” olduğu şekline görüş bildirmişlerdir.

Nursel öğretmen “*İlgili ailelerimizde var. Mesela ben veli toplantılarında velilerimize işte biz şu şu çalışmaları yapıyoruz. Siz de evde devam ederseniz faydası olur. Devam etmeniz gerekiyor. Çünkü eğitimin sürekliliği şart diyorum. Bu konuda duyarlı*

velilerimizde var. Hiç umursamayan yani normal zekâya çocuğa sahip anne babaların tepkilerini onlarda da görebiliyorsunuz. Bazısı çok yardımı oluyor. Mesela evde okulda yapılan çalışmaları kontrol edipte tekrarlattıran velimizde var. Hiç bir şey yapmadan gönderen velimizde var.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1291- 1320)

Arzu öğretmen *“Şimdi okuma yazmaya engelli çocuklardan başlarken önce aileden temelden başlamak gerekiyor. Yani siz burada yaptığınız çalışmayla aile veli çok önemli.Eğer sizi veli destekliyorsa başarı elde ediyorsunuz.Okuma yamada özellikle engelli çocuklarda bu çok önemli aile diyorum. Şimdi burada iki tip aile söyleyeyim.Bir çocuğun burada bir şeyler öğrensın.İkinci tip aile benden uzaklaşsın da ne yaparsa yapsın.”* şekilde cevap vermiştir.(ST:2041-2053,2142-2163)

Öğretmenlerden Murat, Berat, Saliha,Aynur öğretmen, “Okuma-yazma öğretiminde ailelerin desteklemediği” şeklinde görüş bildirmişleridir.

Murat öğretmen *“Valla hangi yöntemi uygularsak uygulayalım ailenin çok fazla bir desteği olmuyor. En çok istedikleri şey çocuklarının okuma yazma öğrenmesini istemek. Ama iş destek noktasına geldiğinde zaman tabi ki biraz daha aileler kendilerini geri çekiyorlar.Çok fazla destek bulamıyoruz”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:259-268)

Berat öğretmen *“ Bu konuda zaten bizimde ben en büyük sıkıntım bu konuda.Çocuklarla sadece sınıfta çalışıyorum.Sınıfta kalıyor çalışmam.Ailede ne kadar da burada toplantılar dahilinde işte. Çocuklar takip edip defterlerine ödevlendirme yapsak da olduğu gibi bizim verdiğimiz şekilde geliyor. Bu da tabi ailelerin bilinçliliğiyle alakalı. Çalışmaya gelmiyorlar. Ailelerin diğerleri öğrencileri bazında alırsak desteği pek göremiyorum, çalışmıyorlar aileler.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1082- 1094,1113–1116)

Saliha öğretmen *“Benim öğrencilerim kurumdan geldikleri için .Aileleri yok. Kurumun desteğini de çok az olduğunu görüyorum. Yani sınıfta yapılan çalışmaların etkinliklerin kurumda pekiştirilmediği için çok uzun sürede yol alıyoruz. Yani kısa sürede alabilmemiz gerektiği alanlar oluyor. Ama bu alanları bile çok uzun sürede alıyoruz destek olmadığı için.”* Şeklinde cevap vermiştir.(ST:1411- 1422)

Aynur öğretmen *“Ailelerden bizim yöntemimize dair bir destek almıyoruz. İlgili aile zaten bütün dersleriyle ilgileniyor. İlgilenmeyen iz ne yaparsak yapalım ne yöntem kullanırsak ilgilenmiyor.”*şeklinde cevap vermiştir.(ST:1824–1829)

Öğretmenlerden Berat, Aslı öğretmen, “Okuma yazma öğretiminde ailelerden destek aldıkları” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Berat öğretmen *“Ama bir öğrencimin bir tanesinde aile değil de okuyan bir kardeşi var. Şuanda 7. sınıfa devam ediyor. O kardeşinin ilgisinden dolayı ya da o onun çalışma*

birlikte çalıştığından dolayıdır artık onu tam bilemem. O ilgileniyor herhalde. Onu birlikte çalışma yaptığı için çok güzel ilerledik. Bu ara tatilde mesela ben ödevler verdim. İlerlemiş kesinlikle ara tatil çocuklarımızda biliyorsunuz unutma falan unutma hiç gerçekleşmemiş. Nerde bıraktıysam o şekilde hatta birada okurken telaffuzları da düzelmiş bayağı. O yönde iyi.” şeklinde cevap vermiştir.(ST:1094–1113)

Aslı öğretmen *“Valla ben hep çok yüksek düzeylerde almıştım aile desteğini. Tabi ki ilgilenen aile var ilgilenmeyen aile var. Şimdi bu ailenin durumuna göre değişiyor burada aile desteği. Aile gerçekten bu anlamda bilinçli ise yapabiliyor. Yani sizin verdiğiniz ya da evde bunları tekrar edebiliyor. Sizin görevlendirmeleriniz yapıyor. Ama eğer aile buna sahip değilse siz ne yaparsanız yapın bir destek alamıyorsunuz.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:1695–1702,1723–1747)

Öğretmenlerden Seçil, Zehra öğretmen, *“Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde aile desteği alamadıkları”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Seçil öğretmen *“Ama ses sisteminde sesleri ekleme birleştirmede ailenin bulunduğu sosyo-kültürel ortama göre katılımı değişebiliyor. Bizim çalıştığımız çevrede ses sisteminde uı... Ailenin ses sistemine katılımı çok sınırlı”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:703–710)

Zehra öğretmen *“Şey yani aile desteği çok yok. Yani az.Baz aileler işte ödevini yaptırıp gönderiyor.En fazla bu kadar yani.Genelde ilgisizler.Seste de cümlede de ilgisizler.Ama sesi hiç anlamıyorlar”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:842-848)

Öğretmenlerden Seçil, Zehra öğretmen,*“Cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde aile desteği aldıkları”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Seçil öğretmen *“Fiş sisteminde genelde fişi verirken fişin eksiksiz ve ama yazılması önceliği oluyor özellikle yazmada bu noktada fişi modeli direk yazıp modelden bakarak yazmada aile hani buna destek olabiliyor.Zaten önünde bir model var. Ama fiş sisteminde dediğim gibi en azından başında durup o modelden yazma kısmında . Destek olabilir diye düşünüyorum.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:695–703,710–714)

Zehra öğretmen *“Şey cümleden en azından verilen cümleyi olduğu gibi yazdırıyorlar.”* şeklinde cevap vermiştir.(ST:848–850)

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre okuma yazma eğitiminde aile desteğinin önemli olduğu fakat çok fazla aileden destek alınmadığı, ses temelli cümle yöntemiyle aileden hiç destek alınmadığı görülmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1 Tartışma

Bu araştırma, zihinsel engelli öğrencilere okuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle yöntemi ile cümle yönteminin etkililiğine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla planlanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemi ile cümle yöntemine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla 12 tane soru sorulmuştur. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular bu araştırmada öğrencilerin akademik beceri ve okuma yazma beceri düzeylerinin öğrencilerin günlük hayatta kendilerini ifade edebilecek düzeyde okuma yazma becerisine sahip olduklarını, yavaş okuyabildiklerini, okuduğunu anlamada zorluk çektiklerini göstermektedir. Eripek(1989) yapmış olduğu çalışmada zihin engelli öğrencilerin okuma yazma ve akademik beceri düzeylerinin gelişimlerinin yavaş olduğunu belirtmiş e bu araştırma sonuçları ile benzerli göstermektedir.

Araştırmada öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemini daha hızlı,daha kolay,daha etkili ve okulda uygulanan yöntem olduğu için ses temelli cümle yöntemini tercih ettikleri görülmektedir.Yine öğretmenlerin cümle yöntemini tercih etme sebepleri daha somut daha anlamlı ve etkinlikler bakımından daha zengin olmasıdır. Cümle yöntemi ve ses temelli cümle yöntemi dışında farklı okuma yazma öğretim yöntemlerini ve karma yöntemi kullandıkları görülmektedir. Farklı yöntemleri tercih etme sebepleri olarak ta öğrencilerin bireysel özelliklerin farklı olması ve kullandıkları bir yöntemin etkili olmaması durumunda farklı yöntemleri kullanmışlardır. Tok (2001) yapmış olduğu çalışma da öğretmenlerin %90'ının cümle yöntemini tercih ettiklerini, daha zor öğrenen öğrencilerde öğretmenlerin farklı yöntemleri ve karma yöntemi tercih ettiklerini belirtmişlerdir.Bu çalışma Tok'un araştırmasını desteklemektedir. Yine bu bulgu Bülbül ve arkadaşları(1999) tarafından yapılan çalışma ile de benzerlik göstermektedir.Öğretmenlerin %57'sinin cümle yöntemini tercih ettiği ve tercih etme nedeni olarak öğrenmede daha etkili,materyallerle daha uygun şekilde desteklendiği şeklinde sıralanmıştır.Çiftçi (2005) tarafından yapılan çalışma da ses temelli cümle yöntemiyle ilgili müfettişler, yöneticiler,öğretmenler ve öğrencilerle görüşme yapmıştır ve bu

yöntem ile yapılan çalışmalara olumlu bakılmaktadır.Şenel(2004) İstanbul ilinde 106 sınıf öğretmeni üzerinde yapmış olduğu araştırmada,öğretmenlerin%91'nin cümle yöntemini tercih edip, kullandığı ve öğretmenlerin yalnızca %67'sinin bu yöntemin hiç bir sakıncası olmadığını belirttileri soncuna ulaşılmıştır.Bu araştırmanın sonuçları araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmada öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre ses temelli cümle yönteminin hızlı olması, etkinlik çeşitliliği olması,somut ve kolay olması,genellenebilir olması gibi yararları olduğu,yine öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre cümle yönteminin anlamlı olması,hızlı olması,somut ve görsel materyallerle desteklenebilmesi gibi yararları olduğu görülmektedir. Binbaşoğlu(2005) tarafından ses temelli cümle yönteminin heceleyerek okumaya neden olduğunu belirtmiştir.Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretilebileceği ancak anlayarak,hızlı,akıcı,düzgün bir okuma sağlanamayacağı şeklinde bir araştırma yapmıştır.Bu araştırma araştırmanın bulgularını desteklememektedir.Şahin ve arkadaşları(2005) tarafından yapılan araştırmada okuma hızı açısından cümle yöntemi ile daha etkili olduğu ,yine çocuklara uygulanan okuma testlerine ses temelli cümle yöntemiyle okuma öğrenen öğrencilerin cümle yöntemi ile okuma öğrenen öğrencilere göre daha yavaş okudukları ortaya çıkmıştır.Uçar(2001)tarafından yapılan çalışmada çözümle yöntemiyle öğrencilerin okuma yazma öğretiminde daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır.Bu çalışma araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

Araştırmada ses temelli cümle yöntemiyle yazma becerilerinin uzun zaman aldığı, bedensel engelli çocuklarda güçlük yaşandığı ve el göz koordinasyonlarının,küçük kaslarının gelişmemiş olmasından dolayı güçlük yaşandığı, cümle yönteminde yazma becerilerinin anlamlı olduğu,hızlı olduğu fakat ezbere dayalı olduğu ve daha uzun zaman aldığı görülmektedir.Kazu ve Ersözlü(2006) bitişik eğik yazı ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla bir araştırma yapılmıştır.Toplam 70 öğretmen bitişik eğik yazı ile ilgili olarak öğrencilerin zihinsel,fiziksel,estetik açılardan faydalı olduğu ve ileri yönelik kişilik kazanımı sağlayacağı konularında olumlu düşündükleri,bitişik eğik yazının kolay oluşu,bitişik eğik yazının okumayı olumlu etkilediği,hızlı okuma yazma sağladığı konularında ise öğretmenlerin kararsız oldukları ortaya çıkmıştır.Fakat yapılan bu araştırma normal çocuklar üzerinde yapılan bir araştırmadır.Yapmış olduğumuz araştırma bulguları zihinsel engelli çocuklara yöneliktir.Zihin engelli öğrencilerin motor gelişimleri zayıftır.Küçük kas becerilerinin gelişimi geç olur.El göz koordinasyonları zayıftır.Kalem tutma,nesne tutma gibi becerilerde başarısızdırlar.Demirel(2006) tarafından yapılan araştırmada ses temelli cümle yönteminde bitişik eğik yazının öğrencini gelişim düzeyine ve okuma hızını olumlu etkisi

olduğu ortaya çıkmıştır.Bu çalışma araştırmayı desteklememektedir.Tok(2001) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin%90'ı okuma yazma becerilerinin öğretiminde cümle yöntemiyle daha başarılı oldukları görülmektedir.Yapılan bu araştırmanın sonuçları araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Araştırmada öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre ses temelli cümle yönteminin çabuk unutulması, uzun zaman alması, soyut olması ve anlamlandırma sorunu olması,sesleri çıkarmada ve birleştirmede sorunlar olması ve yeni bir yöntem olduğu için ama olarak öğrenilmemesi gibi sınırlılıkları olduğu,cümle yönteminde ise uzun zaman aldığı,ezbere yönelik olduğu,yöntemin analizi aşamasında sıkıntılar olduğu gibi sınırlılıkları görülmektedir.Yıldırım(2007) tarafından yapılan çalışmada ses temelli cümle yönteminin yeni bir yöntem olduğu için tam olarak yöntem hakkında yeterli ve doğru bilgiye sahip olunmadığı görülmüştür.Yapılan bu çalışma araştırmayı desteklemektedir.Çelenk(2002) tarafından yapılan çalışmada cümle yönteminde en çok yaşanan sıkıntının hece ve harf aşamasında olduğu görülmektedir.Çelenk'in araştırması desteklemektedir.

5.2 Öneriler

Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Öğretmenin izlediği ilk okuma yazma yöntemleri ve öğrenciye uygulanan sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda velilerle iletişim kurulmalı,çocuğun eğitimi konusunda etkin işbirliğinin sağlanabilmesi amacıyla veliler eğitilmelidir.
- Öğretmenlere dönem sonu ve başında yürüttükleri seminer sürelerinde okuma yazma öğretimine yönelik yeni yöntemler ve gelişmeler hakkında seminrler verilebilir.

İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Bu araştırma betimsel nitelikte olup, aynı konuda deneysel bir araştırma yapılabilir.

- Okuma yazma becerilerini öğretiminde ses temelli cümle yöntemi ile hece yönteminin etkililiğine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

Ataman, A. **Özel Gereksinimi Çocuklar ve Özel Eğitim**. Gündüz Yayıncılık, Ankara,2003

Altıntaş, R. “Çözümleme Metodu-Tümdengelim ve Tümevarım Metotlarının Farklılıkları,”
Çağdaş Eğitim Dergisi,1988

Arslan, M. **Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Uygulanması** , İlköğretim Online, 2006,

Altınışik, R. Recai ,C,Engin ,Y,Serkan Bayraktaroğlu. **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**.Adapazarı:Sakarya Kitabevi,2001.

Altıntaş,R. Binbaşoğlu,C. Mine,O. **İlkokuma-Yazma Öğretimi Üzerine**.Çağdaş Eğitim Dergisi,1988

Alperen, N. “Okuma –Yazma Öğretim Metotları ve Çözümleme Metodunun Türkçe Öğretimine Uygulanması”Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi.Ankara.**Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**,1994

Aydiner, N. “Anlamlandırma Stratejisinin İlkokuma-Yazmaya Etkisi”. Doktora Tezi,**Hacettepe Üniversitesi**, 2003.

Batu, S. Başal, M. “Zihinsel Özürlü Öğrencilere Okuma-Yazma Öğretme Konusunda Alt Özel Sınıf Öğretmenlerinin Görüş ve Önerileri”.Eskişehir:**Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Dergisi**.85-98,2002

Barudin, S. And Hourcade,J. **“Relative effectiveness of three methods of reading instruction in developing specific recall and transfer skills in learners with moderate and severe mental retardation”** 1990

Berg, B. L.”**Qualitative Research Methods for The Social Scienes**”.Boston:Allyn and Bacon.1998.

Binbaşıoğlu, C. “İlkokuma-Yazma Programı ve Öğretimi.”**Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu**.(Erciyes Üniversitesi, 14-16 Kasım)’na Sunulan Bildiri Kayseri,Türkiye,2005.

Bulut, F.” İlkokuma-yazma Öğretiminde Bireşim ve Çözümleme Metodunun Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi.” (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi)**Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**,1998.

Bülbül, S. Kavak, Y. Gülbay, Ö. Genbal, S. Ekinci, E. Gökçe, F. Burgaz, B.Badavan, Y. & Üstündağ, T. **“Yetişkinlere Yönelik Okuma-Yazma Kurslarının Değerlendirilmesi Araştırılması”** Ankara:MEB-Unicef Türkiye Temsilciliği,1999.

Connors, F. **“Reading instruction for students with moderate mental retardation: review and analysis of research”** 2002

Cora,İnce,N. “Zihinsel Engelli Öğrencilere Okuduğunu Anlama Becerilerinin Öğretiminde İşbirlikçi Öğrenme Yaklaşımı İle Sunuşan Öğretim Programlarının Etkililiğinin İncelenmesi” Yayımlanmamış Doktora Tezi,Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.Ankara,2007.

Çelenk, S. “**İlkokuma-Yazma Öğretimi ve Programı**” Anı Yayınları:Ankara,2003

“**Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri**” Abant İzzet Baysal Üniversitesi,2002.

Çifçi, İ. Sucuğolu, B. “**Bilişsel Süreç Yaklaşımıyla Sosyal Beceri Öğretimi**” Kök Yayıncılık:Ankara, 2003.

Çifçi, İ. Sazak, E. “Zihinsel Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Çocuklarında Varolan Sosyal ve Beceriler ve Sosyal Beceri Öğretimine Yönelik Görüşlerin Belirlenmesi”**14.Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildirileri,Özel Eğitimden Yansımalar**,Kök Yayıncılık:Ankara,2005

Çolak, A. “Zihin Özürlü Çocuklar İlköğretim Oklu ve Mesleki Eğitim Merkezindeki Özel Eğitim Öğretmenlerinin Zihin Özürlü Çocukların Okuma-Yazma Öğrenmeleri Hakkındaki görüş ve Önerileri.”(Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi.)**Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**,2001.

Çınar, İ. “Birleştirilmiş sınıflı İlköğretim Okullarında İlkokuma-Yazma Öğretimine İlişkin bir araştırma”**İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**.5(7) 31-45,2004

Çifçi, F.” İlkokuma Yazma Programı ve Öğretiminin Değerlendirilmesi.” **Eğitimde Yansımalar VIII,Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu**.Kayseri:Erciyes Üniversitesi,2005.

Demirel, M. “İlkokuma-Yazma Öğretimindeki Değişiklikler Üzerine Bir Araştırma “ **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**,2006

Doğan, Ö. Yükselen, A. Turan, F. “ Zihinsel Engelli Çocuklarda Büyük Kas Motor Becerilerinin Desteklenmesi” **14.Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildirileri,Özel Eğitimden Yansımalar**,Kök Yayıncılık:Ankara,2005

Duman, N. “Hikaye Haritası Yönteminin Eğitilebilir Zihinsel Engelli Öğrencilerin Okuduğunu Becerileri Üzerindeki Etkisi” **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**,2006

Dündar, R. “Orta Düzeyde Zihinsel Engelli Çocuklara Okuma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Ve Cümle Çözümleme Yöntemlerinin Etkililiklerinin Karşılaştırılması” **Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü**,2006

Erdem, M. “**Eğitim Bilimlerine Giriş**” Arkadaş Yayınları,Ankara:2007

Eripek, S. “**Zeka Geriğili**” Kök Yayıncılık,Ankara:2005

“**Özel Eğitime Giriş**” Anadolu Üniversitesi,Eskişehir:1998

“**Özel Eğitim**” Çoluk Çocuk Dergi Mayıs 2003, 6, 24-33

”Alt Özel Sınıf Öğrencilerinin İlkokul Sınıfları Düzeyinde Sesli Okuma Başarılarının Değerlendirilmesi” **Anadolu Üniversitesi**,2-2(125-140) 1989

Ertürk, A. “İlkokuma-Yazma Öğretimine Hazırlık devresinde Okuma-Yazma Öğrenmedeki Yeri ve Önemi”(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**Marmara Üniversitesi**,İstanbul:2001

Eyidoğan, F. “Zihin Özürlü Öğrencilere Silikleştirilen Resimli Fiş Cümleleriyle Okuma-Yazma Öğretiminde Hata Düzeltmeli Eşzamanlı İpucuyla Öğretimin Etkililiği” **Anadolu Üniversitesi**,Eskişehir:2005

Erickson, J.R.,Wood. L.A Beukelman, D.R and Beukelman, H.M “Erly Computer Literacy:First Graders Use The “Talking” Computer.Reading Improvement”2003

Güleryüz, H. **Türkçe İlkokuma-Yazma Öğretimi**.Ankara:Pegem Yayıncılık, 2002

Güzel, R. “Alt Özel sınıflardaki Öğrencilerin Sesli Okudukları Öyküyü Anlama Becerisini Kazanmalarında Doğrudan Öğretim Yöntemiyle Sunulan Bireyselleştirilmiş Okuduğunu Anlama Materyalinin Etkililiği” **Gazi Üniversitesi**,Ankara,1998

Güneş, F. **Okuma Yazma ve Beyin Teknolojisi**.Ankara:Ocak Yayıncılık,1997

Güneş, F. “Ses Temelli Cümle Yöntemi” **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi**,Ankara:2005

Güven, B. “**Bitişik Eşik Yazı**” Çanakkale On Seki Mart Üniversitesi,2006.İlköğretim Online

Girgin, Ü. “Eskişehir İli İlkokulları 4.ve 5. Sınıf İşitme Engelli Öğrencilerinin Okumayı Öğrenme Durumlarının Çözümleme ve Anlama Düzeylerine Göre Değerlendirilmesi”.Eskişehir:**Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi** Yayınları;62, 1999

Hoogeveen ,F.R., Smeets, P.R., Lancioni, G.E. “Research in Developmental Disabilities” 10,1-18,1989

Hetzroni,E. And Shavit,P. **“Comparison of two instructional strategies for acquiring form and sound of Hebrew letters by Students with Mild Mental Retardation”** 2002

Hoogeveen,F.Smeets,P and Lancioni,G **“Teaching Moderately Mentally Retarded Children Basic Reading Skills”**Research İn Development Disabilities.10,1-18 (1989)

Keskinci, Ş. **Okuma Yazma Öğretimi**.Ankara:Kök Yayıncılık,2006

Kargın, T. **Okuma Öğretimi ve Değerlendirilmesi ,Yazma Öğretimi ve Değerlendirilmesi**. Ankara:2006

Kırcaeli İftar, G. Uysal, A. “Zihin Özürlü Öğrencilere Özel eğitim Danışmanlığı Aracılığıyla Uygulanan Resimli Fişlerle Okuma-Yazma Öğretiminin Etkililiği” **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi**,Cilt 2 (3-13),1999.

Kulaksızoğlu, A. **Farklı Gelişen Çocuklar**.Gündüz Yayıncılık,Ankara,2003

Karadağ, R. “ İlköğretim Birinci Basamakta Görev Yapan Öğretmenleri İlkokuma-Yazma Öğretiminde Çözümleme ve Bireşim Yöntemlerinin Etkililiği İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi “ Yüksek Lisans Tezi,**Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi**, Eskişehir,2005

Kazu, H. Ve Ersözlü, N.Z “ Yeni Müfredatla Gelen Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Öğretmen Görüşleri” **Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi,Gazi Üniversitesi**,Ankara:Kök Yayıncılık,2006

Karasar, N. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Nobel Yayınları, Ankara, 1999

Karagöz, S. **İlkokuma Öğretmen Kılavuzu**. İstanbul, Milli Eğitim Yayınları, 1999

Kvale, S. **Interviews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing**. California: Sage Pub, 1996

Lancioni, G.E., Ceccarani, P, and Oliva, D.S “**Avviamento Alla Lettura Tramite Insegnamento Programmato**” *Psicologia e Scuola*, 17, 16-27. (1981)

M.E.B. **İlköğretim Okulu Orta Düzeyde Öğrenme Yetersizliği (Eğitilebilir) Olan Çocuklar Eğitim Programı**, Ankara, 2001

Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara. MEB Yayınları. 2004

Öz, F. **Okuma Yazma Öğretimi**. Ankara: Anı Yayıncılık, 1999

Özsoy, Y. **Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar ve Özel Eğitim**. Ankara Üniversitesi, Ankara: 1998

Özyürek, M. “Kavram Öğrenme ve Öğretme” **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 16: 347 -366, 1984

Patton, M.Q. “**Qualitative Evaluation and Research Methods**”. London: Sage Publication, 1990

Ross, A. “**Psychological Aspect of Learning Disabilities and Reading Disorders**”.New York,1976

Stphens, K. “**The Child Care Professional**” ,Mc.Graw-Hill Companies, United States of America, 1996

Şenel, H. “Öğretmenlerin İlkokuma –Yazma Öğretiminde Tercih Ettikleri Yöntemler”. İlköğretim Online,2004

Şahin, A. “İlkokuma- Yazma Öğretiminde Kullanılan Çözümleme ve Bireşim Yöntemlerinin Uygulamalı Olarak Karşılaştırılması” **Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**,Doktora Tezi.Ankara,2005

Şahin, İ. “ İlkokuma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemiyle ,Çözümleme Yönteminin Karşılaştırılması”.**Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu** (Erciyes Üniversitesi, 14-16 Kasım) **Sunulan Bildiri Kayseri**,2005.

Tok, Ş. “İlkokuma- Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerin Değerlendirilmesi” **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi**, 7;26; 257-276,2001

Türnüklü, A. “Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği:Görüşme, “ **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi**.24;543-559,2000

Thomas, R. “ A.General Inductive Approach for Qualitative Data Analysis,” 2003

Uçar, K.Ö.D. ” Okuma-Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerin Etkililiğinin Karşılaştırılması” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**,2001

Ünalın, Ş. Yeni Gelişmeler Işığında Türkçe Öğretimi”.Çanakkale,1999

Uzuner, Y. “Eğitimde Niteliksel Araştırma Yöntemleri” Yayınlanmamış Doktora Ders Notları .Eskişehir, 1998.

Yıldırım,A.,Şimşek,H. **Sosyal Bilimlerde Bilişsel Araştırma Yöntemleri**.Ankara:Seçkin Yayıncılık,2000

Yıldırım, K. “ Yazılı Program ve Uygulanan Program Kavramları Açısından Ses Temelli Cümle Yönteminin Değerlendirilmesi” MEB:175,25-44.2007

Yıkımış, A. “ **Etkileşime Dayalı Matematik Öğretimi**” Kök Yayıncılık:Ankara,2005

Yıkımış,A.Durmuş,S. “**Matematikte Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencileri Tanımaya Yönelik Bir Çalışma**” 14.Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildirileri,Özel Eğitimden Yansımalar,Kök Yayıncılık:Ankara,2005

Zentall,S,S.Ferkis,M.A.” **Mathematical problem Solving forYouth With Add,With and Without Learning Disabilities**”.Learning Disabilities Quarterly,16:6-18

EKLER**EK-1****Görüşme Soruları**

- 1) Adınız Soyadınız?
- 2) Zihinsel engelli öğrencilerle kaç yıldır çalışıyorsunuz?
- 3) Sınıfınızda kaç tane zihinsel engelli öğrenci var?
- 4) Öğrencilerinizin okuma-yazma ve matematik derslerindeki performansları hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- 5) Zihinsel engelli öğrencilere kaç yıldır okuma-yazma öğretimi yapıyorsunuz?
- 6) Öğrencilerinizin okuma-yazma beceri düzeyleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- 7) Öğrencilerinizin beceri düzeylerine göre hangi okuma-yazma öğretim yöntemini kullanıyorsunuz?
- 8) Okuma-yazma öğretimi yaparken hangi okuma-yazma öğretim yöntemini daha çok kullanıyorsunuz? Neden?
- 9) Okuma-yazma öğretim yöntemlerini seçerken öğrencilerinizin gelişim özellikleri ile nasıl bağdaştırıyorsunuz?
- 10) Cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin okuma-yazma öğretimi üzerindeki etkililiğini “hız, kolaylık, öğretim sürecinde yapılan etkinlikler ve öğretim sonucunda yapılan değerlendirme biçimleri” açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 11) Cümle yöntemi ile ses temelli cümle yönteminin okuma-yazma becerilerinin öğretiminde zihinsel engelli öğrencilere yönelik sınırlılıkları nelerdir?
- 12) Kullandığınız okuma-yazma öğretim yöntemine göre ailenin desteği ne düzeyde alıyorsunuz?

Sayfa no:2	75	oldukça fazla duruyoruz.	Kullanılan okuma yazma öğretim yöntemi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
	76			
	77	Ben daha çokhece		
	78	yöntemini kullanıyorum.Ama		
	79	şimdi kaynaştırma		
	80	programlarına devam eden		
	81	öğrencilerimizde devam		
	82	ettikleri okulda herhangi bir		
	83	çelişki olmaması için daha		
	84	çok şuan için ses temelli yani		
	85	son 1 yıldır 2 yıldır ses		
	86	temelli cümle yöntemini daha		
	87	çok kullanıyoruz.		
	88			
	89	Peki neden bunu		
	90	kullanıyorsunuz?		
	91	Yani dediğim gibi aslında		
	92	kişisel olarak hece		
	93	yöntemiyle çözümleme		
	94	yöntemini özel eğitim		
	95	gerektiren çocuklarda hece		
	96	yöntemi ve çözümleme		
	97	yöntemi kullanma		
	98	taftarıyorum. Ama dediğim		
	99	gibi devam etikleri okullarda		
	100	ses temelli cümle yöntemine		
	101	göre öğretim yapıldığı için		
	102	 Herhangi bir çelişki		
	103	oluşmaması için, bir de bir		
	104	şey var Ses temelli cümle		
	105	yönteminin etkinlikleri aslında		
	106	çok hoş. Kitaplardaki hazır		
	107	olarak verilen etkinlikler		
	108	birazda onlardan		
	109	faydalanmak adına daha çok		
	110	şu anda ses temelli cümle		
	111	yöntemini kullanıyorum.		
	112			
	113	Yani gelişim özellikleri		
	114	derken şöyle; dikkat ettiğim		
	115	nokta şu yöntemi seçerken		
	116	 bazı öğrencilerde ezbere		
	117	dayalı yada kalıp öğrenme		
	118	daha gelişmiş oluyor. Burada		
	119	 tabi ki çözümleme		
	120	yöntemini kullanıyoruz.Fiş		
	121	kalıp olarak verildiği için bir		
	122	de anlam bütünlüğü olduğu		
	123	için özellikle		
	124	anlamlandırmada sorun		
	125	çeken öğrencilere		
	126	çözümleme yöntemini		
	127	kullanıyorum.Ama biraz daha		
	128	ince motor becerileri gelişmiş		
	129	olan öğrencilerde görsel		
	130	algısı biraz daha iyi		
	131	düzeyde olan öğrencilerde		
	132	ses temelli cümle yöntemini		
	133	kullanıyorum. Bir de dediğim		
	134	gibi tabi buna etken devam		
	135	ettikleri okullar var. Buna çok		
	136	büyük bir etken. Az önce		
	137	söylediğim gibi yani özel alt		
	138	sınıfa giden öğrencilerde		
	139	okulda kullanılan yöntemi		
	140	kullanıyorsunuz yada işte		
	141	hece yönteminde daha rahat		
	142	uygulama yapıyorsunuz ama		
	143	kaynaştırma öğrencilerinde		
	144	çok daha rahat olmuyor.		
	145			
	146	Şimdi çözümleme yöntemi		
	147	bir kere çok zaman		
	148	alıyor.Yani çözümleme		
	149	yöntemini uygulayabilmek		

Sayfa no:3	150 içinçok daha fazla 151 zamanın olması gerekir.Yani 152 ses düzeyine kadar 153 çözümlenmeye gelebilmek için 154 oldukça fazla zaman 155 gerektiriyor ki çözümleme 156 yönteminin bence en büyük 157 dezavantajı bu.Ama avantaj 158 olarak sıralarsak ilk başta 159 cümle olarak bir anlam 160 bütünlüğü şeklinde verildiği 161 için örnek veriyorum"Ali ata 162 bak" özne yüklem ilişkisi 163 var..... anlamlandırma 164 daha kolay oluyor. Bu 165 anlamda böyle bir avantajı 166 var.Ses temelli cümle 167 yönteminde en çok görsel 168 ayırt etme noktasında 169 sıkıntı çekiyoruz.Bitişik eğik 170 el yazı ile yazıldığı için 171 çocuklar bazen sesleri 172 örneğin "l" sesiyle "t" sesini 173 karıştırabiliyor.Yada işte 174 sesleri veriliş sırasında 175bazen sıkıntılar 176 çıkabiliyor.Örneğin ikinci ses 177 grubunda "i,n,o,r,m" 178 dediğimiz i-n-o-r-m sesleri 179 mesela n ve m seslerinin 180 ayırt etmede oldukça zorluk 181 çekiyorlar.Aynı ses grubunda 182 olduğu için.Tabi biz 183 öğrencinin kişisel düzeyine 184 göre uyarlamalarda 185 bulunuyoruz.Mesela n sesini 186 veriysem m sesini sona 187 bırakabiliyoruz.....bu tür 188 uyarlamalar yapıyoruz ama 189 ses temelli cümle yöntemi 190 ayrıca şey noktası var.Yazma 191 noktası özellikle CP'li 192 öğrencilerde çok büyük 193 sıkıntı çekiyoruz..... çizgi 194 çalışmaları bir hayli zaman 195 alıyor..... ama etkinlikler 196 noktasında çok hoş ses 198 temelli cümle yöntemi..... 199 okuma hızı olarak dersiniz 200 tabi bu gene çocuğun 201 kişisel,bireysel özelliklerine 202 göre değişiyor.Bazı çocuklar 203 çözümleme yönteminde daha 204 çabuk kazanabiliyor okuma 205 yazmayı.Bazıları ses temelli 206 cümle yönteminde daha 207 çabuk kazanabiliyor.Ama 208 benim kişisel olarak özel 209 eğitim de hani şöyle daha 210 kesin soru olursa. Örneğin 211 çözümleme yöntemi mi ses 212 temelli cümle yöntemi mi 213 hangisini tercih dersiniz 214 noktasında çözümleme 215 yöntemini tercih ederim. Ama 216 ses temelli çözümleme 217 yönteminin etkinlikleri de 218 çözümleme yöntemine 219 uyarlanabilir yani. 220 221 Yazma becerisi olarak tabi ki 222 ses temelli cümle yönteminde 223 daha geç kazanıyorlar. Daha 224 bozuk oluyor.Örneğin 225 yazma daha bozuk oluyor	Ses temelli yöntemin sınırlılığı Ses temelli yöntemin yazma beceri düzeyi Cümle y.yararları Cümle y.yama beceri düzeyi Ses temelli c. Yöntemi yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
-------------------	--	--	---

Sayfa no: 4	226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 III.Yazılar hızı yine aynı şekilde çok yavaş.Çözümleme yönteminde biraz daha hızlı oluyor,süreç daha hızlı geliyor.III... yine bildiğiniz gibi görsel ayırt etme noktasında aynı şekilde özellikle bitişik eğik el yazı bütün harfler bide dediğimiz gibi CP'li çocuklarda özellikle fiziksel engeli olan yada ince motor becerileri daha farklı çocuklarda iyi olan çocuklarda daha güç oluyor ses temelli cümle yönteminde. Çözümleme yöntemi biraz daha kolay süreç daha hızlı oluyor.III... bu şekilde özetlenebilir yani. Sınırlılıkları III... ses temelli cümle yöntemin de öncelikle tabi ki sese dayalı olduğu için az önce de söylediğimiz gibi anlamlandırma noktasında çok sıkıntı çekiyoruz Okuma yazma noktasında III... Bunun yanında yine dediğimiz gibi yazma becerileri biraz daha geç kazanılıyor. Yine çocukların görsel ayırt etmesi noktasında sıkıntılar çıkabiliyor. Çözümleme yöntemi biraz daha uzun zaman alıyor.III... ayrıca belki biraz da III... resimlerle veya yaşantısal örneklerle desteklenmesi belki biraz daha kolay olabiliyor. Yani böyle bir avantaj olabilir.III... sınırlılık noktasında bir de çözümleme yöntemi biraz daha iyi bilmek gerekiyor açıkçası.Ses temelli cümle yöntemi yeni bir yöntem olduğu için bizde yeni yeni bazı şeylerle karşılaşyoruz böyle bir dezavantajı var.III... yine tabi bu öğrencinin bireysel özelliklerine göre değişiyor. Ama genel anlamda bu şekilde sınırlılıkları nitelendirebiliriz. III.. valla hangi yöntemi uygularsak uygulayalım ailenin çok fazla bir desteği olmuyor.En çok istedikleri şey çocuklarının okuma yazma öğrenmesini istemek.Ama iş destek noktasına geldiğinde zaman tabi ki biraz daha aileler kendilerini geri çekiyorlar.Çok fazla destek bulamıyoruz.Ha.. tabi ki çok fazla III.. gayretli olan ailelerimiz de var .Ama çok daha az açıkçası.Ama III.. özellikle dikte konusunda çok zorlanıyoruz. Dikte çalışmaları noktasında.	Ses temelli c. Yöntemi sınırlılığı Cümle y. sınırlılığı Ses temelli c.yöntemi sınırlılığı Okuma yazma öğretiminde aile desteği	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya istenilen şekilde cevap verdi
--------------------	---	--	---

Tarih:13.02.2008 Bilgi Veren Kişi:Nesrin Kaset No:2 Görüşme Süresi:13 dk Sayfa no:5	301 Çünkü bireysel ders 302 içerisinde dikte çalışması çok 303 zaman alan bir etkinlik 304 oluyor.Çocuğa belki sesleri 305 ayır etmesi belki işitsel algı 306 çalışmalarının yapılması 307 gerekiyor.Bu noktada biz 308 daha çok ben daha çok evde 309 çalışılması gerektiğini 310 düşünüyorum.Çok 311 yapılandırılmış bir şekilde 312 evde çalışılması 313 gerekiyor.Ama tabi aileler bu 314 noktada çok fazla zaman 315 ayırmıyorlar.Tabi bilmedikleri 316 birçok şeyle de karşılaştıkları 317 için onunda sıkıntısını 318 çekiyorlar.Ama ben daha çok 319 özellikle derslere alıyorum 320 aileleri derslere 321 alıyorum.Özellikle dikte 322 çalışmalarında derslere 323 alıyorum.Özellikle çalışmaları 324 gösteriyorum.Ama 325 açıkçası tam istediğiniz 326 düzeyde yada benim 327 istediğim düzeyde bir aileden 328 çok fazla bir katılım 329 olmuyor. Sadece burada 330 çalışılanlarla kalıyor yani. 331 332 333 Nesrin 334 335 3 doldu.4.yıla başladım 336 337 Şuan da 20 ama okuma 338 yazma öğrenip ayrılanlar 339 oldu. Onların sayısını 340 bilmiyorum. 341 342 yetersizliklerine göre 343 değişiyor.İlgi ve 344 yetersizliklerine göre değişikli 345 gösteriyor.Onun için net esin 346 bir şey söyleyemem. 347 Matematik'te bazıları 348 toplama yapabiliyor, 349 bazıları yapamıyor değil 350 mi? 351 Yani değerlendirme 352 sonuçlarına göre bildiklerini 353 bilemediklerini ayırıyoruz. 354 Ondan sonraki aşama ilgi, 355 istek ve zeka seviyesine göre 356 değişiyor. 357 358 3 yıldır 359 3 yıldır başladığınızdan beri 360 yapıyorsunuz? 361 362 okuma yazmada çok iyi 363 seviyeye gelen öğrencilerim 364 oldu. Şimdi her seviyede var, 365 yeni başlayanlar var. Çizgi 366 aşamasında olanlar var. 367 Okuma yazmaya nasıl 368 açıklayayım hazırlığa hazırlık 369 amasına olan var. Cümle 370 aşamasında olan var. İşte 371 öğrenmiş işlek bir okumaya 372 geçmiş geçmeye çalışanlar 373 var. Her seviyede var 374 öğrencim. 375	Akademik beceri düzeyi Okuma yazma beceri düzeyleri Cümle yöntemi ve kullanma nedeni Cümle yöntemi ve kullanma nedeni	Görüşmeci performans durumu hakkında açıklayıcı bilgi vermedi Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
--	--	---	--

Sayfa no:6	376 Önce cümle yönteminden 377 başlıyorum. Genellikle sıfır 378 oluyor yada okullarda ses 379 öğrenmiş ama 380 birleştiremeyenler var. Cümle 381 yöntemiyle başlıyorum. Biraz 382 ilerleyince bu teknik cümleyi 383 kelimelerine ayırıyorum. O 384 kelimelere ses ekleyerek yeni 385 anlamlı cümleler oluşturmaya 386 çalışıyorum. Bunda da 387 başarılı olduğumu 388 zannediyorum. 390 391 En çok bu yöntemi 392 kullanıyorsunuz yani? 393 Peki neden bu yöntemi 394 tercih ediyorsunuz? 395 Çocuklar anladıkları şeyi 396 öğreniyorlar. Yani mesela 397 anlamsız “uv,uv” diye bir 398 hece öğretmek ezberletmek 399 sonuçta sıfıra dönüşursunuz 400 tekrar.Anlamsız heceleri 401 öğrenemiyorlar diyeyim ben 402 yada birleştiremiyorlar.Ayrı 403 ayrı kalıyor.Yani yan yana 404 getirerek yeni kelimelerle 405 cümle haline 406 getiremiyorlar.Bir şey daha 407 ilave edebilir miyim? 408 Edebilirsiniz tabi? 409 Anlamlı sözcükler çıkığı için, 410 bunu tercih ediyorum. 411 Anladıkları zaman çok 412 hoşlarına gidiyor. 413 414 İııı.. biraz 415 düşünebilirmiyim?(güldü)Geli 416 şim özelliği derken bilişsel 417 gelişimi kastediyorsunuz.O 418 kadar çeşitli etkenler var ki 419 karşımda şey diyeyim.Yani 420 ııı.. bedensel engellileri 421 ayırıyorum.Öyle öğrencilerim 422 de var.Konuşamayanlar 423 var.Göstererek çalışıyorum 424 onlarla. 425 Çocukların bireysel 426 özelliklerine göre 427 Bireysel,bedensel,zihinsel 428 özelliklerine göre farklılık 429 gösteriyor.Her öğrenci kendi 430 başına ayrı dünya okuma 431 yazma da öyle diyeyim. 432 433 Ben 3 yıldır ııı.. cümle 434 yöntemiyle başlayıp,sonra 435 sesleri eklemeye 436 çalışıyorum.Bence bu daha 437 başarılı.Daha çabuk 438 öğreniyorlar.İııı.. çünkü 439 okuduğunu anlamaya 440 başlaması çocuğun öğrenme 441 isteğini artırıyor. Daha yeni 442 şeyler öğrenmek istiyorlar.Bu 443 gün şeyle karşılaştım bir 444 öğrencim mesela “kalemi” 445 yanlış yazdı.Halbuki kalem 446 cümlesini “kalem al’ı” çok iyi 447 biliyordu ama aceleden 448 kaynaklanan bir de sesleri 449 öğrenmiş.5.sınıf öğrencisi 450 birleştirmede sesli harfleri 451 unutuyor.Kalemi tekrar	Gelişim düzeyine göre okuma yazma öğretim yöntemi Cümle yönteminin yararları Ses temelli yazma beceri düzeyi Cümle yöntemi yazma beceri düzeyi Ses temelli c. Yöntemi sınırlılığı Cümle yöntemi sınırlılığı Okuma yazma öğretiminde aile desteği	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.Fakat gelişim özellikleri hakkında açıklayıcı cevap vermedi Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
-------------------	---	---	--

Tarih:16.02.2008 Bilgi Veren Kişi:Seçil Kaset No:3 Görüşme Süresi: 15 dk Sayfa no:7	452 heceledik ka-lem.Lem'e 453 özlüm ekledim.Özlüm 454 oldu.Kendisi başka bir 455 sözcük ekleyerek yeni 456 anlamlı çi-lem dedi.O yaştaki 457 zeka açısından 458 beklemiyorsunuz böyle bir 459 şey.Yani çok hoşuma 460 gitti.Öz-le-mek yaptı,özlemek 461 dedi.Anlamlı şeyler 462 oluşturması daha çabuk 463 ilerletiyor.Önceden ağır 464 gidiyor ama daha hızlı sonra 465 hızlanıyor. 466 Cümlelerin daha hızlı daha 467 anlamlı ilerlediğini 468 düşünüyorsunuz? 469 470 Ses temellide sesleri tek tek 471 söyleyip çıkarı yazmaya 472 eklememiz lazım.Ondan 473 sonra tekrar okutturup anlam 474 kazandırmamız lazım.İl... 475 cümle yönteminde hece ile 476 daha çok okuma yazma 477 ,yazma öğretiyorum.Mesela 478 "a" yapmak yerine "ka" 479 deyince iki sesi birden çıkmış 480 oluyor.Yazılmış oluyor. 481 482 Bu iki yöntemin sınırlılığı 483 Sınırlılık deyince 484 Dezavantajı gibi düşünün 485 Görmedim ben dezavantajını 486 Hı siz iki yöntemde de 487 karşılaşmadınız? 488 Hı hı 489 490 Çok az yani .Aile çünkü 491 haftada en fazla 2 saat 45 492 dakikadan 90 dakika eğitim 493 alıyorlar bireysel.İl... aile de 494 her gün 90 dakika çalışsa 495 çok güzel olacak. Çok hızlı 496 olacak ama az oluyor ailenin 497 desteği. 498 499 500 501 Seçil 502 503 2 ay 2 yıl 1 ay oldu. 504 505 Şuan 24 öğrenim var. 506 507 İl... öğrencilerle bireysel 508 çalıştığımız için her 509 öğrencinin performansı 510 değişiyor tabi ki.Genel olarak 511 okuma yazmada İl... 512 çalıştığımız öğrenciler İl... 513 yaklaşık bir senenin sonunda 514 yavaş yavaş okuma yazmaya 515 geçmeye 516 başlıyorlar.Matematikte İl... 517 çok hızlı ilerleme 518 sağlayamıyoruz.İl... 519 %25'inde çarpma bölmeye 520 kadar gelebiliyorlar. Ama 521 kalan kısım genelde toplama 522 çıkartma aşamalarında 523 oluyorlar. 524 525 2 yıl 526	Akademik becerileri düzeyleri Okuma yazma beceri düzeyleri Gelişim düzeyine göre okuma yazma öğretim yöntemi Ses temelli c. yöntemi ve kullanma nedenleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
--	---	---	---

Sayfa no:8	527 Okuma yazma becerileri II.. 528 dediğim gibi işte II.. hani 529 seansların aylık 10 seans 530 olmasından dolayı II.. tabi ki 531 yavaş ilerleniyor. Ama sene 532 sonuna doğru okuma 533 yazmaya büyük oranda eğer 534 zihinsel düzeyleri de uygunsa 535 geçmeye başlıyoruz. 536 537 O öğrencinin yaşantısına 538 göre değişiyor. Özellikle III.. 539 ilerlemiş yaşta olanlar, 540 temelinde cümle sistemi 541 olanlar fiş sistemi olan 542 öğrenciler de cümle 543 yöntemini tercih ediyorum. 544 Ama daha erken yaşta okula 545 başlayanlarda atıyorum 2. 3. 546 sınıf öğrencilerinde ses 547 sistemini deniyorum. Cümle 548 sisteminde de ilerleme 549 kaydetmekte zorlandığımız 550 öğrencilere tekrar ses 551 sistemine dönüş yapıyorum. 552 553 IIII. Açıkçası ben ses 554 sistemini daha çok tercih 555 ediyorum.III.. fakat ses 556 sistemini uygularken 557 öğrencilerin III... ilerlemiş 558 yaştaki öğrencilerle düz 559 yazıyla ses sistemini 560 veriyorum.Küçük yaştaki 561 çocuklarla el yazısıyla ses 562 sisteminden 563 gidiyorum.Neden çünkü III.. 564 ses sistemi zaten fiş 565 sisteminin en son 566 aşamalarından bir tanesi 567 olduğu için daha çabuk 568 ilerleme kaydedildiğini 569 düşünüyorum.IIII.çünkü fiş 570 sisteminde çocuklara yaşantı 571 veriyoruz.III.. bu şekilde III. 572 Okuma yazma geçtiğinde de 573 kelime kelime yazdırıyoruz. 574 Burada çocuk kelimeyi zaten 575 3 sestten oluşmuşsa 3 sesi 576 birden hatırlaması gerekiyor. 577 Ama ses sisteminde okuma 578 yazma çalışırken hem sesleri 579 ayrı ayrı tanıyor hem nasıl 580 birleştireceğini tanıyor hem 2 581 ses 3 ses 4 ses birden 582 birleştirmeyi öğreniyor ve 583 cümle okumaya metin 584 okumaya daha çabuk 585 geçiyor.III... fiş sisteminde II.. 586 önce kelimeleri öğrendiği 587 kelimeleri yaşantısal olan 588 kelimelerden tümceler derken 589 onları hecelere bölme sonra 590 sesleri tanıma daha çok 591 zaman alıyor,daha çok 592 oyalıyor gibi geliyor.III.. 593 şeyde var fiş sisteminin 594 olumlu olduğu öğrencilerde 595 var.Bu da II.. birleştirme, 596 eklemlleme yada sesleri 597 tanımda zorluk çeken 598 çocuklarda yaşantısal olarak 599 ilerlediğin zaman onların 600 okullarında daha kalıcı 601 oluyor. Ama ses sisteminin	Gelişim düzeyine göre okuma yazma öğretim yöntemi Ses temelli c. Yöntemi yararları Cümle yönteminin sınırlılığı	Görüşmeci gelişim özellikleri hakkında açıklayıcı cevap vermedi Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
------------	--	--	--

Sayfa no:9	602 dediğim gibi daha sistemli 603 ilerlediğini daha çabuk 604 öğrenildiğini gördüm. O 605 yüzden ses sistemini 606 genellikle tercih ediyorum. 607 608 İii.. az önce de dediğim gibi 609 eğer çocuk ilerlemiş yaşıysa 610 ve temelinde fiş sisteminden 611 çalışılırsa aşına oluğu bir 612 sistem olduğu için sistem 613 karmaşası olmaması için 614 mümkün olduğunca 615 yaşantısal olan İii... 616 öğrenilmişliği olan sistemden 617 gitmeye çalışıyorum.İii.. 618 küçük yaştaki çocuklarda da 619 yine okullarda ses sistemi 620 uygulandığı için artık İii.. 621 onların eğitimlerini hem 622 destekliyoruz hem onların 623 okulda en azından kulak 624 dolgunluğu oluyor.Bu şekilde 625 de onlar bizim 626 çalışmalarımızı desteklemiş 627 oluyor.O yüzden 1.2.3.4. sınıf 628 öğrencilerine kısmen 5 .sınıf 629 öğrencilerine de ses sistemini 630 tercih ediyorum.Hem İi.. 631 yaşlarına uygun hem önceki 632 yaşantısına uygun İii hem de 633 öğrenmeye daha açık 634 oldukları için daha çabuk 635 ilerlediği için ses 636 sistemi.İleriki yaştaki 637 öğrencilerle yine önceki 638 okullarında aldığı eğitim fiş 639 sisteminden olduğu için 640 onların İi.. ona aşinalığı 641 olduğu için fiş sistemini tercih 642 ediyorum. 643 644 İii.. ses sisteminde İii.. bir 645 ses grubunu verene kadar 646 İii... hani sesleri birleştirme 647 sesle tanıma seslerden 648 kelime ve tümce oluşturmada 649 daha çabuk ilerleniyor ve 650 İii... hem sesi öğreniyor hem 651 heceyi hem kelimeyi hem 652 tümceyi hem de metni kısa 653 metni öğreniyor bir anda.Ama 654 fiş sisteminde önce cümleleri 655 öğreniyor.Ondan sonra 656 kelimeleri bölüştürüyor Sonra 657 tekrar metine yani sürekli 658 böyle bir tekrar İii.. var. 659 Dedğim gibi cümleden 660 kelimeye dönüyoruz. 661 Kelimeden tekrar cümleye 662 dönüyoruz. Cümleden tekrar 663 metne dönüyoruz bu biraz 664 daha oyalayıcı oluyor. Ondan 665 sonra onları heceye bölmek 666 ondan sonra hecelerden yani 667 kelimeler oluşturmak hem 668 zaman alıyor.İii... hem de 669 etkinlikler yada cümleler 670 kıtlıkta oluyor. Çünkü belirli 671 cümle kalplarıyla ilerliyoruz. 672 Ama ses sisteminde yeni 673 kelimeler türetebiliyoruz. 674 Sürekli harflerden seslerden 675 yeni tümceler üretebiliyoruz 676 buna yönelik farklı İii...	Ses temelli c. Yöntemi yararları Cümle yöntemi yazma beceri düzeyi Ses temelli c. Yöntemi yazma beceri düzeyi Cümle yöntemi yararları Ses temelli c. Yöntemi sınırlılığı Cümle yöntemi yararları Ses temelli c. Yöntemi sınırlılığı	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
-------------------	--	--	---

Sayfa no:10 Tarih:16.02.2008 Bilgi Veren Kişi:Zehra Kaset No:4 Görüşme Süresi:12 dk	677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753	etkinliklerde hazırlanabiliyor.İlmi.. mesela çocukla el yazısıyla çalışıyorsak buna düz yazıya yönelik etkinlikle buna eklenebiliyor.Hem el yazı hem düz yazı olarak farklı etkinlikler olabiliyor.Hem de dediğim gibi kelime çeşitliliği cümle çeşitliliği metin çeşitliliği daha fazla olduğu için ses sistemi daha hızlı ilerliyor.İlmi.. daha ilmi.. okuma yazmaya daha hızlı geçiliyor şeklinde düşünüyorum. Yazma becerisine etkisi nedir.İlmi.. fiş sistemi dediğim gibi çocuk bir kalıbı ezberliyor yada öğreniyor ve kalıbı eksiksiz yazmasını bekliyoruz.Ama ses sisteminde ses ses gidiyor yani çocuk hece hece daha çabuk yazıyor.İlmi...en azından kelime içerisinde hani seslerin olduğu hatırlıyor o sese yönelik verilen yaşantılardan o sesleri çıkartmak yazdığı için İlmi.. çocuk kendisi hangi sesi yazması gerektiğini biliyor.Ama öteki türlü fiş sisteminde kelimenin içerisindeki seslerden öte kelimeyi hatırlaması gerekıyor.O da bir ses kalıbı 3 ses 4 ses kaç sestem oluşuyorsa o kelime o kelimenin tamamını hatırlaması gerekiyor.O yüzden ses sisteminde daha anlamli daha yazdığını bilerek ilmi.. daha çabuk yazıldığını düşünüyorum. İlmi.. sınırlılıkları açısından bakarsak ilmi.. fiş kalıpları daha bir yaşantıyı anlattığı için bu onun artı kısmı ilmi Ali ata bak dediğinde orda bir Ali var bir insan ismi bir at var bir bakma eylemi var.İlmi.. onu çocuk kafasında yada resimlerle sunduğumuzda kafasında çok net canlandırma biliyor.Ama ses ses gittiğimizde seslerde ilmi.. ekstra sesi tanımaya yönelik anlamlandırmaya yönelik ilmi.. etkinliklere ağırlık verildiği taktirde sesi yani sesi alması bir zaman alıyor.Onun için de fiş sisteminde zihinde canlandırma daha kolay olabiliyor.Ama ses sisteminin ilerleyen aşamasında en azından bir ses grubundan sonra ilmi.. yine o canlandırmayı o sistemi kaptıktan sonra ilerlemeyi daha çabuk kazanıyor. Bir sınırlılığ bu olabilir.Yani ses sisteminde sesler daha soyut kalıyor.Fiş sisteminde fişler	Ses temelli c. Yöntemi sınırlılığı Cümle yöntemi yararları Okuma yazma öğretiminde aile desteği Akademik beceri düzeyleri Okuma yazma beceri düzeyler Gelişim düzeyine göre	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi. Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
--	--	---	--	--

Sayfa no:11	754	daha somut oluyor.Iııı	okuma yazma öğretim yöntemi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
	755	sınırlılık olarak aklıma gelen		
	756	bu yönü var.		
	757			
	758	ııı.. fiş sisteminde genelde fişi		
	759	verirken fişin eksiksiz ve ama		
	760	yazılması ııı.. önceliği oluyor		
	761	özellikle yazmada bu noktada		
	762	ııı... fişi modeli direk yazıp		
	763	modelden bakarak yazmada		
	764	aile hani buna destek		
	765	olabiliyor. Zaten önünde bir		
	766	model var.Ama ses		
	767	sisteminde sesleri ekleme		
	768	birleştirmede ailenin	Ses temelli cümle yöntemi ve kullanma nedeni	
	769	bulunduğu sos yo kültürel		
	770	ortama göre katılımı		
	771	değişebiliyor.Bizim		Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
	772	çalıştığımız çevrede ses		
	773	sisteminde ııı... ailenin ses		
	774	sistemine katılımı çok sınırlı		
	775	ama fiş sisteminde dediğim		
	776	gibi en azından başında		
	777	durup o modelden yazma		
	778	kısımında ııı.. destek olabilir		
	779	diye düşünüyorum.		
	780		Gelişim düzeyine göre okuma yazma öğretim yöntemi	
	781			
	782			
	783	Zehra		Görüşmeci gelişim ellikleri açıklayıcı cevap vermedi.
	784			
	785	5 yıldır		
	786			
	787	Şuan 21 tane zihinsel engelli		
	789	öğrencim var		
	790			
	791	Ya hepsi farklı düzeydeler		
	792	kimi ses yöntemiyle giderken		
	793	kimi kelime cümle yöntemiyle		
	794	gidiyor. Bazıları okuma	Cümle yöntemi sınırlılığı	
	795	yazma biliyor bazıları yeni		
	796	öğreniyor. Matematikte'de		
	797	genelde basamak, toplama		
	798	çıkarma işlemleri yapıyorlar.		
	799	Çok basit problem		
	800	çözebiliyorlar. Çarpma ve		
	801	bölme aşamasında olan çok	Ses temelli c. Yöntemi yararları	
	802	az.Az yani.		
	803			
	804	5 yıldır.		
	805			
	806	Biz tabi bireysel eğitim		
	807	olduğu için hepsi zaten farklı		
	808	bir şekilde ya da çocuğa göre		
	809	yönleniyor. Hepsi yani		
	810	çocuğun ihtiyacına göre kimi		
	811	fişten daha iyi gidiyor kimi		
	812	sesten.Benim öğrencilerim	Ses temelli c yöntemi yazma beceri düzeyi	
	813	arasında okuma yazmaya		
	814	yeni başlayanlar		
	815	var,heceleyerek okuyanlar		
	816	var,seste birkaç ses grubunu		
	817	öğrenmiş olanlar da var.Bu		
	818	şekilde yani.	Cümle yöntemi yazma beceri düzeyi	
	819			
	820	İşte Yani dediğim gibi		
	821	çocuğun özelliğine göre		
	822	kullandığım yöntem		
	823	değişiyor. Yöntem seçerken		
	824	çocuğun okulda uygulanan		
	825	yöntemine bakıyorum.Eğer		
	826	cümle yöntemi	Cümle yöntemi sınırlılığı	
	827	kullanıyorlarsa bende		
	828	cümle,ses sistemi		
	829	kullanıyorlarsa bende ses	Cümle yöntemi yararları	

Sayfa no:12	830	yöntemini tercih	Ses temelli c. Yöntemi yararı	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
	831	ediyorum.Farklı yöntem		
Tarih:21.02.2008 Bilgi Veren Kişi:Berat Kaset No:5 Görüşme Süresi:13 dk	832	kullanırsan kargaşa	Okuma yazma öğretiminde aile desteği	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
	833	oluyor.Ama ben daha çok		
	834	.Ses temelli cümle yöntemi	Akademik beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
	835	kullanma taraftarıyım.		
	836		Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
	837	Neden bunu kullanıyorum.		
	838	Çünkü daha kolay daha hızlı	Cümle yöntemi kullanma	
	839	öğrendiklerini düşünüyorum.		
	840	Cümle yönteminin son		
	841	aşaması bir de ses yöntemi		
	842	ses ses aha iyi öğreniyorlar		
	843	bence. Cümle yönteminde		
	844	bence ezberliyorlar. Ama ses		
	845	daha iyi öğreniyorlar diye		
	846	düşünüyorum.		
	847			
	848			
	849	Valla her öğrenci farklı. Her		
	850	çocuğun bireysel özelliklerine		
	851	göre değişiyor yöntem yani		
	852	kullandığım yöntem. İşte		
	853	bakıyorum önce ses		
	854	yöntemine bakıyorum sesle		
	855	ilerliyorsa ses yöntemini		
	856	kullanıyorum. Cümleyle iyi		
	857	gidiyorsa eğitim cümleyi		
	858	kullanıyorum. Dediği gibi		
	859	şeyde var okulda kullanılan		
	860	yöntem. Bunlara bakıyorum		
	861	ona göre işte. Seçiyorum		
	862	yöntemi.		
	863			
	864	Cümle yöntemi çok zaman		
	865	alıyor. Karışık çocuğun kafası		
	866	karışıyor hani o cümleyi		
	867	bölmelerde. Bence çocuk		
	868	hızlı öğrenemiyor.		
	869	Öğrenemiyor genelde ezber		
	870	oluyor. Bir de hep aynı kalıp		
	871	cümleler başka etkinlik		
	872	yapamıyorsun. Ama işte		
	873	bence ses sistemi daha hızlı		
	874	olduğunu düşünüyorum. Çocuk		
	875	yöntemin şeyini anlayınca		
	876	daha da hızlı oluyor. Bir de		
	877	bence ses ses iyi öğreniyor		
	878	ve birde şey seslerden yeni		
	879	değişik değişik şeyler		
	880	uydurabiliyorsun. Daha etkili		
	881	bu yüzden ses.		
	882			
	883	Yazmada cümle yöntemi		
	884	ezbere dayalı kalıp kalıp		
	885	ezberliyor.Seste ses ses		
	886	yazıyor.Yani işte ses ses		
	887	daha iyi oluyor.Ama el		
	888	yazısında		
	889	zorlanabiliyorlar.Şey ben		
	890	açıkçası el yazısı yazamayan		
	891	çocukları zorlamıyorum el		
	892	yazısı yazsın diye.Bir de		
	893	cümle yönteminde şey		
	894	var.Çocuğa mesela Şey		
	895	diyosun"Ali bak" yaz		
	896	diyosun.Yazıyor ama		
	897	karıştırıp "Ali gel" yaz		
	898	deyin. Hemen "Ali bak "yada		
	899	"Ali ata bak yazıyor. Yani tam		
	900	öğrenemiyorlar		
	901			
	902	Sınırlılık olarak şey bence		
	903	cümle yöntemi çok uzun yani		
	904	uzun sürüyor.Ses sistemi		

Sayfa no:13	905	öyle değil.Birde cümle	nedeni	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
	906	yöntemi ezber yapmasına		
	907	yöneltiyor öğrenciyi.bunlar		
	908	geliyor aklıma. Bir de şey var		
	909	cümle yöntemi çocuk için		
	910	daha anlamlı ilk başta.Ama		
	911	şey III.. ses sistemi biraz		
	912	daha soyut ama sonra		
	913	ilerledikçe değişiyor.		
	914			
	915	III..Şey yani aile desteği çok		
	916	yok.Yani az.Baz aileler işte		
	917	ödevini yaptırıp		
	918	gönderiyor.En fazla bu kadar		
	919	yani.Genelde ilgisizler.Seste		
	920	de cümlede de ilgisizler.Ama		
	921	sesi hiç anlamıyorlar.Şey		
	922	cümleden en azından verilen		
	923	cümleyi olduğu gibi		
	924	yazdırıyorlar.		
	925			
	926			
	927			
	928	Berat		
	929			
	930	Şimdi 3 yıllık öğretmenlik		
	931	yaşantım var.Birde 4.sınıfta		
	932	uygulamaya gittik onu da		
	933	sayarsak 4. yılını diyebiliriz.		
	934			
	935	Bu yıl 6 öğrencim var.		
	936			
	937	6 öğrencimi tek tek	Cümle yöntemi ve kullanma	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	938	alacak olursak 3 öğrenci ile	nedeni	
	939	okuma yazma anlamında		
	940	çalışmamız var. Diğer 3		
	941	öğrenci ile okuma hazırlık		
	942	yazmaya hazırlık.Kalem		
	943	tutma.Çizme karalama		
	944	aşamasındayız.		
	945	Matematik'te		
	946	Matematikte de II... yine aynı	Gelişim düzeyine göre	Görüşmeci geliş özellikleriyle ilgili açıklayıcı bilgi vermedi
	947	şekilde diğer öğrencilerimizin	okuma yazma öğretim	
	948	gelişim özelliklerine	yöntemi	
	949	dayanarak 3 öğrenci ile yine		
	950	çalışıyoruz.1 öğrencimiz ile		
	951	bayağı bir ilerledik.		
	952	Öğrencilerimizle toplama	Cümle yöntemi yararları	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
	953	çıkarma yapıyoruz. Eldeli		
	954	eldestiz şekilde.Diğer		
	955	öğrencilere de sayı		
	956	kavramları öğretiyoruz.		
	957			
	958	3 yıldır okuma yazma		
	959	öğretimi yapıyorum.		
	960			
	961	Şimdi öğrencilerin okuma		
	962	yazma düzeylerini		
	963	açıklayacak olursak.İlk önce		
	964	ilk etapta buna başlamadan		
	965	önce şeyi söyleyeyim.III..		
	966	okuma düzeyleri yazma		
	967	düzeylerinden biraz daha		
	968	hızlı. Okumayı daha hızlı		
	969	öğreniyorlar ama yazmada		
	970	biraz daha yavaşlar. Şimdi		
	971	öğrencimizin bir tanesiyle		
	972	tümce yöntemi ile çalıştık.22		
	973	tane fiş öğrendi tekrar	Cümle yöntemi sınırlılığı	
	974	kesmeye başladık. Diğer		
	975	öğrencilerimiz daha geriden		
	976	takip ediyorlar.6-7 tane o		
	977	şekilde sorumuzun devamı		
	978	neydi?		
	979	Okuma yazma beceri		

Sayfa no:14	980	düzeyleri		
	981	O şekilde yani çalışıyoruz.		
	982			
	983	Şimdi biz öğrenirken		
	984	tümden gelim yöntemini		
	985	öğrenmiştik.İlk geldiğimiz yıl		
	986	bunu uyguladık.Bir		
	987	öğrencimle daha doğrusu		
	988	performans okuma		
	989	yazmaya elverişli olan bir		
	990	öğrencim vardı onla		
	991	çalıştık.Tümden gelim		
	992	yöntemi uyguladık.Şey		
	993	veriyorduk.Fiş cümleleriyle		
	994	birlikte başladık.Bayağı da bir		
	995	gelişmeye takip oldu.Fakat		
	996	öğrencimiz devam		
	997	devamsızlık konusunda		
	998	sıkıntı yaşadığımız için		
	999	sürekli öğrenme		
	1000	gerçekleşmedi.Orda sıkıntı		
	1001	yaşadık.Diğer öğrencilerle		
	1002	herhangi bir çalışmamamız		
	1003	olmamıştı..Çünkü onların		
	1004	gelişim düzeyleri uygun		
	1005	değildi çalışmaya.Daha sonra		
	1006	biz bunu ben bunu diğer		
	1007	öğretmen arkadaşlara da		
	1008	konusup tamamen ses		
	1009	yönteminde uyguladım,karma		
	1010	yöntemi de uyguladım.Şuan		
	1011	çocuk okumaya da geçti	Ses temelli cümle Yöntemi	
	1012	diğer öğrencilere nazaran.Bu	sınırlılığı	
	1013	yıl ki öğrencilerimin içerisinde		
	1014	ses yöntemi kullandığım		
	1015	öğrencilerim de var.Tümden		
	1016	gelim yöntemini kullandığım		
	1017	öğrencilerim de var.2 yöntemi		
	1018	de kullanıyoruz.		
	1019			
	1020	Ya bu yöntemleri tercih		
	1021	etmemdeki sebep şey		
	1022	değil de öğrencilerin algılama		
	1023	düzeylerine göre öğrencilerin		
	1024	bireysel farklılıklarını göz		
	1025	önüne alarak hangisi daha		
	1026	hangi yöntemle daha uygun		
	1027	öğrenebiliyor. Gözlemlediğim		
	1028	kadarıyla bu yöntem bu yıl bu		
	1029	çocukla çalışsam daha iyi		
	1030	olur düşüncesiyle		
	1031	çalışıyorum.	Ses temelli c.yöntemi yazma	
	1032		beceri	
	1033	Ya bu alıcı dil ifade edici		
	1034	dilleri dikkate alarak bir de		
	1035	yaşantı düzeyleri, yaşantı		
	1036	düzeyleri onları dikkate		
	1037	alarak.		
	1038			
	1039	Şimdi öncelikle cümle		
	1040	yöntemini ele alırsak cümle	Cümle yöntemi yazma beceri	
	1041	yöntemiyle çalıştığımızda bu	düzeyi	
	1042	cümle yöntemi çalışırken tabi		
	1043	çocuklara görsel olarak		
	1044	fişlerde resimli kartlar		
	1045	kullanıyorduk yani.Resimli		
	1046	kartla ifade edip altına şeyi		
	1047	yazdık o şekilde daha etkili		
	1048	olduğunu düşündüğüm içi o		
	1049	şekilde hazırlıyordum.cümle		
	1050	fişleri çocukların öğrenmesi		
	1051	güzel oldu.Fişleri öğrenirken		
	1052	sıkıntı çekmediler.Yaklaşık		
	1053	13-14 tane fişi verdikten		
	1054	sonra çocuklar bu fişi		

Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.

Sayfa no:15 Tarih:21.02.2008 Bilgi Veren Kişi:Nursel	1055 1056 1057 1058 1059 1060 1061 1062 1063 1064 1065 1066 1067 1068 1069 1070 1071 1072 1073 1074 1075 1076 1077 1078 1079 1080 1081 1082 1083 1084 1085 1086 1087 1088 1089 1090 1091 1092 1093 1094 1095 1096 1097 1098 1099 1100 1101 1102 1103 1104 1105 1106 1107 1108 1109 1110 1111 1112 1113 1114 1115 1116 1117 1118 1119 1120 1121 1122 1123 1124 1126 1127 1128 1129 1130	tümce cümleleri diğer cümlelerden ayırt edip yazabilmeye başladığımız zaman şeye geçtik.İl... kelime kesme olayları var.Onlara geçtik.Orda da herhangi bir sıkıntımız olmadı öğrencilerimde fakat şeye geçtiğimiz zaman harf kesme hece hece kesme aşamasına geçip de bu heceleri tekrar birleştirip okuma amasında bayağı bir sıkıntı yaşadık. Şu açıdan çocuk tüm cümleyi tamamen gördüğü için ilk harfi görür görmez mesela "Ece bak'ta" E " harfini görüyor. Direk Ece bak diyor.Mesela biz onları kestik E-ce şeklinde E harfini görüyor E harfini Ece bak şeklinde şey yapıyor. Ayırt edemedi. Orada biraz sıkıntı falan yaşadık.Birleştirmelerde sıkıntı oldu.O şekilde.Şu anda da değerlendirme kısmında da işte dediğimiz gibi o sıkıntıları yaşıyorum.Öyle çocuklarda okuma yazma o sıkıntılarımızda artması anlatabayım.Yani cümleleri verip de tekrar okurken yazarken sıkıntı olmadı da buları harfe kadar indirgediğimiz zaman orda harfi yazma ve birleştirme konusuna çok sıkıntı yaşıyoruz.Arta bunun yanında ses yöntemini uyguladığımız zaman daha çocuk.2 çocuğumda uyguluyorum bunu o kadar gelişmedi daha çünkü çocukların biri sürekli rahatsızlığından dolayı okula devam edemiyor ondan.Geldiği süre zarfında çalışıyoruz.Sesleri öğreniyor.Sesleri çok güzel öğreniyor.Telaffuzu da güzel söylüyor fakat iki sesi bir araya getirip okurken çok sıkıntı yaşıyorum.Mesela ilk sesi "e" ile "l" şeklinde verdik.Birleştirdiğimiz zaman el şeklinde değil de e-l şekline yaptı.Bayağı bir geçiş aşamasında sıkıntı yaşadım.Yan diğer harflerde de aynı şekilde.Şuan 8 tane harf öğrendi.Birleştirme kısımlarında sıkıntı yaşıyoruz ama öğrendikten sonra bileştirmesine çalıştıktan sonra sıkıntı geçiyor.Ama işte söylediğim gibi devam devamsızlık olduğu için çok çok yavaş ilerliyoruz. Yazma etkisine becerine derken harf ses temelli yöntemde bir tek harf yazdığı için sıkıntı yaşamıyoruz daha. Yazması daha çabuk	Cümle yöntemi sınırlılığı Ses temelli cümle Yöntemi sınırlılığı Okuma yazma öğretiminde aile desteği	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
---	---	--	---	--

Kaset No:6 1131 Görüşme Süresi: 12 dk 1132 1133 1134 1135 1136 1137 1138 1139 1140 1141 1142 1143 1144 Sayfa no: 16 1145 1146 1147 1148 1149 1150 1151 1152 1153 1154 1155 1156 1157 1158 1159 1160 1161 1162 1163 1164 1165 1166 1167 1168 1169 1170 1171 1172 1173 1174 1175 1176 1177 1178 1179 1180 1181 1182 1183 1184 1185 1186 1187 1188 1189 1190 1191 1192 1193 1194 1195 1196 1197 1198 1198 1199 1200 1201 1202 1203 1204	öğreniyor harfleri yazmayı daha çabuk öğreniyor. Okumayla birlikte yürüyebiliyor diyoruz. Fakat tümce yönteminde yama çok çok yavaş oluyor. Okumayı öğrenebiliyor fakat yazması çok geri kalıyor . Tabi bu öğrencilerin motor becerilerinden de kaynaklanıyor. Yani benim öğrenciler açısından değerlendirdim. Motor becerilerinin zayıf olması özellikle el göz koordinasyonlarının da sıkıntı olması yazıyorlar fakat düzgün bir yazıyla değil karışık bir şekilde anlaşılabilecek şekilde fakat güzel bir yazı olmuyor. Dezavantajları nelerdir Ha dezavantajları nelerdir. Buna ya işte cümle yönteminin dezavantajlarını bir önceki soruda değindim .Doğru işte indirgediğimiz zaman fişleri öğreniyor .İşte belli bir fişten sonra ben 15 fişi verdikten sonra tamamen bu fişleri diğer fişlerden ayırt edip yazabildikten sonra kesmeye başladığımız zaman kesimlerde birleştirme konularında sıkıntı yaşıyoruz. Daha uzun sanki ıı benim düşünceme göre daha uzun vadeye yayılıyor. O sınırlılığını yaşıyoruz. O yönde sıkıntı yaşıyoruz diyebilirim. Ses temelli yöntemde de daha tam bir öğrencimle okuma yazma aşamasına geçemediğimiz için sınırlılıkları konusunda pek de bir şey söyleyemeyeceğim. Bu konuda zaten bizimde ben en büyük sıkıntım bu konuda. Çocuklarla sadece sınıfta çalışıyorum. Sınıfta kalıyor çalışmam. Ailede ne kadar da burada toplantılar dahilinde işte. Çocuklar takip edip defterlerine ödevlendirme yapsak da olduğu gibi bizim verdiğimiz şekilde geliyor. Bu da tabi ailelerin bilinçliliğiyle alakalı. Çalışmaya gelmiyorlar. Ama bir öğrencimin bir tanesinde aile değil de okuyan bir kardeşi var. Şuanda 7. sınıfa devam ediyor. O kardeşinin ilgisinden dolayı yada o onun çalışma birlikte çalıştığından dolayımıdır artık onu tam bilemem. O ilgileniyor herhalde. Onu birlikte çalışma yaptığı için çok güzel ilerledik. Bu ara tatilde	Akademik beceri düzeyleri Okuma yazma beceri düzeyi Ses temelli cümle Yöntemi kullanma nedeni Ses temelli cümle yöntemi ve kullanma nedeni	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi.
---	---	--	--

Sayfa no:17	1205	mesela ben ödevler verdim.		
	1206	İlerlemiş kesinlikle ara tatil		
	1207	çocuklarımızda biliyorsunuz		
	1208	unutma falan unutma hiç		
	1209	gerçekleşmemiş. Nerde		
	1210	bıraktıysam o şekilde hatta		
	1211	birada okurken telaffuzları da		
	1212	düzelmış bayağı. O yönde iyi.		
	1213	Ailelerin diğerleri öğrencileri		
	1214	bazında alırsak desteği pek		
	1215	göremiyorum, çalışmıyorlar		
	1216	aileler.		
	1217			
	1218			
	1219			
	1220	Nursel		
	1221			
	1222	8		
	1223		Gelişim düzeyine göre	
	1224	3 tane	okuma yazma öğretim	
	1225		yöntemi	
	1226			Görüşmeci soruya beklenen
	1227	Teker teker değerlendireyim.		şekilde cevap verdi.
	1228	Hıhı		
	1229	İııı.. Bir öğrencimiz okuma		
	1230	yazmayı biliyor.2 senedir		
	1231	okuma yazma biliyor. Metin		
	1232	okuma, kurallara uyma,		
	1233	noktalı noktama işaretlerine		
	1234	uyma çalışıyoruz. Öbürü bu		
	1235	yıl başında okumaya başladı.		
	1236	O da hece düzeyinden yavaş		
	1237	yavaş ııı hızlı okumaya		
	1238	geçiyor. Bir tanesiyle de ııı		
	1239	Hece çalışması yapıyoruz.	Ses temelli c. Yöntem	
	1240	Matematik	yararları	
	1241	Matematiği de		Görüşmeci soruya beklenen
	1242	söyleyeyim.İıı.. matematikte	Cümle yöntemi sınırlılığı	şekilde cevap verdi.
	1243	2 ve 3 basamaklı doğal		
	1244	sayıları tanımada 2		
	1245	öğrencimiz.İııı 2 basamaklı		
	1246	doğal sayıları tanıma 1 tanesi		
	1247	ııı1'den 50'ye kadar doğal		
	1248	sayıları tanıma çalışması		
	1249	yapıyoruz.Toplama		
	1250	çalışmaları yapıyoruz.Eldeli		
	1251	eldesiz.Çıkarma	Ses temelli c. yöntemi	
	1252	çalışmalarına	Yazma beceri düzeyi	
	1253	başlayacağız.İıı ritmik		Görüşmeci soruya beklenen
	1254	saymaları yapıyoruz.5'er		şekilde cevap verdi.
	1255	10'ar 2'şerli.Saat okuma		
	1256	çıkarma yapma.Bir tane		
	1257	öğrencimizle de çok basit		
	1258	problem çözme çalışmaları		
	1259	çıkarma ve toplama üzerine		
	1260	yapıyoruz.		
	1261			
	1262	İııı 8 yıldır zihinsel engelli		
	1263	çocuklara okuma yazma		
	1264	çalışıyorum.İıı 8 yıldır		
	1265	yapıyoruz.		
	1266			
	1267	İııı biraz önce de belirttiğim		
	1268	gibi iki tanesi okuma ve		
	1269	yazmayı biliyor. Bir tanesi		
	1270	metni okuduğunda çok		
	1271	tekrara gerek duymadan		
	1272	yazabiliyor. Bir tanesiyle de		
	1273	sesleri çok belirginleştirerek		
	1274	benim söylediğimde		
	1275	okuduğumda yazdırıyorum.	Cümle yöntemi sınırlılığı	
	1276	Öbürüyle de hece çalışmaları		
	1277	yapıyoruz. Sesi veriyorum.		
	1278	Sessizin yanına sessiz, önde		
	1280	sessiz sonda sessiz, sonda		Görüşmeci soruya beklenen
				şekilde cevap verdi.

Sayfa no:19	1356	genelleme, transfer,	Okuma yazma beceri	Görüşmeci soruya beklenen
	1357	gruplama olaylarında	düzeyleri	
	1358	zorluklar yaşıyorlar. İıı ses		
	1359	yönteminde daha kolay		
	1360	okuyorlar diyeyim.		
	1361			
	1362	İıı yazma becerisinde ses	Cümle yöntemi ve kullanma	Görüşmeci soruya beklenen
	1363	temelli yöntemde ııı sesi ben	nedeni	
	1364	çıkardığımda çocuk o sesin		
	1365	nerden çıktığını " l" sesi		
	1366	çıkarken tabi ilk başta ona	Cümle yöntemi ve kullanma	Görüşmeci soruya beklenen
	1367	artikülasyon çalışmalarıyla	nedeni	
	1368	işte diyelim ki "h" çıkarmak		
	1369	için "hıh" yapacaksın veya		
	1370	"p"yi çıkarmak için dudağını		
	1371	patlatacağısın.İıı ben ona halı		
	1372	dediğimde mesela "h "yı		
	1373	çocuk yazamıyorsa diyorum		
	1374	ki daha önceki çalışmalarda		
	1375	çıkarttığımız artikülasyon		
	1376	şeklini "hıh" yapacaksın .Onu		
	1377	tanıyor zaten sesleri de	Gelişim düzeyine göre	Görüşmeci soruya beklenen
	1378	bildiği için yazması daha	okuma yazma öğretim	
	1379	kolay oluyor.İıı cümle	yöntemi	
	1380	yöntemi.İı yazmada daha geç		
	1381	geliyor.Belki de		
	1382	yazamayabiliyor.		
	1383			
	1384	İı cümle yönteminde		
	1385	sınırlılıklar ııı kelimeler		
	1386	mesela anlamını vermede		
	1387	kelimenin anlamını bilmesi		
	1388	gerekiyor çocuğun orda belki		
	1389	hani uygun resim	Gelişim düzeyine gör okuma	Görüşmeci soruya beklenen
	1390	bulamayabiliyorsunuz veya	yazma öğretim yöntemi	
	1391	onu daha ııı anlamını		
	1392	çıkarmak daha fazla görsel		
	1393	şeye ihtiyaç olabiliyor. Ama		
	1394	ses temelli yönteminde		
	1395	sınırlılıklarında da şu olabilir.		
	1396	Mesela çocuk sesin çıkarılış		
	1397	yerini bilemiyor veya		
	1398	uğraşmasına rağmen ııı her	Cümle yöntemi yararları	Görüşmeci soruya beklenen
	1399	sesin değişik çıkarılış yeri		
	1400	vardır. Onu		
	1401	yapamayabiliyor.Her sesi de		
	1402	çok net de		
	1403	veremeyebiliyor.Aynı şey şey		
	1404	içinde geçerli.İıı çocukların		
	1405	konusmalarında dil damak		
	1406	dış kullanımlarında		
	1407	problemleri olduğu için bazı		
	1408	sesleri		
	1409	çıkarmayabiliyor.Ama bu 2		
	1410	yöntem içinde geçerli.		
	1411			
	1412	İlgili ailelerimizde var. Mesela	Ses temelli c. Yöntemi	Görüşmeci soruya beklenen
	1413	ııı ben veli toplantılarında	sınırlılığı	
	1414	velilerimize işte biz şu şu		
	1415	çalışmaları yapıyoruz. Siz de		
	1416	evde devam ederseniz		
	1417	faydası olur.Devam etmeniz		
	1418	gerekiyor.Çünkü eğitimin		
	1419	sürekliliği şart diyorum.İıı bu		
	1420	konuda duyarlı velilerimizde	Okuma yazma öğretiminde	Görüşmeci soruya beklenen
	1421	var.Hiç umursamayan yani	Aile desteği	
	1422	normal zekaya çocuğa sahip		
	1423	anne babaların tepkilerini		
	1424	onlarda da		
	1425	görebiliyorsunuz.Bazısı çok		
	1426	yardımlı oluyor.Mesela evde		
	1427	okulda yapılan çalışmaları		
	1428	kontrol edip tekrarlattıran		
	1429	velimizde var.Hiç bir şey		
	1430	yapmadan gönderen		

Tarih:06.03.2008 Bilgi Veren Kişi:Aslı Kaset No:8 Görüşme Süresi:15 dk	1431	velimizde var.Tabi ki veli	Akademik beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1432	desteğine bizim çok		
	1433	ihtiyacımız var.Biliyorsunuz 6		
Sayfa no:20	1434	saat değil bunların eğitim	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1435	öğretimi 24 sat geçerli		
	1436	oluyor.Evde de		
	1437	desteklenmesi gerekiyor.Biz	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1438	elimizden geldiğince ne		
	1439	yaptığımız onlarında nasıl		
	1440	yapması gerektiğini onlara	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1441	anlatıyoruz veli		
	1442	toplantılarında,aile eğitim		
	1443	programlarında ama dediğim	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1444	gibi o kişinin duyarlılığına		
	1445	bağlı yardımcı olan var		
	1446	olmayan da var.	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1447			
	1448			
Sayfa no:20	1449	Saliha	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1450			
	1451	6		
	1452		Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1453	7		
	1454			
	1455	İıı... benim şuan bir tane	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1456	okuma yazma öğrencim		
	1457	var.İıı yalnız		
	1458	konusamıyor.Konusamadığı	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1459	için de okuma yazma ve		
	1460	matematik derslerinde		
	1461	sadece yazarak iletişim	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1462	kurabiliyoruz.Ama verdiğim		
	1463	ııı... cümleleri çok çabuk		
	1464	öğrenebiliyor. Yani sürekli	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1465	pekiştirmelerle şuan ıı		
	1466	kelimeleri kesme		
	1467	aşamasındayız.	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1468			
	1469	6 yıldır.		
	1470		Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1471	İıı şun bugüne kadar 7-8 tane		
	1472	öğrenci ile okuma yazma		
	1473	üzerine çalıştım. Bunlardan	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1474	ıııı 2 tanesi çok iyi		
	1475	düzeydeydi. Onlar ıı 6 ay gibi		
	1476	kısa bir sürede okuma	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1477	yazmayı öğrendiler. İııı diğer		
	1478	4 tanesi de ııı biraz 2 sene		
	1479	içerisinde okuma yazmayı	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1480	öğrenebildi. Şuan 1 tane		
	1481	öğrencim var.Onunla da hala		
	1482	okuma yazma becerilerine	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1483	devam ediyoruz.		
	1484			
	1485	İıı ben çözümleme yöntemini	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1486	kullanıyorum şuan		
	1487			
	1488	Yine çözümleme yöntemini	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1489	kullanıyorum.İıı çünkü bizim		
	1490	öğrencilerimiz soyutsal		
	1491	döneme geçemedikleri için ııı	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1492	somut olarak daha iyi		
	1493	öğreniyorlar.Fişi çok çabuk		
	1494	kavıyorlar.Kavradıktan sonra	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1495	kesmemiz daha kolay oluyor.		
	1496			
	1497	İıı nasıl bağdaştırıyorum	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1498	öğrencilerimin önce ilgilerini		
	1499	belirliyorum. Belirledikten		
	1500	sonra işte onları pekiştireç	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1501	olarak kullanıyorum. Yani		
	1502	okuma yazma üzerinde		
	1503	pekiştireç olarak	Okuma yazma beceri düzeyleri	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1504	kullanıyorum. Ya da işte		
	1505	seçtiğim bazı cümleleri ıı		

Sayfa no.21	1506 onların ilgilerine göre 1507 ayarlıyorum. 1508 1509 lı ben şey düşünüyorum. 1510 Yani cümle yöntemi ile ses 1511 temelli cümle yöntemi 1512 öğrenin performans 1513 durumuna göre etkili 1514 olduğunu düşünüyorum. Bazı 1515 öğrencilerde cümle yöntem 1516 etkili oluyor. Bazı 1517 öğrencilerde de ses temelli. 1518 Ama ben daha ben cümle 1519 yöntem kullandım bugüne 1520 kadar. 1521 1522 lı cümle yöntemi ile çocuklar 1523 ı çocukların daha çabuk 1524 kavradığını görüyorum.Yani 1525 bir fişi mesel "Ali ata bak" 1526 verdiğimizde işte hadi Ali ata 1527 bak yaz dediğimizde daha 1528 çabuk geliyor çocuğun 1529 beyninde daha çabuk 1530 canlanıyor.Ama ses temelli 1531 sürekli sesleri veriyorsun.Çok 1532 ıııı.. çocuğun zor yazdığını 1533 gözlemledim. 1534 1535 Dezavantajları gibi 1536 İşte az önce de söylediğim 1537 gibi sürekli çok tekrar 1538 yapmak gerekiyor ses temelli 1539 cümle yönteminde. Ama 1540 cümle yöntemi daha kısa 1541 sürede yol aldığımızı 1542 gördüm. 1543 1544 Benim öğrencilerim ıı 1545 kurumdan geldikleri için ıı.. 1546 aileleri yok. Kurumun 1547 desteğini de çok az olduğunu 1548 görüyorum. Yani sınıfta 1549 yapılan çalışmaların 1550 etkinliklerin ııı kurumda 1551 pekiştirilmediği için ıı çok 1552 uzun sürede yol alıyoruz. 1553 Yani kısa sürede alabilmemiz 1554 gerektiği alanlar oluyor. Ama 1555 bu alanları bile çok uzun 1556 sürede alıyoruz destek 1557 olmadığı için. 1558 1559 1560 Aslı 1561 1562 Bu 8. yılım 1563 1564 Şuan 11 tane 1565 1566 lııı Değişiyor bireysel 1567 farklılıkları var. Ama genelde 1568 iyiler hemen hemen bir tanesi 1569 hariç hepsi okuma yazma 1570 becerisine sahipler.lıı tabi iyi 1571 düzeyde olanlar var.Daha alt 1572 düzeyde olanlar var.Yani 1573 daha iyi okuma 1574 yazar.Matematikte'de 1575 değişiyor.Kimisiyle hala ritmik 1576 saymadayım.Ama kimisiyle 1577 de toplama çıkarma saat 1578 kavramı bunlara sahipler 1579 yani. 1580	Cümle yöntemi ve kullanma nedeni Gelişim düzeyine göre okuma yazma öğretim yöntemi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
--------------------	--	--	---

Sayfa no:22	1581	İl kaç yıldır.Tabi bu		
	1582	değişiyor.İl hepsini		
	1583	söylemem gerekiyor mu?		
	1584	Çoğunlukla okuma yazma		
	1585	çalıştım. Özbakım da sadece		
	1586	1 yıl il 1 yıl çalıştım.		
	1587	Öğretmenliğimin ilk yılında il		
	1588	yine eğitim uygulama		
	1589	okulundaydım ama il okuma		
	1590	yazma çalışması yapmıştım.		
	1591	Sınıfımın durumu çok iyiydi.		
	1592	Sonraki yıl özbakımda da		
	1593	Emine baysal'da iş eğitim		
	1594	merkezinde çalıştım. Ordaki		
	1595	öğrencilere de teorik derslere		
	1596	girdim.Yine okuma yazma		
	1597	alışması yaptığım öğrenciler		
	1598	oldu.Buraya geldiğimden beri		
	1600	de il her yıl hemen hemen 1		
	1601	öğrencide olsa her yıl okuma		
	1602	yazma çalışması yaptığım		
	1603	öğrencilerim oldu.İlk yıl ilk yıl		
	1604	tamamen okuma		
	1605	yazmaydı.İlk 2 yılım		
	1606		Ses temelli c. Yöntemi	
	1607	Soruyu bir daha alabilir	yararları	Görüşmeci soruya beklenen
	1608	miyim?İl ne söyleyebilirim		şekilde cevap verdi
	1609	ya il ben şeye		
	1610	inanıyorum.Yani öğrencilerin		
	1611	bana göre şuan ki düzeyleri		
	1612	ile ilgili çocukların tabi ki zeka		
	1613	düzeyleri ile de ilgili.Baz		
	1614	çocuklar mesela çok rahat	Cümle yöntemi yararları	
	1615	kabul çok rahat ilerleyebiliyor		
	1616	çok rahat il beceriye sahip		
	1617	olabiliyorlarken yada daha		
	1618	hızlı ilerleyebiliyorlarken.Bazı		
	1619	çocuklar ilerleyemiyor.Ne		
	1620	kadar zorlasanız da il yani		
	1621	gidişi çok yavaş		
	1622	olabiliyor.Öğrenciden	Cümle yöntemi yazma beceri	
	1623	öğrenciye değişiyor.Bana	düzeyi	
	1624	göre şuan ki durumları bir		
	1625	çocuğun tabi zeka düzeyleri		
	1626	kıyasladığımda iyi diye		
	1627	düşünüyorum.		Görüşmeci soruya beklenen
	1628			şekilde cevap verdi
	1629	İl ben cümle yöntemini		
	1630	kullandım.İl hep kullandım		
	1631	derken ses yöntemini		
	1632	kullandığım öğrencilerde		
	1633	oldu.Ama benim aldığım		
	1634	öğrencilerin tamamını ben	Ses temelli c yöntemi yazma	
	1635	zaten şeye de söylemişim	beceri düzeyi	
	1636	Nurhan hanıma ben hiçbirini		
	1637	baştan almadım.Hani sıfırdan		
	1638	alıp ta ses yöntemiyle		
	1639	okuttuğum hiçbir öğrencim		
	1640	olmadı.Ama il şeye baktım		
	1641	mesela öğrencinin durumuna		
	1642	bakıyorsunuz cümle		
	1643	yöntemiyle ilerlemiyor ha o		
	1644	zaman sesi denediği öğrenci		
	1645	oldu .Ama bunu bireysel		
	1646	olarak yaptım.Yani grup		
	1647	içerisinde tabi eğitim		
	1648	veriyorsunuz.Daha çok	Cümle yöntemi yazma beceri	
	1649	grupta cümle yöntemini	düzeyi	
	1650	kullandım bana göre cümle		
	1651	yöntemi daha mantıklı		
	1652	geliyor.Sadece çocuğun		
	1653	performansı eğer ona		
	1654	uygunsa ses yöntemiyle		
	1655	giderim.İl çünkü cümle		
	1656	yönteminde çocuğun		

Sayfa no:23	1657	hafızasında net anlamları	Ses temelli c yöntemi yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1658	var.Daha somut yani. Ali topu		
	1659	at dediğimiz zaman orda bir		
	1660	top var Ali bir isim bir insan		
	1661	var ve atmak var yani o		
	1662	çocuğun hafızasında daha iyi		
	1663	yer alıyor. Bana göre daha		
	1664	somut ama ses yöntemi ok	Ses temelli c. Yöntemi yararları	
	1665	adar somut olduğunu		
	1666	düşünmüyorum.Ama işte kimi		
	1667	öğrencide durumuna		
	1668	baktığınızda ha bu çocuk bu		
	1669	şekilde gitmiyor ama daha		
	1670	önceden temelde aldığı ne		
	1671	var cümle yöntemiyle	Cümle yöntemi sınırlılığı	
	1672	gitmiş.Bazı sesler var.İı bazı		
	1673	heceler var.Bazı sesler		
	1674	var.Ha bu heceleri sesleri		
	1675	öğretip eğer eklersem daha		
	1676	mantıklı olacağını düşündüğü		
	1677	öğrenciler oldu.Han direk “		
	1678	e”sesini verip “e”ye hani bal		
	1679	“l” bı elersek “el “ olur		
	1680	sekinde hiçbir şekilde		
	1681	öğretmedim.Neden çünkü		
	1682	çocuk zaten benden önceki		
	1683	öğretmen ona bazı şeyleri		
	1684	vermiş.Ama çocuk o şekilde		
	1685	ilerlemiyor.Bende ııı orda		
	1686	kesip ama onun öğrendiği		
	1687	heceleri seslere ekleyerek		
	1688	verdiğim oldu.		
	1690			
	1691	İşte ııı şimdi yöntem olarak		
	1692	tam yöntemi kafamda	Ses temelli c. Yöntemi yararları	
	1693	toparlayamayacağım.		
	1694	Dediğim gibi cümle yöntemi		
	1695	yani b tümnden gelim		
	1696	oluyor.Tümnden gelim		
1700	kullandım.Dediğim gibi benim			
1701	için bence çocuklara daha			
1702	uygun bir yöntem yani daha			
1703	somut bir yöntem.Tüme			
1704	varımda tamam belki harfi			
1705	görüyor.Belki sesi de uyuyor			
1706	ama onu hafızada çok rahat			
1707	tutamıyor.Bana göre ama			
1708	daha önceden dediğim gibi			
1709	bana göre daha somut			
1710	geldiği için kesinlikle tümnden			
1711	gelim diye düşünüyorum.			
1712				
1713	Gelişim özellikleriyle nasıl	Okuma yazma öğretiminde Aile desteği		
1714	bağdaştırıyorum.İşte bu			
1715	güzel bir soru.Ya ııı.. bence			
1716	siz kapatın orda benim			
1717	düşünmem lazım. Şimdi			
1718	baştan almam gerekiyor.			
1719	Şimdi tabi ııı grup eğitimi			
1720	içerisinde bizler öğrenciye ııı			
1721	daha çok birbirine yakın			
1722	arkadaşıyla götürmeye			
1723	çalışıyoruz. Yani ıııı 40			
1724	dakikada yetiştirmeniz			
1725	gereken derste ıı mecburen			
1726	gruplar yapmak			
1727	zorundasınız. Aynı zamanda			
1728	ııı bireysel farklılıklar da çok			
1729	olunca birbirine yakın			
1730	öğrencileri birlikte götürmeye			
1731	çalışıyorsunuz. Yani biri önde			
1732	biri geride olabilir. Ama yine			
1733	ikisi için yaptığınız çalışma			
1734	kullandığınız yöntem			
1735	gelişimleri için ya birbirine			

Tarih:06.03.2008 Bilgi Veren Kişi:Aynur Kaset No:9 Görüşme Süresi:5 dk Sayfa no:24	1736	yakın olan çocuklar için aynı			
	1737	değişmiyor. Yoksa çünkü			
	1738	öğrenci dersin gerisinde			
	1739	kalıyor ve siz öğrenciye			
	1740	yetişemiyorsunuz. Yani			
	1741	mesela 10 öğrenci içerisinde			
	1742	5 farklı grup.Bu 5 farklı grup			
	1743	içerisinde 11 kendi aralarında			
	1744	gruba ayırıyorsunuz.Ve o			
	1745	gruba uygun yöntem neyse o			
	1746	yöntemle gitmeye			
	1747	çalışıyorsunuz.Yani gruplar			
	1748	içerisinde yine tercih ettiğiniz			
	1749	yöntem grup içindeki yöntem.			Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1750				
	1751	111 değerlendire boyutunu mu			
	1752	soruyorsunuz burada?			
	1753	Yani uygulamadaki hızı			
	1754	kolaylığı			
	1755	Şimdi 111 ben ses temelli			
	1756	cümle yöntemi ile daha hızlı			
	1757	gider gidiyor diye			
	1758	düşünüyorum. Ama tabi ki			
	1759	çocuğa göre değişiyor.Ses			Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1760	temelli ile 111 eğer çocuğun			
	1761	gerçekten çocuk hafızada			
	1762	onu anlamlandırabiliyorsa			
	1763	daha çabuk gidiyor.Ama			
	1764	bence cümle yöntemi			
	1765	çocukta daha anlamlı olduğu			
	1766	için yavaşta gitse bence daha			
	1767	mantıklı geliyor bana.	Akademik beceri düzeyi		
	1768				
	1769	Yazma becerisine etkisi 111			Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1770	yani ya cümle yönteminde			
	1771	tabi ki çocuklar birçok			
	1772	kelimeyi bildiği için bildikleri			
	1773	kelimeleri hemen yazıyorlar.			
	1774	Ama farklı kelimelere geldiği			
	1775	zaman heceleme boyutunda			
	1776	ya ilk geçtikleri zaman çok			Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1777	rahat geçemiyorlar			
	1778	açıkçası.Tabi yine bu			
	1779	çocuğun durumuyla ilgili.Bazı	Okuma yazma beceri düzeyi		
	1780	öğrenciler mesela bazı			
	1781	öğrencilerime cümle			
	1782	yöntemiyle öğrettiğim halde			
	1783	çok çabuk			
	1784	geçmişlerdi.Yazma becerisini			
	1785	çok çabuk sahip olanlar da			Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1786	var.Ama olamayanlarda			
	1787	var.111 ses yöntemi tabi bu	Okuma yazma beceri düzeyi		
	1788	anlamda belki daha bence			
	1789	hızlı gibi yani, yazma			
	1790	boyutunda bana göre daha			
	1791	hızlı olabilir.Çünkü direk			
	1792	sesleri tanıyarak çocuk alığı			Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1793	için.111 çünkü şeyi de			
	1794	söyleyeyim.Ben özellikle	Cümle yöntemi ve kullanma neden		
	1795	yazma çalışmalarında			
	1796	genelde hep ses vererek			
	1797	yazma yaptırıyorum.Çünkü			
	1798	çocuk 111 şeyi			
	1799	anlayamıyor.Belki cümle			Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1800	yönteminde işte ma	Cümle y. Yararları Ses temelli c.y. sınırlılığı		
	1801	dediğinizde masa'da ma'yı			
	1802	hatırlıyor yazıyor ama farklı bir			
	1803	hece söylediğiniz zaman			
	1804	onun yanın sadece sesi			
	1805	yazıyor sesli harfi	Ses temelli cümle y. Yazma beceri düzeyi		Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1806	getirmiyor.Yani cümle			
	1807	yönteminin bana göre böyle			
	1808	bir kaybı var.Ses yönteminde			
	1809	çocuklara hani sesle	Cümle yöntemi sınırlılığı		
	1810	başladığınız için çocuk belki			

Sayfa no.25	1811	sesi daha rahat algılayıp	Ses temelli c. Yöntemi sınırlılığı	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1812	daha rahat yazabiliyor.Ama		
Tarih:17.03.2008	1813	cümle yönteminde öyle değil	Okuma yazma öğretiminde aile desteği	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1814	bana göre böyle bir		
Bilgi Veren Kişi:Arzu	1815	dezavantajı var bence	Akademik beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1816			
Kaset No:10	1817	Daha şimdi söylediğimi	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1818	unuttum şimdi direk sesi		
Görüşme Süresi: dk	1819	verdiğiniz zaman belki o	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1820	çocuk için daha rahat.Yani		
	1821	onu daha çabuk	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1822	öğrenebiliyor.Daha çabuk		
	1823	yazabiliyor.Ama cümlede tabi	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1824	cümlenin tamamını çocuk		
	1825	aklında tutmak zorunda ve	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1826	öğretiminde tabi ki daha çok		
	1827	zorluk çekiyor.Yani daha	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1828	uzun süre alıyor.Yani mesela		
	1829	"masa'yı" yada" Ali al'ı"	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1830	yazması ama bir "e" harfiyle		
	1831	başladığınız zaman "e"	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1832	sesiyle aşıladığımız zaman		
	1833	orda bir tek e var.Belki bunu	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1834	hafıza da tutmak çocuk için		
	1835	o daha basit ve daha	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1836	kolay.Hafızada tutmak..Ama		
	1837	ses yönteminde böyle	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1838	değil.Verdiğiniz sesi çocuk		
	1839	hemen ne yapıyor onu	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1840	yazımını mı daha çabuk		
	1841	öğreniyor..ıııı hafızada tutma	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1842	da işte anlamlandırma boyutu		
	1843	var.Çocuk ne kadar	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1844	anlamlandırıyor hafızada o		
	1845	biraz soyut kalıyor.Böyle bir	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1846	eksikliği var bana göre		
	1847	de.Yani bu sınırlık	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1848	sonuçta.Çünkü belki ses		
	1849	yöntemi hızlı gidiyor	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1850	olabilir.Tamam çocuk çok		
	1851	çabuk aklında tutacağı için	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1852	onu ama anlamlandırma		
	1853	boyutu yok burada da.Yani	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1854	soyut kalıyor çocuk için.		
	1855		Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1856	ıııı valla ben hep çok yüksek		
	1857	düzeylerde almıştım aile	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1858	desteğini. Tabi ki ilgilenen		
	1859	aile var ilgilenmeyen aile var.	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1860	Şöyle söyleyeyim. Aile		
	1861	desteği mesela bir öğrencinin	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1862	bir aile ben birçok		
	1863	öğrencimde aile desteğini	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1864	çok yoğun aldım. Çünkü		
	1865	burada bireysel farklılıklar	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1866	fazla ve grup eğitimi		
	1867	yapıyorsunuz. Yetişemeye	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1868	biliyorsunuz. O yüzden aile		
	1869	desteği çok önemli oluyor.	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1870	Ama mesela özürlü mııı çocuk		
	1871	kendisi özürlü ama ailesi de	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1872	aynı durumda onlardan		
	1873	destek alamıyorsunuz.	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1874	Bireysel burada mesela bazı		
	1875	derslerde bireysel	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1876	ilgileniyordum çocukla. Yani		
	1877	mesela branş	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1878	öğretmenlerinin girdiği		
	1879	derslerde. Çocuğu ne	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1880	yapıyorum bireysel olarak		
	1881	alıyordum. Bazı derslerde bir	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1882	ders saatinde mesela ben		
	1883	ilgileniyordum. Diğer ders	Okuma yazma beceri düzeyi	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
	1884	saatinde kendi mııı branş		
	1885	öğretmenine gönderiyordum.		

Sayfa no:26	1886	Mesela beden eğitimi		
	1887	derslerinde. Şimdi bu ailenin		
	1889	durumuna göre değişiyor		
	1890	burada aile desteği. Aile		Görüşmeci soruya beklenen
	1891	gerçekten bu anlamda bilinçli		şekilde cevap verdi
	1892	ise yapabiliyor. Yani sizin		
	1893	verdiğiniz yada evde bunları		
	1894	tekrar edebiliyor. Sizin		
	1895	görevlendirmeleriniz yapıyor.		
	1896	Ama eğer aile buna sahip		
	1897	değilse siz ne yaparsanız	Cümle yöntemi ve kullan	
	1898	yapın bir destek	nedeni	
	1899	alamıyorsunuz. Böyle		
	1900	öğrencilerim çok oldu		
	1901	benimde. O yüzden de bu		
	1902	aileyle ilgili. Ama genelde		
	1903	benim ailelerim çocuklarının		
	1904	durumlarını kabul etmiş		Görüşmeci soruya beklenen
	1905	aileler ve tek açları		şekilde cevap verdi
	1906	çocuklarının okuma yazma		
	1907	becerisine sahip olmaları.		
	1908	Yani öncelikli amaçları o.O		
	1909	olduğu için de. Bunun için		
	1910	tabi ki çok yüksek düzeyde		
	1911	performans sergiliyorlar. Bu		
	1912	bir gerçek yani.		
	1913			
	1914		Farklı kullanılan okuma	
	1915		yazma öğretim yöntemi	
	1916	Aynur	kullanma nedeni	
	1917			
	1918	6		
	1919			
	1920	8		
	1921			
	1922	Şuanda öğrencilerimin hepsi		
	1923	okuma yazma biliyor.Bir		
	1924	öğrencimde biraz problem		
	1925	var okuma yazmada.Diğerleri		
	1926	biliyorlar.O problem olanda		
	1927	bağayı bir		
	1928	ilerledi.Matematik'te de şuan		
	1929	dört işlem üzerinde		
	1930	çalışıyoruz.Çıkartma toplama		
	1931	çarpmayı bayağı		
	1932	öğrendiler.Bölmeye daha		
	1933	geçmedik.		
	1934			
	1935	Başladığımdan beridir.		
	1936	Okuma yazma üzerine		
	1937	çalışıyoruz.Ama genellikle		
	1938	bana okuma yazmayı		
	1939	öğrenmiş olarak	Gelişim düzeyine göre	
	1940	geliyorlar.Temel becerileri	okuma yazma öğretim	
	1941	kazanıyorlar,biz ilerletmeye	yöntemi	
	1942	çalışıyoruz.		
	1943			
	1944	Okuyabiliyorlar. Ama		
	1945	okuduklarını anlamakta		
	1946	problem yaşayan çocuklarım		
	1947	var.Bakarak çok rahat		
	1948	yazıyorlar ama kendi		
	1949	başlarına yazarlarken harf		
	1950	atlamaları oluyor.		
	1951			
	1952	Genellikle okuma yazma		
	1953	bilerek geldikleri için problem		
	1954	yaşayan bir iki öğrencim		
	1955	çıkarsa cümle cümleden		
	1956	gidiyoruz. Ama yok cümlede		
	1957	de yapamadık bunun		
	1958	başarısızlığına inandık o		
	1959	zaman ses temeline		
	1960	geçiyoruz.		
	1961			Görüşmeci soruya beklenen
				şekilde cevap verdi

Sayfa no:27	1962	İlk önce direk olarak ben		
	1963	cümle öğretiminden		
	1964	başlıyorum. Cümle		
	1965	öğretiminde başarısız olursak		
	1966	ki bazı öğrenciler artık o		
	1967	cümleleri ezberlemiş		
	1968	oluyorlar. Cümle öğretiminin		
	1969	bu anlamda bir mantığı		
	1970	kalmıyor.O zaman ses		
	1971	temelliye geçiyorum.		
	1972			
	1973	Hız olarak cümle yöntemiyle		
	1974	gittiğimiz zaman çocuklar		
	1975	daha hızlı gidiyorlar. Sesi		
	1976	birleştirirken biraz daha		
	1977	yavaşlar.		
	1978			
	1979	Yazmada da zannediyorum		
	1980	ki ses temelli biraz daha etkili		
	1981	o sesleri tanıyınca daha iyi		
	1982	gidiyorlar.		
	1983			
	1984	İşte cümle öğretiminde		
	1985	çocuklar cümleyi sürekli		
	1986	yazdıkları için bir zamandan		
	1987	sonra onu kullanmaları		
	1988	ezberden kullanıyorlar. Yani		
	1989	çocuk onu ezberliyor artık.		
	1990	Transferini yapamıyor. Böyle		
	1991	bir sınırlılığı var.Ses temellide		
	1992	zor öğreniyorlar.Tek tek o		
	1993	sesleri öğrenip birleştirmeleri		
	1994	çok yavaş oluyor.		
	1995			
	1996	Ailelerden bizim yöntemimize		
	1997	dair bir destek almıyoruz.		
	1998	İlgili aile zaten bütün		
	1999	dersleriyle ilgileniyor.		
	2000	İlgilenmeyen iz ne yaparsak		
	2001	yapalım ne yöntem		
	2002	kullanırsak ilgilenmiyor.		
	2003			
	2004			
	2005			
	2006			
	2007			
	2008	Arzu		
	2009			
	2010	3.yılım		
	2011			
	2012	Toplam benim ııı 13 tane		
	2013	öğrencim var.Ama hepsiyle		
	2014	bireysel çalışıyoruz.Grup		
	2015	eğitimi yapmıyoruz.		
	2016			
	2017	Şimdi her öğrenciyi bireysel	Okuma yazma öğretiminde	
	2018	aldığımız için. ııı 13	aile desteği	
	2019	öğrencide farklı düzeydeler.		
	2020	Çok iyi olanda var. Okuma		
	2021	yazmada zorlananlar da var.		
	2022	ııı 3 yıldır üzerinde durup ta		
	2023	okuyamamış öğrencilerimiz		
	2024	de var. Genelde okuma		
	2025	yazmada başarı elde		
	2026	ediyoruz. Matematikte'de		
	2027	birazcık ağır gidiyorlar. Ağır		
	2028	gidiyor.		
	2029			
	2030	3 yıldır		
	2031			
	2032	Şimdi tek tek bireysel olarak		
	2033	mı?		
	2034	Genel olarak		
	2035	Genel olarak ben bir örnek		
	2036	vereyim. Mertcan diye bir		

Görüşmeci soruya beklenen
şekilde cevap verdi

Sayfa no:28	2037 öğrencimiz var.Onunla 3 2038 yıldır çalışma yapıyorum.Iıı 2039 ve şuan heceye geçtik.Iıı 2040 okuma hemen hemen 2041 başladık.Yani okumaya 2042 başladık ama 3.yılın 2043 sonunda.Birde ıııı zaman 2044 yetersiz,süre çok az.Iıı 6 saat 2045 ııı ayda bir öğrenci geliyor.Bu 2046 6 saat ben Mertcan'ı örnek 2047 veriyorum.6 saatin 3 saati 2048 okuma yazma eğitimi alıyor 3 2049 saati fizyoterapi alıyor.Bu da 2050 bir zihin engelli bir öğrenci 2051 için çok az.Onun için 2052 boşluklarımızda ıı bu 3 2053 seansı biz 10 seans 11 2054 seansa çıkardığımız 2055 oluyor.Çünkü kopukluk 2056 olduğu zaman unutmaya olayı 2057 çok çabuk oluyor 2058 onlarda.Sürekli tekrar 2059 edeceğimiz için.Her gün bir 2060 15-20 dk okuma yazmaya 2061 şey yapıyoruz.Yine Sinem 2062 diye bir öğrencimin sıfırdan 2063 başladık.Şuanda çok güzel 2064 okuma yazma şey yapıyor.O 2065 da cümle yöntemiyle.O çok 2066 başarılı olduk.Iıı genelde ben 2067 ıı cümleyi verdiğim zaman 2068 oradaki örneğin:Ali gel'de 2069 A'yı özellikle belirtiyorum.Iıı a 2070 sesini ııı karma bir şekilde 2071 gidiyoruz ve başarılı da 2072 oldum yani ve okuma 2073 yazmada zihinsel engelli de 2074 sürekli tekrar.Tekrar tekrar 2075 tekrar böyle. 2076 2077 Önce hece yöntemi pardon ı 2078 cümle yöntemi. Cümle 2079 yöntemi'nden sonra okumaya 2080 ııı heceden ııı heceye 2081 geçtiğimiz anda çok kısa 2082 tekerlemeler monologlar 2083 bilmeceler ııı sözcük 2084 bulmacaları.Benim en çok 2085 başarı elde ettiğim yöntem 2086 bu.Tekerleme 4 mısıralı 2087 2088 Şimdi biraz önce de 2089 söylediğim gibi cümle 2090 yönteminin arkasından 2091 hemen ses yöntemi ıı 2092 yazmadan ziyade sözlü 2093 okuma 2094 Neden bu yöntemi 2095 kullanıyorsunuz 2096 Şimdi zaten söylediğimi 2097 yazmaları şey ııı sesli de ıı 2098 çok çabuk unuttukları için bir 2099 de görsel olduğu için ama ııı 2100 şeyde cümle yönteminde 2101 yazarak ve sözlü olarak 2102 pekiştirme olduğu için bunda 2103 daha çok şey yaptım.Başarı 2104 elde ettim.Yine ben şeyi 2105 örnek vereyim.Hatta 2106 üniversiten bir hocayla da bu 2107 Mertcan'ı özellikle veriyorum 2108 ki üniversite de onun ismini 2109 bilmeyen yok.Her türlü 2110 yöntem denendi.Ses yöntemi 2111 benden önceki	Cümle yöntemi yararları Ses temelli c. Yöntemi yararları	Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi Görüşmeci soruya beklenen şekilde cevap verdi
-------------	--	--	---

Sayfa no:29	2112 hocalarda,bende ses yöntemi 2113 ile girdim fakat şey 2114 yapamadım.Yani ııı başarılı 2115 pek olamadım.Ama cümle 2116 yöntemi ve ses yöntemi 2117 karma gittiğim zaman daha 2118 başarılı oldum. 2119 2120 Şimdi he öğrenci farklı 2121 dediğim gibi.Bireysel eğitim 2122 olduğuna göre.Mesela ıı 2123 Fatih diye bir öğrencim 2124 var.Onda da cümle yöntemi 2125 ile gittim ama sese onda 2126 ağırlık verdim.Yani benim 2127 şeyi karma.Her öğrencinin 2128 öğrenciye göre ıııı plan 2129 hazırlayıp.Öğrencinin ıı 2130 algılamasına göre 2131 yöntem.Yani ben bi derste 2132 hem cümle yöntemi ses 2133 yöntemi götürabiliyorum 2134 yani.Yapmak zorunda. Bir 2135 sihirli değnek değil.Ben 2136 velilerle konuştuğum zaman 2137 bunu söyledim.Çok zaman 2138 isteyen çok ağır ilerleyen bir 2139 eğitim.Burada yapılan eğitim 2140 ııı evde tekrarlanacak.Hee 2141 oturup 1 saat değil yarım 2142 saat değil,5 dakika 2143 ayırabiliyorsan bence 2144 başarılı.O 5 dakikayı 2145 yakaladığın zaman.	Okuma yazma öğretiminde aile desteği	
--------------------	--	---	--

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Zeynep AKER

Doğum Yeri ve Yılı : Bursa; 29.08.1984

İlkokul : Bursa Yıldırım İlkokulu, 1995

Ortaokul : Bursa Emek İlköğretim Okulu, 1998

Ortaöğretim : Bursa Necatibey Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Bölümü,
2001

Lisans : Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2006

Yüksek Lisans : Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
2009

Çalışma Hayatı : 2006/2008 Düzce Duygum Özel Eğitim Kurumu Zihinsel
Engelliler Öğretmenliği